

12/
238

ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΦΙΛΟΞΟΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1999

ΤΕΥΧΟΣ 94

ΕΤΟΣ 19^ο

1200 ΔΡΧ.

"ΔΡΟΣΟΥΛΙΤΕΣ"

Ο Στρατός των Φαντασμάτων

ΤΟ ΣΦΑΛΜΑ της ΧΙΛΙΕΤΙΑΣ

Οι Διηγήσεις των Ινδιάνων

ISSN 1105-8129

Από Τον Εκλοτή

Οι προκλήσεις του 2000

Το νέο έτος 2000 σύντομα θα κάνει την εμφάνισή του, γεμάτο ίσως ελπίδες και όνειρα, όπως κάθε νεογέννητος χρόνος. Η ρυθμική σπείρα της Ιστορίας ζετυλίγεται μπροστά μας και μας οδηγεί όλο και πιο γρήγορα στην περιβόητη ημερομηνία του 2000. Και μαζί με το 2000 λέγεται ότι έρχεται και ένας νέος Μεσαίωνας. Οι πρώτες θεομηνίες, οι πρώτες απειλές έχουν ήδη αρχίσει να εμφανίζονται. Σεισμοί σε διάφορες χώρες, πλυμμήρες, οικολογικές καταστροφές. Και η Ελλάδα δεν έχει μείνει απ'έξω. Η Γη φαίνεται να υποφέρει, και αντιδρά, τρέμει σαν ασθενής με υψηλό πυρετό.

Ελπίδες όμως πάντα υπάρχουν και πρέπει να υπάρχουν, μαζί με απαγορεύσεις αλλά και απαισιόδοξες προβλέψεις. Παρόλα αυτά όμως, ο φιλόσοφος πρέπει ν'αναζητήσει την ουσία των πραγμάτων και των ιστορικών γεγονότων, να ψάξει τις κρυμένες τους αιτίες και να ερευνήσει τις πιθανές και αναμενόμενες συνέπειές τους. Τέτοιοι φιλοσοφικοί διαλογισμοί ωριμάζουν την ανθρώπινη ψυχή και την κάνουν να γίνεται σιγά-σιγά πιο σοφή. Για ν' αντιμετωπίσουμε τη μοίρα μας και τη μελλοντική ιστορία με μεγαλύτερη ωριμότητα και σωφροσύνη, γιατί, κατά βάθος, εμείς είμαστε οι δημιουργοί αλλά και οι υπεύθυνοι των πράξεών μας. Το μέλλον της Γης και της ανθρωπότητας θα είναι το άμεσο αποτέλεσμα των σημερινών και των κτεσινών μας πράξεων.

Οι προκλήσεις του 2000 είναι μεγάλες και πολλαπλές, σε όλους τους τομείς του ανθρώπινου πολιτισμού, από την οικολογία και το φυσικό περιβάλλον, μέχρι την πολιτική, τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα ηθικά διλήμματα της επιστήμης, κυρίως στους τομείς των πυρηνικών εξοπλισμών και της βιολογίας με τις δυνατότητες του ανθρώπινου κλονισμού, τη στειρότητα της τέχνης, που όλο γυρίζει στο παρελθόν, αναζητώντας μια νέα καλλιτεχνική έμπνευση.

Σ' αυτές τις προκλήσεις, ουσιαστικά προκλήσεις για την Τρίτη χιλιετία και συνάμα για τον εικοστό πρώτο αιώνα, η Φιλοσοφία, με βαθιές ρίζες στο παρελθόν και μεγάλα οράματα για το μέλλον της ανθρωπότητας, όπως την φαντάζεται ο Διεθνής Οργανισμός της Νέας Ακρόπολης, έχει ουσιαστικές προτάσεις να κάνει. Προτάσεις πρακτικές, απαραίτητες για κάθε άνθρωπο, συνειδητό της θέσης του στον κόσμο και της ευθύνης του απέναντι στην ανθρωπότητα. Με λίγα λόγια τις εκθέτουμε, γνωρίζοντας ότι αν και μοιάζουν απλές, δεν είναι κι εύκολο να εφαρμοστούν.

Η πρώτη πρόταση είναι να είμαστε πιο απλοί, να μπορούμε να εκθέτουμε με ξεκάθαρο και λιτό τρόπο τα πιο περίπλοκα πράγματα. Να χρισμοποιούμε το λόγο σαν χρήσιμο εργαλείο και όχι σαν εμπόδιο στη σκέψη, που καταλήγει στον διανοούμενισμό. Επίσης, χρειάζεται να γίνουμε πιο συγκεκριμένοι και σαφείς, να μην ντύνουμε τις ιδέες μας με άσκοπη λογοτεχνία. Να ξέρουμε τι θέλουμε σε κάθε στιγμή της ζωής μας, χωρίς φόβους να τα εκθέσουμε και να τα πράξουμε.

Μια τρίτη πρόταση είναι να είμαστε οραματιστές. Να μάθουμε να "βλέπουμε" μακριά με ακρίβεια, τόλμη και αυτοπεποίθηση, και να μην αρκούμαστε σ' αυτά που ήδη έχουμε κατακτήσει. Συγχρόνως να είμαστε πρακτικοί, οργανώνοντας και σχεδιάζοντας με διαύγεια του πνεύματος τα μέσα μας για να μπορούμε να πραγματώσουμε τους στόχους και τα οράματα που έχουμε.

Τέλος, προτείνουμε να είμαστε πιο ευτυχισμένοι και πιο ευγενικοί, συνειδητοποιώντας το μεγαλείο της Ζωής και της Θεϊκής Παρουσίας σε όλα τα όντα και σε όλες τις πράξης μας. Συνειδητοποιώντας ότι η μεγάλη Ζωή δεν σταματάει με το θάνατο, και ότι ακόμα και από κάθε δυστυχία μπορούμε να βγάλουμε κάτι θετικό και χρήσιμο, έστω μια ακόμα εμπειρία, ένα μάθημα, η ευτυχία θα φωλιάσει στο βλέμμα μας και το χαρόγελο μας θα δείξει ότι ο Δρόμος ανοίγεται μπροστά μας προς ένα νέο ορίζοντα, μια ελπιδοφόρα ανατολή.

Προτάσεις απλές, αλλά συγκεκριμένες. Δύσκολες ίσως, αλλά γεμάτες με τη βεβαιότητα ότι η πράξη τους θα κάνει τον άνθρωπο κυρίαρχο του αληθινού Εαυτού του.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Έκδιδεται από τις:
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ
ΒΑΡΒΟΓΛΗ 3,
ΑΘΗΝΑ 11361
Τηλ. 8231301, Fax. 8810830

Διέθνεις Πληροφορίες:
INTERNET <http://www.acropolis.org>

ΕΤΟΣ 19ο, ΤΕΥΧΟΣ 94
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ-ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1999

Έκδότης - Ιδιοκτήτης
Γ.Α. Πλάνας
Διευθυντής Σύντοξης
Γ.Α. Πλάνας
Υπεύθυνος Ύλης
Ε. Κατραντσιώτου
Ατελιέ
Ε. Κατραντσιώτου, Κ. Δαικίδου,
Ι. Αληγώτη
Δημ. Σχέσεις - Διακίνηση
Π. Βεκρής
Μεταφράσεις
Γ. Πλάνας, I. Μούστρη
Συνεργάτες
Γ. Χαραλαμπόπουλος,
Ε. Επιμενίδης,
Α. Μπουρατίνος, Μ. Χιμένεζ I. Μούστρη,
Β. Κουρούκλης,
Γ. Τσιρώνης, Κ. Φρατζκινάκης,
Π. Μούστρης
Στοιχειοθεσία - Διόρθωση
Ι. Αληγώτη
Εκτύπωση
Νέα Ακρόπολη
Αγ. Μελέτιου 29,
Μ. Κατίνας, Α. Μπούκας

- 3 ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΟΥ ΕΚΛΟΤΗ
5 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ
6 INTERNET ΕΝΑΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΙΣΤΟΣ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
7 ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟ INTERNET
8 Η ΚΑΥΣΗ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ
Η τελετή της ταφής είναι μία ειδική μυητική τελετή, που σκοπό της έχει την ανανέωση της ζωής, και τη βοήθεια της ψυχής να περάσει στη μεταθανάτια διαδικασία
- 12 ΤΟ ΣΦΑΛΜΑ ΤΗΣ ΧΙΛΙΕΤΙΑΣ
"Σφάλμα της Χιλιετίας" ή "Millennium Bug" ή "Το πρόβλημα του 2000 στους υπολογιστές". Όλα ξεκίνησαν στα κέντρα μηχανογράφησης στις δεκαετίες του '60 και του '70, όταν τα μέσα αποθήκευσης των δεδομένων ήταν εξαιρετικά ακριβά.
- 16 ΔΡΟΣΟΥΛΙΤΕΣ : Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΤΩΝ ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΩΝ
Κρήτη, Λευκά Ορη: Τόποι θυσίας ηρωϊκών πολεμιστών. Ενα παράξενο ανεξήγητο φαινόμενο όρχισε να εμφανίζεται κάθε χρόνο στην περιοχή, ο "Στρατός των Φαντασμάτων".
- 23 Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΓΑΙΑΣ
Γ' μέρος : ο Ανθρωπος
Καθώς τα οικολογικά και κοινωνικά αδιέξοδα πληθαίνουν, αρκετοί τολμηροί ερευνητές στρέφονται στη θεωρία της Γαίας, με την οποία η βιολογία, η φυσική, τα μαθηματικά, η υγεία και η πολιτική, η πρακτικότητα και η θρησκευτικότητα αρχίζουν να συνθέτονται σε μία νέα "φιλοσοφία" ζωής.
- 28 ΟΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΙΝΔΙΑΝΩΝ
Οι διηγήσεις των Ινδιάνων μπορούν να χωριστούν σε μύθους, παραμύθι και μικρές κωμικές ιστορίες. Οι μύθοι αναφέρουν ιερές πράξεις. Τους διηγούνταν στην έναρξη των θρησκευτικών τελετών και των χορών.
- 42 IKEBANA: Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΩΝ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ
Συνεχίζουμε στο β' μέρος του αφιερώματός μας, με τις βασικές αρχές της IKEBANA
- 45 ΑΡΧΑΙΚΟ ΒΗΜΑ
46 ΣΕΛΙΔΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ
47 ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Internet + LINUX

του Γιώργου Τσιρώνη

roland@aurora.eexi.gr<http://w4u.eexi.gr/roland>

To INTERNET & Ορολογία του W.W.W

Tί είναι Web Server και Web Client
Web Server ονομάζουμε το λογισμικό που τρέχει σε ένα κόμβο Internet και επιτρέπει σε άλλους υπολογιστές να „βλέπουν“ αντίγραφα των Web σελίδων που είναι αποθηκευμένες σε αυτόν.

Web Client ή Browser ονομάζουμε το λογισμικό που τρέχει ένας H/Y και του επιτρέπει να „βλέπει“ Web σελίδες (από το σκληρό του δίσκο ή από το Internet όταν είναι συνδεδεμένος με αυτό).

Όταν ζητάμε μια web σελίδα, ο Web Client (Browser) που χρησιμοποιούμε (p.x. Netscape Navigator ή Internet Explorer) δεν πηγαίνει να την πάρει μόνος του από τον σκληρό δίσκο όπου αυτή είναι αποθηκευμένη. Συνδέεται με τον Web Server και ζητά από αυτόν να του δώσει τα αρχεία που απαρτίζουν αυτήν την web σελίδα.

Όταν έλθουν τα αρχεία, η σύνδεση διακόπεται. Νέα σύνδεση θα γίνει όταν ζητηθεί η επόμενη web σελίδα.

Tί είναι μια Web Σελίδα (Web Page)

Mια Web Σελίδα είναι ένα text αρχείο H/Y κατασκευασμένο ώστε να μπορεί να παρουσιάζεται στην επιθυμητή για τον δημιουργό του μορφή, με μία μόνο κλήση από τον χειριστή ενός web client (Browser).

Κάθε Web σελίδα έχει την δική της διεύθυνση (URL) μέσα στο Internet. Αυτή η διεύθυνση είναι η διεύθυνση του κόμβου στον οποίο είναι αποθηκευμένη + τα directories πέρα από το αρχικό directory που έχει ορίσει ο Web Server + το όνομά της.

Για παράδειγμα, κάποια σελίδα βρίσκεται στην διεύθυνση (URL) <http://www.eexi.gr/index.html>. Όμως αν δούμε τα directories του server θα την βρούμε στο `/usr/local/sbin/httpd/html/eexi/index.html`

Το όνομα του αρχείου δεν είναι απαραίτητο να συμπεριληφθεί στο URL αν είναι `index.htm` ή `index.html` (κάθε αρχείο που περιέχει μια Web σελίδα πρέπει να έχει όνομα με επέκταση `htm` ή `html`) διότι αν δεν βάλουμε το όνομα του αρχείου, τότε ο browser θα ψάξει από μόνος του (by default) για ένα αρχείο με το όνομα `index` στο URL και path που του έχουμε δώσει.

Tί είναι ένα Web Site

Web Site ονομάζουμε ένα σύνολο από Web σελίδες με κοινό αντικείμενο

αρχιτεκτονική και δομή που συνήθως φιλοξενούνται στον ίδιο Web Server.

Κάθε WebSite ή κάθε web σελίδα έχει μια μοναδική διεύθυνση στο Internet. Η διεύθυνση αυτή ονομάζεται URL (Uniform Resource Locator). Οταν κάποιος σας προτείνει να επισκεφτείτε το Site του στη διεύθυνση <http://www.coolsite.com/> σας δίνει απλά ένα URL.

Δομή μιας Web Παρουσίασης ή ενός Web Site

Είναι ο τρόπος με τον οποίο είναι συνδεδεμένες (παραπέμπουν οι μία στην άλλη) οι Web σελίδες που το απαρτίζουν. Η Δομή αυτή μπορεί να είναι ιεραρχική όπως ένα δενδροειδές διάγραμμα με την αρχή του στην κορυφή. Γραμμική όπως αυτή των σελίδων ενός βιβλίου όπου έχουμε μια ακολουθία με αρχή την πρώτη σελίδα και τέλος την τελευταία. Μικτή που αποτελεί ένα συνδυασμό των δύο προηγουμένων.

Ακανόνιστη χωρίς κεντρική δομή και εμφανή αρχή και τέλος.

Tί είναι τα trap door URLs - Splash pages;

Οι splash pages είναι σελίδες που προηγούνται της home page για να δώσουν μεγαλύτερη έμφαση στην είσοδο μας στο site και να "περάσουν" ένα σύντομο μήνυμα στο κοινό.

Πολλά sites δημιουργούν μακροσκελή διαφημιστικά μηνύματα τα οποία τοποθετούν πριν από την home page υποχρεώνοντας τον επισκέπτη του site να τα παρακολουθήσει ολόκληρα πριν εισέλθει στο site

Ενας έμπειρος χρήστης για να τα αποφύγει απλά κάνει κλίκ επάνω τους και περνάει στην κανονική home page. Ο αρχαρίος χρήστης, αγνοεί αυτή τη λεπτομέρεια και υποχρεώνονται να παρακολουθήσουν πολλά ενοχλητικά διαφημιστικά μηνύματα.

Tί είναι η γλώσσα HTML

Τα αρχικά HTML προέρχονται από τις λέξεις HyperText Markup Language. Η HTML δεν είναι μια γλώσσα προγραμματισμού (αν και ονομάζουμε όσους την χρησιμοποιούν HTML programmers). Είναι μια περιγραφική γλώσσα, δηλαδή ένας ειδικός τρόπος γραφής κειμένου και κλήσης άλλων αρχείων ή εφαρμογών βασισμένος σε οδηγίες (tags).

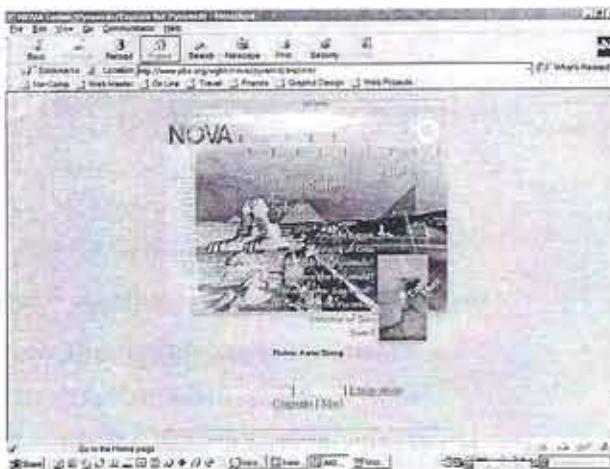
Ο Web client (Browser) αναγνωρίζει αυτόν τον ειδικό τρόπο γραφής και εκτελεί τις εντολές που απαρτίζουν μια Web σελίδα.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟ INTERNET

Π. Μούστρης

<http://www.pbs.org/wgbh/nova/pyramid/>

Ένα πάρα πολύ ενδιαφέρον site στην διεύθυνση <http://www.pbs.org/wgbh/nova/pyramid/>, μας δίνει την δυνατότητα να επισκεφθούμε τις πυραμίδες της Αιγύπτου. Ένα μαγευτικό site εξερεύνησης της μεγάλης πυραμίδας και της Σφίγγας. Το site αυτό περιέχει αρχεία video από το εσωτερικό των πυραμίδων και σκηνές από τα αρχαιολογικά συνεργεία.

<http://classics.mit.edu/index.html>

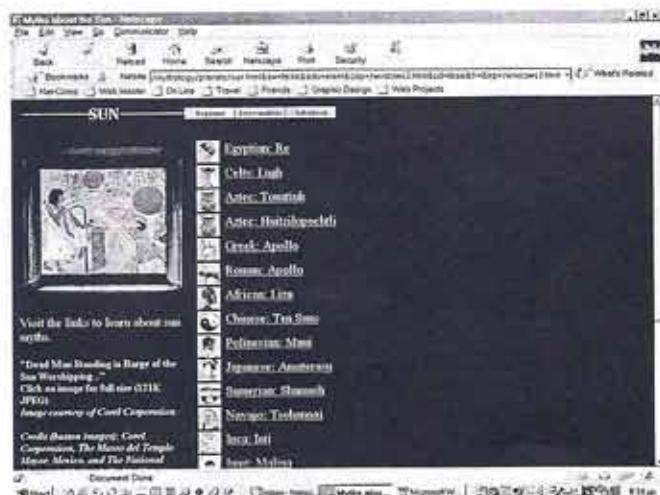
Στην διεύθυνση αυτή θα βρείτε πολλά κλασσικά κείμενα και βιβλία όπως: Η Οδύσσεια, η απολογία του Πλάτωνα, Ηρόδοτο, Θουκυδίδη.

<http://www.windows.umich.edu/mythology/myths.html>

Οι 12 πλανήτες και οι μύθοι τους! Ένα site μυθολογίας άλλα και επιστημονικού περιεχομένου.

Ενημερωθείτε για τη Γη, το Σύμπαν, το διάστημα και ταυτόχρονα γνωρίστε τους μύθους μέσα από μια συγκριτική μελέτη των διαφόρων πολιτισμών. Τι πίστευαν οι Αιγύπτιοι, οι Κινέζοι, οι Έλληνες, οι Ινδικοί και οι Μάγια, οι Σουμέριοι για τον πλανήτη Γη, τον Ήρη, τον Πλούτωνα ...;

Η Καύση των Νεκρών

Θ. Μαρτζούκου

Οι Ταφές, οι οποίες προϋποθέτουν νεκρικές τελετουργίες, ανήκουν στις παλαιότερες μαρτυρίες του ανθρώπινου πολιτισμού.

Η τελετή της ταφής είναι μία ειδική μυητική τελετή, που σκοπό της έχει την ανανέωση της ζωής, και τη βοήθεια της ψυχής να περάσει στη μεταθανάτια διαδικασία.

Την αρχή της καύσης των νεκρών, στον αρχαϊκό ελληνικό κόσμο τη συναντάμε ιστορικά μετά την άλωση της Τροίας, χωρίς όμως να αποκλείουμε και περιπτώσεις πριν από αυτήν. Από τότε και μετά η καύση συνεχίστηκε σαν τρόπος ταφής στην Ελλάδα μέχρι τα πρώτα χριστιανικά χρόνια.

Όσον αφορά τα Ελληνικά νεκρικά έθιμα, είναι η θεαματικότερη μεταβολή σε σχέση με τη Μυκηναϊκή εποχή.

Για πολύ καιρό επικρατούσε η άποψη, με βάση τα Ομηρικά ποιήματα, ότι η αποτέφρωση ήταν η καθιερωμένη επιτάφια διαδικασία, που εφαρμοζόταν κανονικά ακόμη και αποκλειστικά, στην πιό παλιά ελληνική κοινωνία. Ο Ομηρος δεν φαίνεται να γνωρίζει παρά μόνο αυτή την διαδικασία. Η αποτέφρωση, τόσο στην Ιλιάδα, όσο και στην Οδύσσεια, είναι ένα αγωνιώδες αίτημα των ψυχών.

Κυρίως την συναντάμε να προτιμάται περισσότερο από τους άλλους τρόπους ταφής σε περιόδους πολέμων και σε περιπτώσεις επιδημιών.

Κατά την προϊστορική εποχή η καύση των νεκρών συνηθίζόταν στην Κεντρική

Ευρώπη και αργότερα κατά τη νεολιθική εποχή και την εποχή του χαλκού παρατηρείται περισσότερο στη νότια Ευρώπη, και λιγότερο στη Βόρεια και κεντρική.

Στην Ιταλία και στη Σικελία παρατηρούμε καύσεις νεκρών από το 1600πΧ. ενώ στη Συρία και στην Παλαιστίνη έχουμε στοιχεία για καύσεις νεκρών από το 2300-2100πΧ.

Το μεγαλύτερο νεκροταφείο καύσης νεκρών ανακαλύφθηκε στον Ορόντα ποταμό.

Στην Ελλάδα εχομε καύσεις νεκρών στην Νεολιθική εποχή, αλλά και στην εποχή του Χαλκού.

Κατά την Κλασική περίοδο και την Ρωμαϊκή, συνεχίζουν οι καύσεις των νεκρών από τόσο πολιτισμένους λαούς όπως οι Ελληνες και οι Ρωμαίοι, μέχρι τα πρώτα χριστιανικά χρόνια. Με την εξάπλωση του χριστιανισμού απαγορεύθηκε η καύση σαν τρόπος ταφής.

Ιστορικά αποδεδειγμένες καύσεις

I. Στην Αγία Γραφή

Στην Αγία Γραφή αναφέρεται η καύση σαν τρόπος κάθαρσης και εξαγνισμού της ψυχής και χρησιμοποιείται σε περιπτώσεις βεβήλωσης ή παραβίασης του νόμου.

Στην Παλαιά Διαθήκη (Λευιτικό κ14) αναφέρεται : "Ος ἀν λάβῃ γυναίκα και την μητέρα αυτῆς, ανδρημά εστιν, εν πυρὶ κατακαύσουσιν αυτὸν καὶ αυτάς". Επίσης (Λευιτικό κ9) :

"Ἐάν θυγάτηρ ανθρώπου ιερέως βεβηλωθεί του εκπορνεύσαι, το όνομα του

πατρός αυτής αυτή βεβηλοί, επί πυρός κατακαυθήσεται". Τους παραβάτες τους λιθοβολούσαν ή τους στραγγάλιζαν και κατόπι τους έκαιγαν.

Επίσης κατά την πρώτη μάχη που έδωσαν οι Εβραίοι, εναντίον της πόλης Γαϊ στην Παλαιστίνη, όταν επέστρεψαν από την Αίγυπτο, νικήθηκαν οικτρά, διότι ένας από αυτούς "ενοσφίσατο από του αναθέματος". Κατά των κλεπτών ο Θεός όρισε ποινή θανάτου με καύση. Ο δράστης λιθοβολήθηκε και κάηκε το πτώμα του στη συνέχεια.

Επίσης σε μία μάχη που είχαν οι Εβραίοι με τους Φιλισταίους σκοτώθηκαν οι Σαούλ και Ιωνάθαν. Οι Φιλισταίοι αφού βρήκαν τους νεκρούς "εσκύλευσαν αυτούς και τους κρέμασαν κατόπιν" Ομώς οι κάτοικοι της Ιαβίς, ήρθαν κατά την διάρκεια της νύχτας παρέλαβαν τα πτώματα και τα πήραν στην πόλη όπου εκεί έκαυσαν τους νεκρούς.

Φυσικά οι χριστιανοί ερευνητές, όπως ο καθηγητής θεολογίας Αναστάσιος Π. Τίγκας, ο οποίος αναφέρεται στο γεγονός, δικαιολογεί την καύση σαν τρόπο ταφής εξ ανάγκης για να μην βρούν τα πτώματα οι Φιλισταίοι και κάνουν περισσότερα. Δηλαδή τι περισσότερα από όσα τους έκαναν :

2. Η Καύση στην Αρχαία Ελλάδα

Τα αρχαιότερα γραπτά κείμενα, όσον αφορά την καύση των νεκρών στην Ελλάδα είναι τα έπη του Ομήρου. Με τον ιδιαίτερο τόνο του ο Ομήρος αναφέρει καύσεις νεκρών στα έπη του και χαρακτηριστική είναι αυτή του Πάτροκλου όταν σκοτώθηκε από τον Εκτόρα, αλλά και άλλες.

Την καύση του Πάτροκλου μας την αφηγείται :

"κι εμείνων οι ενταφιαστές και με κορμούς εκάμαν πυρόν οπού' χει εκεπό ποδάρια μάκρου πλάτου, και τον νεκρό περίλυποι στην κορυφή εβάλων. Κι έγδερνων κι εσυγύριζαν αρνιά πολλά και βόδια πρός την πυρά, και παιρνοντας απ' όλα το κνισάρι, το λείψυνο εσκέπαζε πατόκορφα ο Πηλεῖδης, και ολόγυρα επανώσαζε τα σώματα γδαρμένα, και στάμνες μέλι και ἀλείμμα να γέρινουν πρός την κλήνη εβάλε αυτού, και τέσσερους ανδρειωμένους ἄποις

έριξε μέσα στην πυρά, κι εστέναζε ο θλιμμένος. Και από τα εννέα πότρεφε τραπεζικά σκυλιά του έριξε δυό μέρς την πυρά αποκεφαλισμένα, και αγόρια δώδεκα καλά των ανδρειωμένων Τρώων έσφαξε κι έριξε αυτού, κι είχε κακό στο νού του. Και οσβεστη έβαλε φωτιά, για να τους δαπανήσει Εβαρυστένας έπειτα και πρός τον φίλο είπε : Χαίρε ώ Πάτροκλε, και αυτού που βρίσκεσαι στον Αδη ότι όλα όσα σούταξα, τα τελειώνω τώρα. Αγόρια δώδεκα λαμπρά των αντρειωμένων Τρώων το πύρ τα τρώγει όλα με σέ, και του πυρός δεν δήνω τον Πριαμίδη Εκτόρα τροφή, αλλά των σκύλων". (Ιλιάδα ψ 163-184)

Αλλη περίπτωση καύσης στον Ομηρού είναι αυτή του Αχιλλέα, όταν σκοτώθηκε από τον Πάρι και κάηκε το σώμα του :

Σὺς δεκαοχτώ σε δώσαμε στος φλόγες και τριγύρω αρνιά ποκιά σου σφάξαμε και τραχηλίστα βόδια. Και σύ στα ρούχα των Θεών, στο λάδι και στο μέλι καιγόσουν, κι ἀπειροί Αχαιοί, πεζούρα κι ομαξάδες, τ' ἄρματα ρίκνων στην φωτιά να δυναμώσει η φλόγα και μια βουή στηκώθηκε κι αλαλαγμός μεγάλος. Κι όταν πά σ' ἔκαψε η φωτιά, τα κόκαλά σου τ' ὀσπρα συνάξαμε την χαραυγή και βάλαμε, Αχιλλέα, σε λάδι κι ἀδολοί κρασί. Κι ἔνα χρυσό σμήνεα ἐφερε μάννα σου, δουλειά του ξακουσμένου Ήφαιστου, κι ἔλεγε απ' τον Διόνυσο πως χάρισμα τον είχε Εκεί, Αχιλλέα, βάλαμε τα κόκαλά σου τ' ὀσπρα. (Οδύσ. Ω 64-75)

Αλλη καύση που ο Ομηρος μας αναφέρει είναι εκείνη του Εκτόρα. Κι εννιά ημέρες ἐφερναν από το δάσος ξύλα, και ὅμα η δέκατη εφάνη αυγή τον κόσμο να φωτίσει τότ' ἐβγαλον τον Εκτόρα και κλαίγοντας τον θέσαν εις της πυράς την κορυφή, κατόπι την ανάψαν Και ὅμα η ροδοδάκτυλη Ήώς στον κόσμο εφάνη, εις την πυράν αλόγυρα του Εκτορος του ανδρείου όλος συνάχθηκε ο λαός κι ἀρθονο πρώτα εχύσαν κρόσι μέσα στην πυρκαγιά και την εοβήσαν ὀλη

κατόπι ὀλα εσύναξαν τα ὀσπρα κόκαλά του

.....
και μέσα σε λάρνακα χρυσή τα ἔθεσαν κατόπι με πορφυρά και μαλακά σεντόνια τυλιγμένα κατόπι τα εκατέβασαν μες το βαθύ κιβούρι κι επάνω εστοιβάσαν πυκνά λιθόρια και μεγάλα. (Ιλιάδα Ω 785-799).

Για την καύση των νεκρών μας
αναφέρει ξανά ο Ομηρος στην Οδύσσεια.

Ο Ελπήνωρ, σύντροφος και φίλος του Οδυσσέα είχε άδοξο τέλος, ταύκισε το σβέρκο του πέφτοντας εξαιτίας του υπερβολικού κρασιού που είχε πιει από την ταράτσα του σπιτιού της Κίρκης. Ο Οδυσσέας και οι σύντροφοί του τον άφησαν, σπρωγμένοι από την ανάγκη, στης Κίρκης το αρχοντικό παλάτι, άθαυτο και άκλαυτο, χωρίς τις πρέπουσες για νεκρό πράξεις. Κάποια στιγμή ο Οδυσσέας, συνεχίζοντας το ταξίδι του για την Ιθάκη χρειάστηκε να καλέσει την ψυχή του μάντη Τειρεσία από τον Αδη για να πάρει χρησμό.

Εκανε όλες τις κατάλληλες σπονδές και προσφορές στους νεκρούς και σε λίγο συνάχθηκαν σιγά σιγά οι ψυχές των πεθαμένων. Προτού ρωτήσει την ψυχή του μάντη Τειρεσία παρουσιάστηκε μπρός του η ψυχή του Ελπήνωρα που του είπε :

Σ' ορκίζω τώρα να καρείς εκείνους που σου λείπουν στο σπίτι σου, το ταΐρι σου, τον γέρο σου πατέρα, που μαρουδάκι σ' ἔτρεψε, και τον Τηλέμαχό σου που στο ψηλό παλάτι σου μοναχογόνο τον ἔκεις γιατί το ξέρω, απ' τον βαθύ τον Αδή όταν γυρίσεις, στης Κίρκης πάλι το νησί θαράξεις το καράβι σ' ορκίζω, εκεί να θυμηθείς και εμένα βασιλά μου, κι άθαυτο πίσω κι άκλαυτο μη φύγεις και μ' αφήσεις μήπως με κάμουν οι θεοί κακό στοιχείο για σένα. Μόν' κάψε το κουμφάρι μου με την αρματωσά μου, και μνήμα κτίσε μου κοντά στ' αφροντυμένο κύμα, για να θυμούνται κι οι στερνοί, το δόλιο παλλήκαρι. (Οδύσ.Λ 67-78).

Στον Ομηρο έχομε και την καύση του Ηείωνα, πατέρα της Ανδρομάχης, ο οποίος σκοτώθηκε από τον Αχιλλέα και κάηκε :

τον μέγα Αετίωνα μου φόνευσε ο θείος Πηλειδής, όταν έριξε την πόλη των Κιλίκων την Θήβη την υψίπελο, αλλά τον εσεβάσθη νεκρόν, δεν τον εγύμνωσε, και μ' όλη την λαμπρή του αρματωσά τον ἔκαυσε και εστήκωσε του μνήμα. Κι ολόγυρά του φύτευσαν πεύκα μεγάλα αι νύμφες Ορεστιάδες, του Διός αιγιδοφόρου κόρες (Ιλιόδ.Ζ 414-420).

Στην Τροία δεν έκαιγαν μόνο τους ονομαστούς Πολεμιστές, αλλά και το στρατό όταν λοιμώδη νοσήματα στέλνονταν από τους θεούς :

Των πλοιών κάθισε άντικρυ και απόλυτες το βέλος (ο Απόλλωνας) και ακός εθγήκε τρομερός απ' τ' ασημένιο τόξο και αφού τους σκύλους ἐπλήξε και τα μουλάρια πρώτα, εις τους ανθρώπους ἐρίχνε τα πικροφόρ' ακόντια αδιάκοπα, και τών νεκρών παντού πυρές εκαίαν. (Ιλιάδα Α 48-52).

Ο Νέστορας στην Ιλιάδα προτρέπει τους Αχαιούς να κάψουν τους νεκρούς του πολέμου:

Ατρεΐδη, των Παναχαιών σείς άλλοι πολεμάρχοι, των ανδρειωμένων Αχαιών πολλοί εἰν' αποθαμένοι, που με το μαύρο αίμα τους τες όχθες του Σκαμάνδρου ἐβαψ' ο Αδης κι οι ψυχές κατέβηκαν στον Αδη όθεν από τον πόλεμο θα παύσεις, και άμα φεξεί εδώ θα μεταφέρουμε με αμάξια τους νεκρούς μας, και θα τους καύσωμε μικρά ολίγο απ' τα πλοιά, και των αγαπημένων του τα κόκαλα θα πάρει καθείς όταν γυρίσουμε στην ποθητή πατρίδα. (Ιλιάδα Η 327-335).

Εκτός από τον Ομηρο έχομε αναφορές στην καύση των νεκρών και από άλλους αρχαίους Ελληνες συγγραφείς. Ο Αισχύλος στον Αγαμέμνωνα, 438-444 αναφέρει :

Κι ο Αρης σωμάτων αργυραμοιβός και ζυγιαστής στων κονταριών την μάχη στέλνει απ' την Τροία στους δικούς βαρειά και πικροθρήνητη τέφρα από την πυρά μονάχη, αντίς τον δύντρα-βολικά γιομίζοντας ένα λεβέτι με μιά φούχτα στάχτη

Ο Σοφοκλής στην Ηλέκτρα αναφέρει: Από αυτόν κρατάμε, καθώς βλέπεις, λίγα απομεινάρια, σ' ένα δοκείο μικρό και τα φέρνουμε (Ηλέκτρα 1113-114).

Ο Διογένης ο Λαέρτιος αναφέρει πως ο Σόλωνας είχε ορίσει, όταν πεθάνει, να καεί το σώμα του τα κόκαλά του να μεταφερθούν

στη Σαλαμίνα. Ακόμα, είχε ορίσει η τέφρα του μετά την τελική καύση των οστών να διασκορπιστεί.

Ο Πλούταρχος αναφέρει ότι δεν είναι ακριβώς έτσι αυτό :

"Εξ' ἄλλου η διασπορά της τέφρας του παρά την νήσο Σαλαμίνα, αφού εκάπεκτο σώμα του, είναι μεν ἀτοπος και δια τούτο τελείως απίθανος και μυθώδης, αλλά την αναφέρουν πολλοί αξιόλογοι ἀνδρες, καθώς και ο φιλόσοφος Αριστοτέλης".
(Πλούταρχος Σόλων).

Επίσης ο Πλούταρχος αναφέρει ότι ο Νομοθέτης της Σπάρτης Λυκούργος, μετά τη δημιουργία των νόμων στην πόλη πήγε στην Κρήτη, όπου και πέθανε. Και μας λέει ο Πλούταρχος ότι οι φίλοι του μετά τον θάνατό του έκαυσαν το σώμα του και διασκόρπισαν τη στάχτη στη θάλασσα.

Σχετικά με την καύση υπήρχε συνήθεια να διασκορπίζεται η στάχτη στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, ή να ρίχνεται στη θάλασσα.

Ο Ι Στοβαίος αναφέρει στο περὶ ταφῆς, ότι οι Κίοι -κάτοικοι της Μοισίας στην Μ.Ασία- αφού κάψουν τελείως τους νεκρούς, μαζεύουν τα ὄστα, τα βάζουν μέσα σε ένα γουδί και τα κονιορτοποιούν.

Επειτα τα βάζουν σε πλοίο παίρνουν ένα κόσκινο και ξανοίγοντας το πέλαγος τα κοσκινίζουν στον άνεμο, έως ότου τα πάρει και τα εξαφανίσει.

Ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι όταν ο Περιάνδρος, τύραννος της Κορίνθου και ένας από τους 7 σοφούς ήθελε να μάθει κάτι σχετικό με την νεκρή σύζυγό του Μέλισσα, και ρώτησε το νεκρομαντείο, αυτό του απάντησε ότι δε θα του ανακοινώσει τίποτα γιατί αυτή στον Αδη που βρίσκεται κρυώνει εφόσον είναι γυμνή.

Αυτό συνέβαινε επειδή ο Περιάνδρος δεν έκαψε τα ρούχα της όταν πέθανε.

Ο Λουκιανός αναφέρει ότι τα έθιμα

της ταφῆς διαφέρουν κατά έθνη. Ο Ελληνας καίει τον νεκρό, ο Πέρσης θάβει, ο Ινδός τον περιχρέει με υαλώδη ύλη, ο Σκύθης τρώει και ο Αιγύπτιος τον βαλσαμώνει..

Ο Πλούταρχος μας αναφέρει πολλούς δημόσιους ἀνδρες που κάηκαν, όπως στην περίπτωση των νεκρών της ναυμαχίας του Αρτεμισίου (Πλούτ. Θεμιστοκλής), την καύση του Ηφαιστίωνα φίλου του Μ. Αλέξανδρου (Πλούτ. Αλέξανδρος). Επίσης ο Πύρρος, βασιλιάς της Ηπείρου, όπου κάηκε και η στάχτη του φυλάχθηκε στον ναό της Δήμητρας (Πλούτ. Πύρρος).

3.Η καύση σε άλλους λαούς

Υπάρχουν αναφορές για καύσεις σπουδαίων ανδρών και από τους Ρωμαίους.. Ο Πλούταρχος στο έργο του Μάρκελλος αναφέρει ότι στον πόλεμο σκοτώθηκε ο Μάρκελλος μεγάλη προσωπικότητα της Ρώμης. Ο αντίπαλος του Αννίβας πληροφορήθηκε τον θάνατο του Μάρκελλου:

"Ο Αννίβας λίγο ενδιαφέρθηκε για άλλους Ρωμαίους νεκρούς. Οταν δύμας ἐμαθε στις σκοτώθηκε ο Μάρκελλος πήγε ο ίδιος επι τόπου, στάθηκε πλάι στο νεκρό και για πολλή ώρα μάλιστα.

Οταν είδε την δύναμη του σώματός του και την μορφή του, ούτε κανένα λόγο κομπιαστικό είπε, ούτε και χαρά εφάνηκε στο πρόσωπό του, δύπις θάκανε κάποιος άλλος πούχε σκοτώσει έναν δυνατό και επικίνδυνο αντίπαλο.

Κατόπι του έβγαλε το δακτυλίδι, στόλισε το σώμα του με νεκρικά στολίδια που ταιριαζαν, του απέδωσε τιμές και το έκαψε.

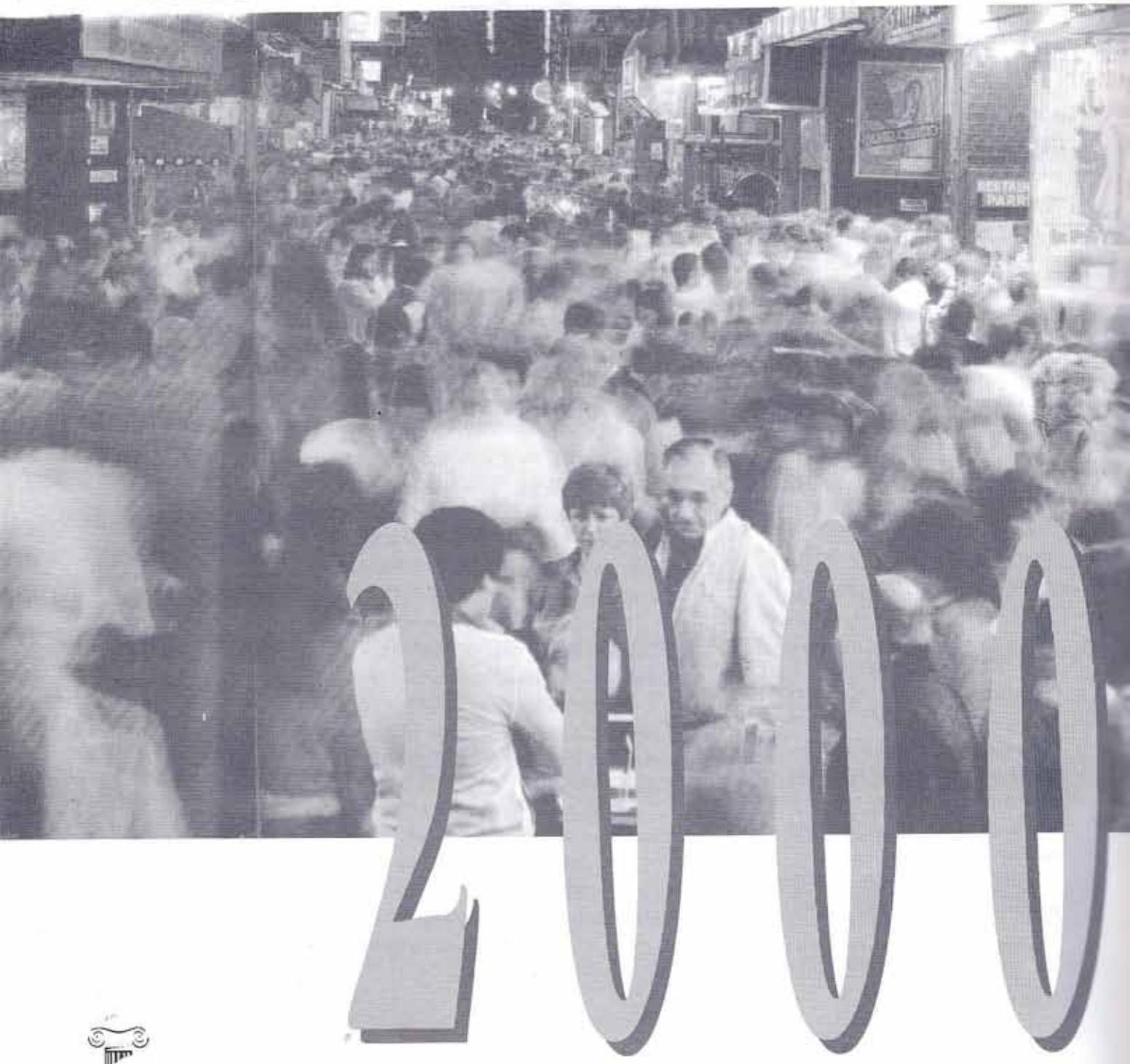
Τη στάχτη απ' τα κόκκαλά του την έβαλε μέσα σε ένα ασημένιο κουτί, έβαλε μέσα και ένα χρυσό στεφάνι και τάστειλε στο γυιό του".

(Πλούτ. Μάρκελλος).

Συνεχίζεται στο επόμενο τεύχος

ΤΟ ΣΦΑΛΜΑ ΤΗΣ ΧΙΛΙΕΤΙΑΣ

Π. Τσάσσης

Ανελκυστήρες που σταματούν μεταξύ δύο ορόφων. Σηματοδότες που τρελαίνονται.

Λογαριασμοί καταθέσεων που χρονολογούνται από την εποχή που η γιαγιά φύλαγε τις λίρες στο σεντούκι. Μέσα σε όλα αυτά ένας λογαριασμός του ΟΤΕ που φτάνει τα 5.000.000 δρχ., ενώ η ληξιαρχική πράξη γέννησης του παππού μπορεί να τον εμφανίζει βρέφος. Θα μπορούσε να είναι σενάριο επιστημονικής φαντασίας, μπορεί όμως να είναι και η προγματικότητα.

Πρόκειται για το "Σφάλμα της Χιλιετίας" ή "Millennium Bug" ή "Το πρόβλημα του 2000 στους υπολογιστές". Όλα ζεκίνουν στα κέντρα μηχανογράφησης στις δεκαετίες του '60 και του '70, όταν τα μέσα αποθήκευσης των δεδομένων ήταν εξαιρετικά ακριβά.

Προσπαθώντας να εξοικονομήσουν χώρο και πόρους, οι προγραμματιστές υιοθέτησαν ένα σύστημα αναπαράστασης των ημερομηνιών, όπου το έτος απεικονίζεται με δύο ψηφία. Έτσι, η 1^η Φεβρουαρίου του 1998 αναγράφεται 01/02/98.

Είναι το ίδιο σύστημα που χρησιμοποιεί ο κόσμος για να υπογράφει για παράδειγμα τις επιταγές του: δύο ψηφία για την ημέρα, δύο για τον μήνα και δύο για το έτος. Το να βγάλεις το 19 από την χρονολογία είναι κάτι που βολεύει και επιπλέον, ειδικότερα για το χώρο των υπολογιστών και των προγραμμάτων που κατασκευάστηκαν για αυτούς, εξοικονομεί ένα μεγάλο αριθμό μαθηματικών πράξεων που προκύπτουν κάθε φορά που ένα πρόγραμμα κάνει υπολογισμούς με βάση την ημερομηνί -και τέτοιου είδους υπολογισμοί είναι πάρα πολλοί στα σύγχρονα προγράμματα.

Ήταν εποχές "αθωότητας και αισιοδοξίας". Όλοι ήξεραν (οι ειδικοί βέβαια) τι θα συνέβαινε, αν αυτή η μικρή σύμβαση βρισκόταν ακόμα σε χρήση κατά το έτος 2000 μ. Χ.: το διψήφιο έτος θα μηδενίζοταν σαν το κοντέρ των παλιών αυτοκινήτων και οι υπολογιστές θα νόμιζαν ότι είχαν γυρίσει 100 χρόνια πίσω.

Οι προγραμματιστές το γνώριζαν και είχαν προειδοποιήσει τους διευθυντές τους.

"Μην ανησυχείτε", ήταν η συνηθισμένη απάντηση. Όταν φτάσει πράγματι η στιγμή της αλλαγής της χιλιετίας όλα αυτά τα προγράμματα θα ανήκουν στην ιστορία.

Αλλά τα προγράμματα αυτά ήρθαν και στέριωσαν. Τα παλιά προγράμματα δουλεύουν μια χαρά σε πολλά μεγάλα υπολογιστικά συστήματα και έτσι κανείς δεν ένιωσε την ανάγκη να τα αλλάξει.

Αντίθετα, όπως και οι Ρωμαίοι αρχιτέκτονες, οι προγραμματιστές άρχισαν απλά να χτίζουν πάνω σε εκείνα. Η τακτική αυτή γλίστρησε επίσης στα ενσωματωμένα μικροτσίπ που μπορεί κανείς να βρει παντού, από τα βίντεο μέχρι τους πυρηνικούς αντιδραστήρες.

Επί χρόνια το σφάλμα του έτους 2000 καθόταν ήσυχο και όσοι το θυμούνταν, το θυμούνταν περισσότερο σαν διασκεδαστικό παράδειγμα κακοσχεδιασμένου προγράμματος.

Αλλά καθώς το 2000 πλησιάζει, τα πράγματα φαίνονται λιγότερο διασκεδαστικά

Επί χρόνια το σφάλμα του έτους 2000 καθόταν ήσυχο και όσοι το θυμούνταν, το θυμούνταν περισσότερο σαν διασκεδαστικό παράδειγμα κακοσχεδιασμένου προγράμματος.

καθώς η ζωή του σύγχρονου ανθρώπου εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό πλέον από την τεχνολογία. Φαντασθείτε μία κοινωνική υπηρεσία και ας πάρουμε για παράδειγμα αυτή των κοινωνικών ασφαλίσεων, η οποία στηρίζει τη λειτουργία της αποκλειστικά και μόνο στη μηχανογράφησή της. Η υπηρεσία αυτή θα σταματήσει να πληρώνει συντάξεις καθώς ξαφνικά οι συνταξιούχοι θα φέρονται να είναι μείον 100 ετών αφού την 1^η Ιανουαρίου του 2000 τα υπολογιστικά της συστήματα θα δείχνουν 1900 και επομένως οι ασφαλιζόμενοι ως νεοσσοί, οι άνθρωποι με

αρνητικές ηλικίες δεν θα δικαιούνται σύνταξη.

Η ΛΥΣΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΟΥ 2000:

Τρέξτε να σωθείτε !!!

Τους επέλεξαν έναν προς έναν, για να διορθώσουν το πρόβλημα του 2000.

Στρώθηκαν στα γραφεία τους και άρχισαν να φαχουλεύουν τα προγράμματα.

Σήμερα "τα έχουν παιξεί" από το φόβο.....!!!

Γεγονός είναι βέβαια πως κάποιες λειτουργίες κατά την αρχή του έτους 2000 θα αποτύχουν, κυρίως λειτουργίες που αφορούν στο δημόσιο τομέα, χωρίς βέβαια να επιφέρουν και την καταστροφή.

Πρόκειται για ένα άρθρο που δημοσιεύθηκε στο Wired τον Αύγουστο του 1998 και αναφέρεται σε τέσσερις βετεράνους προγραμματιστές οι οποίοι κλήθηκαν από μεγάλες εταιρείες στην Αμερική για να λύσουν το πρόβλημα του 2000.

Και το άρθρο συνεχίζει: "Σε όλη την

ανθρώπινη ιστορία υπήρχαν πάντα προφήτες και οραματιστές που ξόδευαν τη ζωή τους προετοιμαζόμενοι για το τέλος του κόσμου. Αυτή τη φορά όμως, είναι βετεράνοι προγραμματιστές, που απενίζουν με τρόμο τον ερχομό της χιλιετίας, διάβασαν το μέλλον όχι στο βιβλίο της Αποκάλυψης, αλλά σε μερικά εκατομμύρια γραμμών υπολογιστικού κώδικα προγραμμάτων".

Οι παραπάνω λοιπόν βετεράνοι προγραμματιστές αφού ασχολήθηκαν με το θέμα για μερικά χρόνια, κατέληξαν στο να σταματήσουν πλέον κάθε σχετική δραστηριότητα και να αποσυρθούν σε περιοχές μακριά από τα αστικά κέντρα, προετοιμαζόμενοι για 8,5 Richter, ισχυριζόμενοι ότι "μπορεί να φανούν ανότοι αν ο σεισμός αποδειχτεί μικρότερος αλλά δεν πειράζει. Αυτή είναι η φύση της λήψης αποφάσεων σε συνθήκες αβεβαιότητας".

Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του Steve Watson, ενός εκ των παραπάνω προγραμματιστών, όταν μετά ένα χρόνο εξαντλητικής δουλειάς του ίδιου, αλλά και ολόκληρης της ομάδας του που αποτελείτο από 20 προγραμματιστές – αναλυτές και αφού όλα πήγαν καλά και το σύστημα έκδοσης λογαριασμών της τηλεφωνικής

εταιρείας, για λογαριασμό της οποίας δούλευαν, χαρακτηρίστηκε έτοιμο για το 2000, τον πλησίασε ένας από τους συνεργάτες του και του είπε: "Συνειδητοποιείς ότι τα πάντα θα σταματήσουν, αν πέσει το δίκτυο της ηλεκτροδότησης;".

Βλέποντας κάποιος όμως πιο ρεαλιστικά τα πράγματα θα μπορούσε βέβαια να δει την αναστάτωση που θα επιφέρει το πρόβλημα

του 2000, αλλά όχι βέβαια στο βαθμό που παρουσιάζεται ως καταστροφή κυρίως από τους ανθρώπους της πληροφορικής για λόγους περισσότερο οικονομικούς, πράγμα ευνόητο.

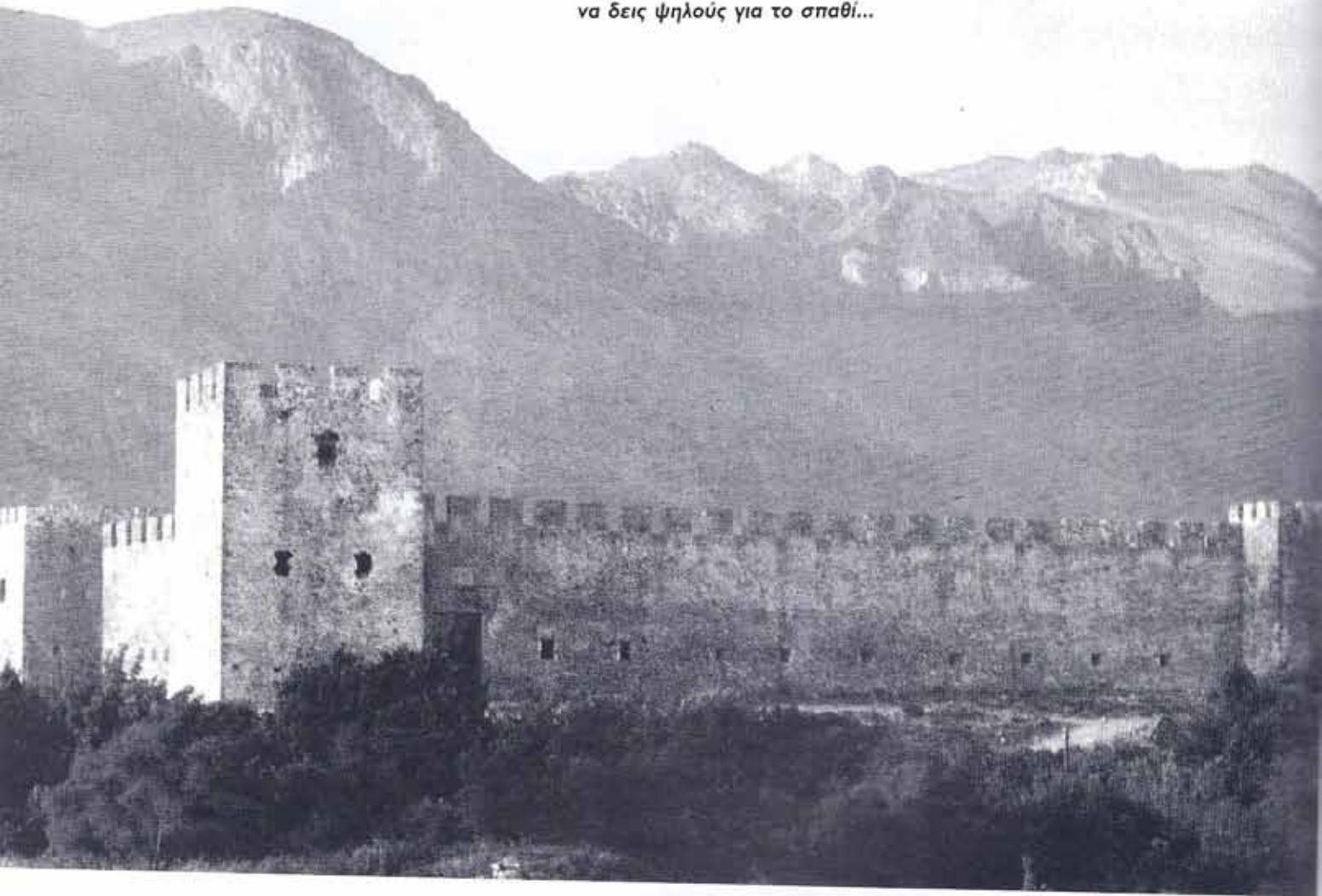
Γεγονός είναι βέβαια πως κάποιες λειτουργίες κατά την αρχή του έτους 2000 θα αποτύχουν, κυρίως λειτουργίες που αφορούν στο δημόσιο τομέα, χωρίς βέβαια να επιφέρουν και την καταστροφή.

ΛΡΟΣΟΥΛΙΤΕΣ

Ο Στρατός των ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΩΝ

Tου Σάββα Παππακού

Σαν θες να ιδεις και να χαρείς όμορφα παλληκάρια,
να πας στο Φραγκοκάστελλο να'ναι του Αη Νικήτα,
να κατεβούν τα δυο χωριά η Νίμπρος και τ'Ασκύφου
να δεις ψηλούς για το σπαθί...

Το Φραγκοκάστελο στους πρόποδες των
Λευκών Ορέων

Πού βρίσκεται το φράγκικο Καστέλλι όπου μας καλεί το ριζίτικο αυτό τραγούδι; Στα νότια της Κρήτης, μπροστά από τα μαύρα νερά του Λιβυκού πελάγους, κάτω από τις απόκρημνες "πλάτες" των Λευκών Ορέων -τις χιλιοτραγουδισμένες Σφακιανές Μαδάρες- ορθώνει τα τειχιά του το Φραγκοκάστελλο- σε λίγη απόσταση από τη Χώρα Σφακίων. Ένα όμορφο μικρό κάστρο κτισμένο από τους Ενετούς, οι οποίοι στη διάρκεια της κυριαρχίας τους γέμισαν την Κρήτη με τους "πέτρινους λιόντες" όπως γράφει ο Ν. Καζαντζάκης.

Προς τη μεριά της ξηράς βρίσκεται ο μικρός κάμπος του Θυμέ όπως τον ονομάζουν οι Σφακιανοί. Μικρός αλλά αρκετός για να σπαρθεί σε άλλες εποχές με λίγο στάρι για τα άγονα χωριά που βρίσκονται σκαρφαλωμένα στα βουνά. Το πανηγύρι τ' Αή Νικήτα ήταν μια αφορμή να μαζευτούν οι κάτοικοι όλων των γύρω και πάνω χωριών για πολεμικούς αγώνες...

Χώρα Σφακίων, Ανώπολις, Νίμπρος, Ασκύρου, Καψόδασος, Πατσιανός, κ.α.
Καταφύγιο ανυπότακτων πολεμιστών σ' όλες τις εποχές τα Σφακιά. Τα κατορθώματά τους τα εξυμνούν τα περίφημα ριζίτικα τραγούδια γνωστά σήμερα σ' όλη την Ελλάδα.

Την εποχή της Τουρκοκρατίας διαδοχικές επαναστάσεις κάνουν "άνω κάτω" όλη την Κρήτη. Τα Σφακιά όπως πάντα πρωτοστατούν. Βρισκόμαστε στα 1828. Εκτός από τα Σφακιά, ένα άλλο ορμητήριο επαναστατών έχει δημιουργηθεί στη Γραμπούσα.

Εκεί φθάνει ένας Ηπειρώτης πολεμιστής, ο οποίος προσφέρθηκε να οργανώσει την επανάσταση στην Κρήτη. Είναι ο Χατζή Μιχάλης Νταλιάνης γεννημένος στο Δελβινάκι.. Πρώην έμπορος, έγινε φιλικός και αφοσιώθηκε στον αγώνα.

Έλαβε μέρος σε πολλές αποφασιστικές μάχες και διακρίθηκε σαν Καραβοκύρης αλλά και σαν ιππομάχος. Αυτός ο οπλαρχηγός, με ένα μικρό αριθμό ανδρών, έφθασε στον κάμπο του Θυμέ και στρατοπέδευσε στο Φραγκοκάστελλο.

"Εδώ θα πολεμήσω" φαίνεται ότι αποφάσισε από την αρχή.

Στο Ρέθυμνο και στα Χανιά υπάρχουν μεγάλα τούρκικα στρατεύματα. Μάλιστα ένα σώμα ξεκίνησε από το Ρέθυμνο με τον Οσμάν Πασά και πριν ενωθεί με τα κύματα των Χανίων χτυπήθηκε από το Νταλιάνη, ο οποίος οργάνωσε αποστολή εναντίον του με επιτυχία. Στα Χανιά ο Μουσταφάς πασάς ακολουθεί άλλη τακτική. Στέλνει γράμμα στο Νταλιάνη και προσπαθεί να τον πείσει να φύγει. Μάλιστα εμφανίζεται πολύ φιλικός μια και είναι συμπατριώτης του γεννημένος και αυτός στην Ήπειρο. Ταυτόχρονα στέλνει άλλο ένα διπλωματικό γράμμα προς τους Σφακιανούς. Τους διαβεβαιώνει ότι δεν πρόκειται να κτυπήσει τα χωριά τους, παρά μόνο το Νταλιάνη και ξεκινά.

Οι Σφακιανοί έμπειροι στον κλεψτοπόλεμο προσπαθούν να πείσουν τον Καπετάν Μιχάλη Νταλιάνη να πολεμήσουν μαζί το Μουσταφά σε στενά περάσματα, στα "γκρεμά" των Λευκών Ορέων. Ξέρουν τις δυσκολίες της ανοικτής μάχης αλλά και τη μεγάλη αγριότητα των Τουρκοκρητικών, που βρίσκονται στο στράτευμα του Μουσταφά... Όμως ο Χατζημιχάλης είναι αμετάπειστος. Έτσι μένει μόνος ουσιαστικά στο Φραγκοκάστελλο, μέσα στο οποίο βρίσκονταν γυναικόπαιδα. Μόνο ένας μικρός αριθμός Σφακιανών με τον Στρατή Δεληγιάνακή πηγαίνει στο Φραγκοκάστελλο. Οι υπόλοιποι Σφακιανοί "πιάνουν θέσεις" στις πλαγιές της Μαδάρας. Ο Μουσταφάς διασχίζει τα Σφακιά χωρίς να πειράξει τα χωριά και παρατηρεί τους Σφακιανούς, οι οποίοι, κρυμμένοι, παρακολουθούν τις κινήσεις του. Αφήνει 3000 στρατό σαν οπισθοφυλακή και με τους υπόλοιπους ξεκινά εναντίον των λίγων υπερασπιστών του Φραγκοκάστελλου.

Ο Χατζημιχάλης έχοντας άμετρη εμπιστοσύνη στην ιππομαχία και τις γνώσεις του στην τακτική μάχη έχει τοποθετήσει σε πρόκειται ταμπούρια τους άντρες του, κοντά στο κάστρο. Μάλιστα ούτε καν Καστρόπορτα δεν υπήρχε στην πύλη του κάστρου... Λέγεται

ότι για το φόβο απόδρασης από δειλία, οι άντρες στα ταμπούρια δέθηκαν μεταξύ τους. Ο Χατζημιχάλης πάνω στο άσπρο άλογό του ήταν επικεφαλής των ιππέων. Ο Μουσταφάς είχε 8.000 πεζούς και 100 ιππείς. Παρά τη μεγάλη διαφορά στον αριθμό των πολεμιστών ο Χατζημιχάλης είναι έτοιμος για τη μάχη όμως αυτή τη μέρα...

Όντεν εκαβαλίκευγε έκλαιγεν τ'άλογο ντου
και τοτεσάς κατάλαβε πως είν' ο θάνατός
του....

Τραγούδησε η λαϊκή μούσα, δίνοντας προμαντευτική ικανότητα στο κάτασπρο άτι του σκληροτράχηλου Ηπειρώτη! Είναι δεκαεπτά Μαΐου, ο Μουσταφάς προσεύχεται και τα κανόνια του ρίχνουν τις τρεις πρώτες συμβολικές κανονιές. Κατά κύματα οι Τούρκοι ρίχνονται πάνω στα ταμπούρια των υπερασπιστών του Φραγκοκάστελλου. Ένας προς εκατό η αναλογία και μια μεγάλη σφαγή πραγματοποιείται μπροστά στα μάτια των έγκλειστων γυναικόπαιδων και το σώμα του Στρατή Δελληγιαννάκη, που επίσης είχε κλειστεί στο κάστρο. Πολύ γρήγορα η πόρτα

έκλεισε από τα πτώματα ανθρώπων και αλόγων.

Αφουγκραστείτε να σας πω ούλοι μικροί μεγάλοι
πώς πολεμά ο Μουσταφάς με το
Χατζημιχάλη.

Ο Χατζημιχάλης, βλέποντας την έφοδο των Τούρκων και την εξόντωση των ανδρών του στα ταμπούρια, κάνει ένα μικρό αντιπερισπασμό με το ιππικό του αλλά δεν κατορθώνει τίποτα. Τραυματίζεται διαδοχικά ενώ η πόρτα του κάστρου είναι αδιάβατη. Έτσι μένει έξω και πολεμά προς όλες τις κατευθύνσεις μέχρι που σπάει το σπαθί του, ενώ οι συμπολεμιστές του σκοτώνονται όλοι. Οι Τούρκοι των αποκεφαλίζουν και πετούν το κεφάλι του μπροστά στα πόδια του Μουσταφά ο οποίος λέγεται ότι δάκρυσε για την τύχη του αντιπάλου του... Μάλιστα την επομένη έστειλε στην κόρη του Νταλιάνη στο Ναύπλιο τα χαρτιά και το σπασμένο σπαθί του ήρωα του Φραγκοκάστελλου. Οι υπόλοιποι μαχητές με τον Στρατή Δελληγιαννάκη -ο οποίος έριχνε συνέχεια με τα ντουφέκια που του γέμιζαν- κατόρθωσαν τελικά να έρθουν σε συνεννόηση με το Μουσταφά και να φύγουν.

Ο Μουσταφάς τίναξε στον αέρα δύο πύργους του κάστρου και αναχώρησε για τα Χανιά Όμως στην επιστροφή δέκτηκε διαδοχικές επιθέσεις από τους Σφακιανούς και άλλους Κρητικούς- μέχρι κι ο περίφημος Καπετάν Μιχάλης Κόρακας από τα μέρη Ηρακλείου έλαβε μέρος- και οι απώλειες του ήταν πολύ μεγάλες. Στο Φραγκοκάστελλο απλώθηκε η ερημιά και ο θάνατος. Μια μοναχή βρήκε και έθαψε το κεφάλι και το σώμα του Χατζημιχάλη. Με τη βοήθεια περαστικών έριξε μέσα σε σκισμές βράχων τα υπόλοιπα πτώματα. Η βαριά σκιά των Λευκών Ορέων έπεσε πάνω στο έρημο Φραγγοκάστελλο. Όλα τελείωσαν. Άλλα...

Ακόμη και το σήμερο στις δεκαφτά του Μάη ούλο τ' ασκέρι φαίνεται με το Χατζημιχάλη, και πολεμούν στα σύννεφα κι ακούγονται οι

Ο Χατζής
Μιχάλης Νταλιάνης

μπουρμπάδες
φωνές κι αλογοπεταλίες στου καστελιού
τση μπάντες
ούλοι οι αλαφρόστατοι θωρούσι και
τρομάζουν
μα κείνοι θεός σχωρέσει των κανένα δε
πειράζουν.

Στον τόπο της θυσίας των ηρωικών πολεμιστών ένα παράξενο ανεξήγητο φαινόμενο άρχισε να εμφανίζεται κάθε χρόνο στην περιοχή του Φραγκοκάστελλου, τις μέρες που έγινε η μάχη. Τις πρωινές ώρες όταν υπάρχει δροσούλα, ένας στρατός "φαντασμάτων" εμφανίζεται να προχωρεί ανάερα και να χάνεται όταν οι πρώτες ακτίνες του ήλιου "κτυπήσουν" την περιοχή. Πρόκειται για τους περίφημους Δροσουλίτες.

"...και πολεμούν στα σύννεφα κι ακούγονται οι μπουρμπάδες φωνές κι αλογοπεταλίες στου Καστελιού τση μπάντες...."

Ένα φαινόμενο ανεξήγητο και όμως πραγματικό. Πάρα πολλοί άνθρωποι ενδισφέρθηκαν και έφθασαν μέχρι το Φραγκοκάστελλο, όπου περιμένοντας υπομονετικά έγιναν αυτόπτες μάρτυρες του φαινομένου. Όπως και με το άλλο ανεξήγητο γεγονός που γίνεται κάθε χρόνο στην Ελλάδα, τους Αναστενάρδες και το περπάτημά τους στη φωτιά, πολλοί προσπάθησαν να το εξηγήσουν χωρίς αποτέλεσμα. **Ο Άγγελος Τανάγρας-** πρόεδρος της εταιρείας ψυχικών ερευνών- ασχολήθηκε κι αυτός με το θέμα και έδωσε μια εξήγηση που όμως δεν ικανοποίησε κανέναν. Ότι πρόκειται για αντικατοπτρισμό στατευμάτων από την Αφρική... Όμως γιατί διαλέγουν την συγκεκριμένη ημέρα; Και είναι δυνατόν να γίνει ένας τέτοιος αντικατοπτρισμός;

Αν ανατρέξουμε στην Ιστορία θα δούμε ότι υπάρχουν αναφορές για παρόμοια φαινόμενα. **Ο Παυσανίας** στο έργο του "Ελλάδος Περιήγησις", στα Αττικά, αναφέρεται στο Μαραθώνα και γράφει:

"Ἐνταύθα ανα πάσαν νύκτα και ἵππων χρεμετιζόντων και ανδρών μαχομένων ἐστιν αἰσθεσθαι, καταστήναι δε ες εναρή θέαν επίτηδες μεν ουκ ἐστιν ότω συνήνεγκεν, ανήκουν δε ὄντι και ἄλλως συμβάν ουκ ἐστιν εκ των δαιμόνων οργή." Δηλ. "Ἐδώ κάθε νύκτα μπορεί κανείς να έχει την αἰσθηση ενός χρεμετισμού αλόγων και μάχης ανδρών. Αν επιδιώξει όμως κανείς από σκοπού το θέαμα αυτό, ποτέ δεν του βγήκε σε καλό. Αν κάποιος δεν είχε ακούσει σχετικά, και του

συνέβη τυχαία ν' αντιληφθεί αυτά τα πράγματα, τα στρατεύματα δεν οργίζονται εναντίον του." Βρίσκουμε δηλ. από την αρχαιότητα μαρτυρίες για την αισθηση "επανάληψης της μάχης" στην περιοχή του Μαραθώνα. Μάλιστα ξέρουμε ότι ο Παυσανίας επισκέφθηκε την Ελλάδα πολλά χρόνια αργότερα, την εποχή του Αδριανού,

τους έδωσαν το όνομα: **Οι Άγγελοι του Μονς**, λόγω του ότι εμφανίστηκαν στην περιοχή του Μονς.

Θα προσπαθήσουμε να δώσουμε μια εξήγηση στο φαινόμενο με βάση τις διδασκαλίες του Εσωτερισμού. Σύμφωνα με τις διδασκαλίες αυτές ο κόσμος μας

πάνω από 400 χρόνια μετά τη μάχη του Μαραθώνα. Μάλιστα βρίσκουμε στο κείμενο και έναν υπαινιγμό για κίνδυνο όσων εσκευμένα επεδίωκαν ν' αντιληφθούν το φαινόμενο. Ενώ για τους Δροσουλίτες λέει το τραγούδι:

*Ούλοι οι αλαφρόστρατοι θωρούσι και τρομάζουν
μα κείνου Θεός σχωρέσει των κανέναν δε πειράζουν.*

Άλλα και σε άλλες χώρες έχουν εμφανισθεί παρόμοια φαινόμενα με στρατούς φαντασμάτων. Στην Αγγλία, στη Γαλλία, στη Γερμανία, στο Βέλγιο... Μάλιστα στο Βέλγιο

αποτελείται από διάφορα πεδία, από τα οποία ο άνθρωπος έχει επαφή μόνο με το φυσικό πεδίο. **Τα πεδία αυτά -ή επίπεδα- είναι επτά αλλά μπορούν να απλοποιηθούν σε τρία. Φυσικό, Ψυχικό ή Αστρικό και Νοητικό.** Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και με τον άνθρωπο μια και αποτελεί μικρογραφία του κόσμου. Τα πεδία αυτά της φύσης αντιστοιχούν με το Σώμα, την Ψυχή και το Νου του ανθρώπου αλλά καλύπτουν πολύ ευρύτερο χώρο και "τροφοδοτούν" με αντίστοιχη ενέργεια τα όντα που ζουν στον πλανήτη μας. Οι νόμοι που ισχύουν στο φυσικό επίπεδο δεν ισχύουν το ίδιο στα άλλα, αν και με το νόμο της αναλογίας μπορούμε να βγάλουμε κάποια

συμπεράσματα για τον τρόπο λειτουργίας τους. Όμως εκεί λειτουργούν και άλλοι νόμοι. Τώρα τελευταία η επιστήμη προσεγγίζει αυτά τα πεδία και τα φαινόμενά τους και έτσι εξετάζονται τα υπερφυσικά φαινόμενα, η τέταρτη διάσταση, κ.λ.π.

Πρέπει όμως να αναφέρουμε και κάποια πράγματα σχετικά με τη διαδικασία του θανάτου. Όταν η ανθρώπινη ψυχή διασχιζεται από το σώμα περνά σ' αυτή τη διάσταση που ονομάζεται αστρικός κόσμος. Όταν ο θάνατος είναι βίαιος και η ψυχή περάσει σ' αυτή τη διάσταση δεν αντιλαμβάνεται αμέσως αυτό που έχει γίνει. Διάφοροι συγγραφείς του εσωτερισμού (**Ντιόν Φόρτσιουν, Άννυ Μπέζαντ, Τσαρλς Ληντμπήτερ** κ.λ.π.) αλλά και ερευνητές των μεταθανάτιων φαινομένων (όπως ο **Ραίμοντ Μούντυ** ο οποίος έχει γράψει το πολύ ενδιαφέρον βιβλίο "Ζωή μετά το σωματικό θάνατο") αναφέρονται σ' αυτό.

Μάλιστα ο Ακίρα Κουροσάβα στο Κινηματογραφικό έργο "Όνειρα" παρουσιάζει έναν ολόκληρο στρατό "φαντασμάτων" από στρατιώτες, οι οποίοι δεν "δέχονται" ότι πέθαναν και θέλουν να πολεμήσουν ακόμη!

Σ' αυτή τη σκηνή του έργου απηχούνται αυτές οι εσωτερικές αντιλήψεις.

Μάλιστα και στην αρχαιότητα ο Πλάτωνας "με το στόμα του Σωκράτη" στο Φαίδωνα γράφει ότι υπάρχουν ψυχές δεσμευμένες με την ύλη, οι οποίες, μετά το θάνατο, δεν ανυψώνονται προς τον κόσμο των Ιδεών -το Νοητικό πεδίο- αλλά παραμένουν χαμηλά στη γη και μάλιστα τονίζει ότι μερικοί τις έχουν αντιληφθεί "σαν σκιές" να περιφέρονται κοντά στα νεκροταφεία (ψυχών-ψυχών είδωλα σκιοειδή φαντάσματα).

Επίσης η **Ντιόν Φόρτσιουν** στο βιβλίο της "Πέρα από τις Πύλες του Θανάτου" στο κεφαλαίο οι Παθολογίες του θανάτου, αναφέρει ότι στην αστρική διάσταση η σκηνή ενός βίαιου θανάτου μπορεί να επαναλαμβάνεται μέχρι του σημείου ν' ακουστούν ακόμη και ήχοι. Μπορούμε να το παραλληλίσουμε αυτό με αυτό που γίνεται στον ψυχικό μας κόσμο στο επίπεδο της

φαντασίας, όπου ζούμε και "ξαναζούμε" πολλές φορές τα έντονα γεγονότα.

Οι σκηνές τους επαναλαμβάνονται για αρκετά χρόνια και μερικές φορές για όλη τη ζωή.

Ας έλθουμε τώρα στο φαινόμενο των Δροσουλιτών. Έγινε μια φονική μάχη με πολύ μεγάλη συγκινησιακή φόρτιση στο χώρο. Μέσα στο χώρο του κάστρου ήταν

Σύμφωνα με τις διδασκαλίες αυτές ο κόσμος μας αποτελείται από διάφορα πεδία, από τα οποία ο άνθρωπος έχει επαφή μόνο με το φυσικό πεδίο. Τα πεδία αυτά -π- επίπεδα- είναι επτά αλλά μπορούν να απλοποιηθούν σε τρία. **Φυσικό, Ψυχικό ή Αστρικό και Νοητικό.**

γυναικόπαιδα που έβλεπαν τη σφαγή που έγινε έξω.

Ο μικρός στρατός του Χατζημιχάλη εξοντώθηκε με πολύ βίαιο τρόπο. Η ατρόσφαιρα του χώρου "φορτίστηκε" πάρα πολύ συγκινησιακά. Έτσι στο αστρικό πεδίο δημιουργήθηκε το υπόβαθρο για τη δημιουργία του φαινόμενου με τον "στρατό των φαντασμάτων".

Σε ένα πολύ λεπτότερο λοιπόν επίπεδο του χώρου και στις ίδιες στιγμές του χρόνου που έγινε η μάχη, επαναλαμβάνονται σκηνές με σκιές, οι οποίες δημιουργούνται μέσω της ομίχλης που χρησιμεύει σαν "φορέας" για να "συγκεκριμενοποιηθούν" και να φανούν στα φυσικά μάτια.

Δεν είναι ολόδιες οι σκηνές της μάχης -όπως κι εμείς δεν ξαναζούμε με τη φαντασία μας με εντελώς ίδιο τρόπο κάποιες έντονες στιγμές- αλλά μοιάζουν.

Παρουσιάζεται ένα στράτευμα να προχωρεί στον αέρα, ακούγονται ήχοι κ.λ.π. Μάλιστα δεν παρατήρησαν το φαινόμενο μόνο ντόπιοι και "αλαφροίσκιωτοι" που αναφέρει το δημοτικό τραγούδι αλλά και

αρκετοί σοβαροί και επώνυμοι επισκέπτες όπως ο Μανούσος Κούνδουρος, ο Εμμ. Ψυλλάκης κ.ά.

Λέγεται ότι οι Γερμανοί που βρίσκονταν στην περιοχή στα χρόνια της κατοχής, σήμαναν συναγερμό όταν φάνηκε στον αέρα ο "στρατός των φαντασμάτων".

Τα χρόνια πέρασαν και το "Βενετσιάνικο Φραγκοκάστελλο" αγέρωχο και εντυπωσιακό μάχεται αναποτελεσματικά σήμερα την άναρχη και αυθαίρετη ιερόσυλη δόμηση, όπως επίσης όλες τις ανακόλουθες με τα μπάνια του λαού "δράσεις". (Βλ. περιοδ. κορφές τ. 132, "Αρχαιολογία" Δεκ. 1984). Με τα θερμοκήπια, τα ξενοδοχεία και τα αυτοκίνητα να ταράζουν την ηρεμία της περιοχής, δύσκολο να αντιληφθεί κανείς το φαινόμενο.

Αν και οι Δροσουλίτες παραμένουν στη μνήμη του κάστρου, η πρωινή δροσιά του Ιουνίου μάταια προσπαθεί να φέρει στο φως το "στρατό των φαντασμάτων" ένα παραψυχολογικό αναμφισβήτητο φαινόμενο

που σφράγισε μια ηρωική μάχη και μια μεγάλη θυσία.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Στ. Στεφανίδου *Ιστορία της Κρήτης Αθήνα 1981*

Κρήτη Ιστορία και πολιτισμός
Ιστορία της Κρήτης. I.G. Μουρέλου
Ο Καπετάν Μιχάλης Κόρακας και οι συμπολεμιστές του

(Νικ. Σταυρινίδη Ηράκλειο 1971)

Περιοδικά: *Ανεξήγητο, Ιστορία Εικονογραφημένη, Αρχαιολογία, Κορφές, Κρήτη.*

Ψυχικές έρευνες τόμος 5ος

Γρηγ. Παπαδοπετράκη *Ιστορία των Σφακίων*

Στεφ. Ξανθουδίδη *Ιστορία της Κρήτης Κάστρα της Κρήτης (Ορφανουδάκης)*

Πέρα από τις πύλες του θανάτου (Ντιόν Φόρτσιουν) εκδ. Ιάμβλιχος

Πλάτωνος *Φαιδων* (Εκδόσεις Πάπυρος)

Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΗΣ ΓΑΙΑΣ

Γιάργος Χρόνης

Γ' ΜΕΡΟΣ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ο Εγκέφαλός μας:

Αλλά επίσης αναφέραμε πως κάθε οργανικό μέρος του περικλείει τους νόμους του συνόλου. Από την άποψη αυτή είναι σκόπιμο να ερευνήσουμε την ιδιαίτερη θέση μας και το σκοπό μας στο σύμπαν μέσα από ένα υποσύνολο του οργανισμού μας που αποτελεί όμως ένα πολύ σημαντικό "όλον"; Τον ανθρώπινο εγκέφαλο και γενικότερα το νευρικό μας σύστημα.

Έχουμε αναφέρει στην Θεωρία της Γαίας πως ο ανθρωπος είναι ένα "όλον". Ένα οικοσύστημα, ένας οργανισμός που εμπεριέχει μέσα του όλα τα εξελικτικά στάδια του σύμπαντος: από τη Μεγάλη Έκρηξη, την Αστερόσκονη, τα πρώτα βακτηρίδια, τα φυτά, τα ζώα. Και επίσης είναι ένα μέρος ενός ευρύτερου συνόλου, είναι ένα "όλον" μιας "ολαρχίας", που τη λέμε ΓΗ ή Ήλιακό Σύστημα. Και η "ολαρχία" αυτή κατά κάποιο τρόπο προδιαγράφει τα επόμενα εξελικτικά του στάδια.

Το εσωτερικό μέρος ενός ανθρώπινου εγκεφάλου μοιάζει πολύ με τον εγκέφαλο ενός ερπετού και φαίνεται πως ο βαθύς πυρήνας του εγκεφάλου είναι που μας κάνει μερικές φορές να φουσκώνουμε και να δείχνουμε μια αυτόματη επιθετικότητα.

Τυλιγμένο γύρω από τον πυρήνα θα λέγαμε, υπάρχει ένα πιο πρόσφατα ανεπτυγμένο μέρος του εγκεφάλου που, μαζί με τον πυρήνα, μοιάζει με τον εγκέφαλο

Αυτή η χαρακτηριστική για τα θηλαστικά περιπλοκότητα του εγκεφάλου επιτρέπει να εκφραστούν εκείνα τα -χαρακτηριστικά για τα θηλαστικά και τα ζώα γενικότερα- συναίσθήματα που τα ονοράζουμε οργή και αγάπη, θλίψη και χαρά.

ενός πιο σύγχρονου θηλαστικού, πχ του αλόγου.

Αυτή η χαρακτηριστική για τα θηλαστικά περιπλοκότητα του εγκεφάλου επιτρέπει να εκφραστούν εκείνα τα -χαρακτηριστικά για τα θηλαστικά και τα ζώα γενικότερα- συναίσθήματα που τα ονομάζουμε οργή και αγάπη, θλίψη και χαρά.

Επίσης φαίνεται πως μας κάνει παιχνιδιάρηδες, περίεργους και πρόθυμους να μαθαίνουμε.

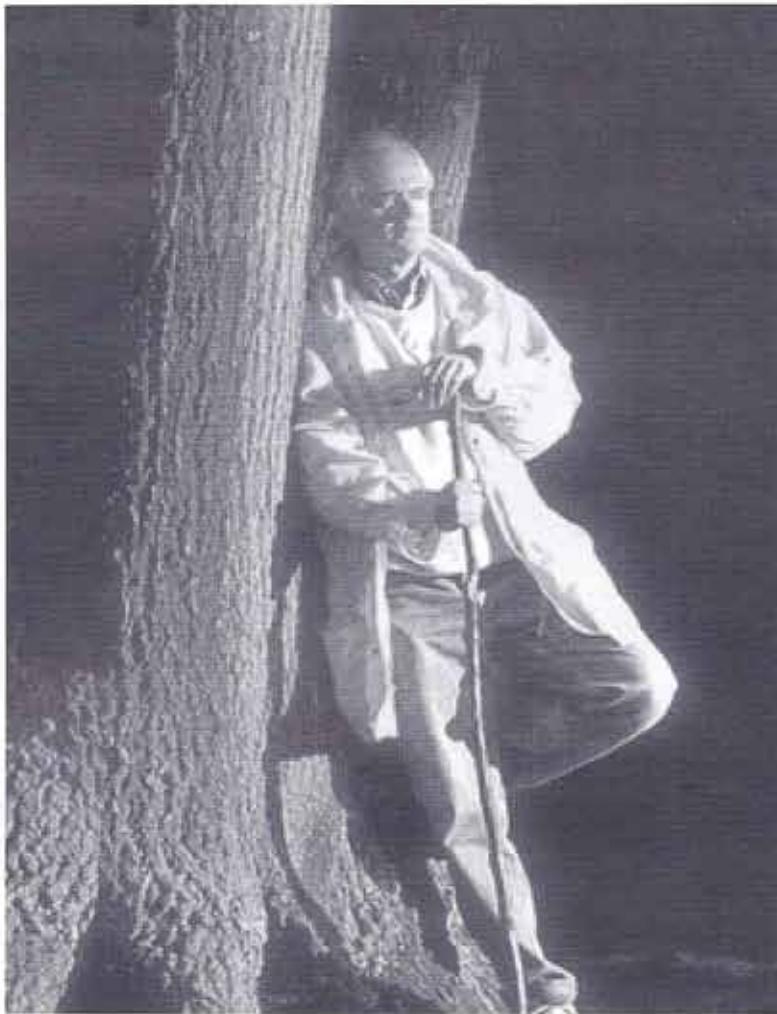
Στην επιφάνεια του ανθρώπινου εγκεφάλου βρίσκουμε τη νεότερη περιπλοκή, το νεοφλοιό, που έχει ζάρες και δίπλες και μοιάζει μ' ένα μεγάλο περίπλοκο καρύδι μέσα στο κέλυφος του κρανίου. (Για να καταλάβουμε καλύτερα τη διαφοροποίηση αυτών των τριών εγκεφάλων μέσα στο ίδιο μυαλό, πρέπει να φανταστούμε ότι όταν ο ψυχίστρος ζητάει από τον ασθενή του να ξαπλώσει αναπαυτικά στο κρεβάτι των εξετάσεων, είναι σαν να του ζητάει να πλαγιάσει μαζί μ' ένα άλογο ή ένα κροκόδειλο).

Στην πραγματικότητα ο ανθρώπινος εγκέφαλος δεν είναι χωρισμένος σε τμήματα που το καθένα εκτελεί αυτό το συναίσθημα ή εκείνη τη συμπεριφορά.

Όμως ο νεοφλοιός και κυρίως η σχέση του με τον εσωτερικό εγκέφαλο, μας επιτρέπει να θυμόμαστε λεπτομερειακά το παρελθόν μας, να σχεδιάζουμε το μέλλον, να φτιάχνουμε τις ιδέες μας για τον κόσμο, να επικοινωνούμε επίσης μέσω της γλώσσας, να κάνουμε εφευρέσεις, τέχνη, τεχνολογία, κουλτούρα, ν' αποφασίζουμε τι είναι καλό και τι κακό, να στοχαζόμαστε για τη θέση μας στον κόσμο και τη σχέση μας με τ' άλλα πλάσματα. Γενικά η επικοινωνία, η ελευθερία επιλογής στη συμπεριφορά, η συνείδηση, εκδηλώθηκαν στον άνθρωπο μέσα από την εξέλιξη του εγκεφάλου.

Επίσης και τα κήτη έχουν εγκεφάλους που είναι μεγαλύτεροι και πολύπλοκοι όπως οι δικοί μας και πιθανότατα έχουν ιδέες, ηθική, πολύπλοκες γλώσσες, προσωπικά ονόματα.

Όμως απ' όλα τα όντα της Γαίας κανένα δε γνωρίζουμε τόσο έξυπνο στο να επινοεί και να παράγει τεχνολογία, τόσο ισχυρό στην ικανότητά του να εξοντώνει ή να προστατεύει, να καταστρέψει ή να συντηρεί.

Είμαστε μάλλον ένα πείραμα ελευθερίας, ένα επικίνδυνο πείραμα.

Επιπλέον η δομή του ανθρωπίνου εγκεφάλου φανερώνει πως κι αυτός εξελίσσεται. Το μεσολόβιο, το εμπρός και επάνω μέρος του, οι διασυνδέσεις των νευρικών κύτταρων του, συνεχώς μεταβάλλονται.

Αυτό σημαίνει πως ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε τον κόσμο αλλάζει από άνθρωπο σε άνθρωπο και από πολιτισμό σε πολιτισμό. Καθένας μας έχει τη δική του εικόνα για τον κόσμο, τη δική του κοσμοθεωρία.

Και κάθε κοσμοθεωρία είναι σωστή - αληθινή ή μάλλον μια όψη της αλήθειας. Όπως η μέλισσα βλέπει έναν κόσμο με ενεργειακές ίνες και πολλά χρώματα, η γάτα βλέπει έναν κόσμο σε αποχρώσεις του γκρίζου, ο σκύλος έναν κόσμο γεμάτο οσμές - γιατί κάθε ζώο έχει διαφορετικό νευρικό σύστημα - έτσι και κάθε άνθρωπος αντιλαμβάνεται έναν διαφορετικό κόσμο.

Συγκρινόμενοι λοιπόν με τα άλλα όντα του πλανήτη μας αλλά και με τον ίδιο τον πλανήτη του οποίου αποτελούμε μέρος, ανακαλύπτουμε κανόνες μιας πιο φυσικής ηθικής. Μιας ηθικής για την ανθρώπινη φύση και ταυτόχρονα μιας ηθικής για το σύνολο των όντων της γης ζωής:

A) Κάθε μορφή ζωής -κάθε όλον- πρέπει να φροντίζει το ιδιωτικό του "συμφέρον" ταυτόχρονα με το "συμφέρον" του οργανισμού -ολαρχίστο οποίο ανήκει.

B) Κάθε ον του πλανήτη μας λέει την αλήθεια για τον κόσμο που βλέπει και έχει δίκιο όταν αντιλαμβάνεται τον εαυτό του σαν κέντρο του κόσμου, σαν πρωταγωνιστή της ζωής.

Γ) Κάθε ον έχει τη δική του "θέση" και το δικό του "δρόμο" μέσα στη ζωή της γης, για την ακρίβεια, η θέση του κι ο δρόμος του αναδεικνύουν το όνομά του.

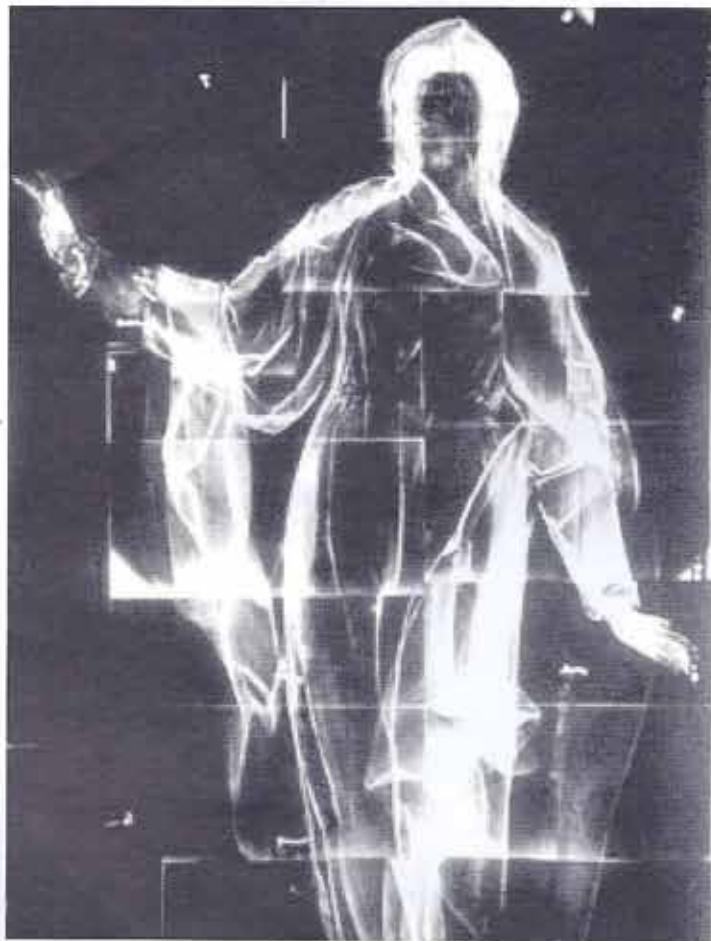
Έτσι μπορούμε να καταλάβουμε ότι: Το ον που λέγεται "άνθρωπος" είναι το κύτταρο ενός οργανισμού που λέγεται

ανθρωπότητα. Και η ανθρωπότητα είναι ένα νεαρό είδος πάνω στη γη. Αποτελώντας ένα "όλο" μέσα στον οργανισμό που φαίνεται σαν μια γαλάζια όμορφη περιστρεφόμενη σφαίρα μέσα στο ηλιακό σύστημα.

"Άνθρωπος σημαίνει μια ολαρχία από ορυκτά, φυτά και ζώα που οργανώνονται και διοικούνται από μια συνείδηση με προορισμό:

'Ομως απ' όλα τα όντα της Γαίας κανένα δε γνωρίζουμε τόσο έξυπνο στο να επνοεί και να παράγει τεχνολογία, τόσο ισχυρό στην ικανότητά του να εξοντώνει ή να προστατεύει, να καταστρέψει ή να συντηρεί. Είμαστε μάλλον ένα πείραμα ελευθερίας, ένα επικίνδυνο πείραμα.'

1. Ν' αναρωτιέται για το ρόλο που παίζει αυτή μέσα στο κοσμικό θέατρο αλλά και για όλο το σενάριο και τους ρόλους του έργου.

2. Να δρα ελεύθερα - υπεύθυνα, ομαδικά και ατομικά, στο ρόλο που ανακαλύπτει ότι του αρμόζει.

'Οταν ο άνθρωπος δρα με το φυσικό του τρόπο, όλη η φύση τον στηρίζει, τον βοηθά, τον εμπνέει και τον ζωογονεί.

'Οταν ο άνθρωπος είναι φυσικός έχει τη δύναμη του βράχου και του νερού, του αέρα και της φωτιάς, του δέντρου και του ζώου, της γης και του πλιού.

Μέσα από αυτήν την προοπτική είναι "φυσικό του" να έχει δημιουργήσει ο άνθρωπος τόσα προβλήματα στον εαυτό του, στους συνανθρώπους του και στο περιβάλλον.

Είναι επίσης "φυσικό του" να αναλάβει την ευθύνη του για κάθε πρόβλημα, είναι φυσικό να αναρωτιέται ποιος είμαι, τι είναι ο κόσμος, τι είναι οι ιδέες, ο Θεός..

Είναι φυσικό να εκφράζεται με σύμβολα φωνητικά (γλώσσα), γραπτά, ομαδικές συμπεριφορές, δράσεις και εξελισσόμενες θεωρίες, είναι φυσικό να παραδειγματίζεται από τα ζώα, τα φυτά, τα βακτηρίδια, τα άστρα, την ενέργεια, το φως.

Είναι φυσικό να ακολουθούμε τη δική μας φύση.

Δεν είναι "φυσικό" στον άνθρωπο η απαγόρευση της ελευθερίας του. Δεν είναι φυσικό η άρνηση των ευθυνών του.

Είναι αφύσικο για τους ανθρώπους να θέλουμε όλοι να είναι υπεύθυνοι για μας..

Είναι αντι-οικολογικό να ελέγχουμε την ελευθερία των συνανθρώπων μας.

Είναι ακόμη αντιφυσικό να ζητάμε τη "σωτηρία" μας από άλλους, να θέλουμε όλοι να σηκώσουν το "βάρος των αμαρτιών" μας, να φροντίζουν για τη ζωή μας, να διαλέγουν πριν από μας για μας.

Είναι αφύσικο να παραμελούμε τις τέχνες, επιστήμες, θρησκείες και πολιτικές, είναι αφύσικο να μην βάζουμε σαν βασική προτεραιότητα τον πολιτισμό και την κουλτούρα.

Είναι ενάντιο στη φύση μας όταν δεν φιλοσοφούμε, δεν αναρωτίμαστε για τον εαυτό μας, δεν κατανοούμε τη φύση και τους άλλους.

'Όταν ο άνθρωπος δρα με το φυσικό του τρόπο, όλη η φύση τον στηρίζει, τον βοηθά, τον εμπνέει και τον ζωογονεί.

'Όταν ο άνθρωπος είναι φυσικός έχει τη δύναμη του βράχου και του νερού, του αέρα και της φωτιάς, του δέντρου και του ζώου, της γης και του ήλιου.

'Όταν ο άνθρωπος ακολουθεί τον δρόμο του θα βρει την ευτυχία που δικαιούται, θα ξεπεράσει τα προβλήματά του - οικολογικά, κοινωνικά, πολιτικά, πολιτισμικά - θα ενωθεί με το συνάνθρωπό του και με όλα τα όντα

"ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ"
Βιβλιοθήκη Περιπλήν
ΕΛΛΑΣ

της γης και του κόσμου.

Το μόνο από το οποίο κινδυνεύει ο άνθρωπος είναι να πάψει να είναι σύμφωνος με τη φύση του, να πάψει δηλαδή να είναι άνθρωπος.

Ας ζήσουμε σαν άνθρωποι, ας γίνουμε ο εαυτός μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ:

ΓΑΙΑ: Το ανθρώπινο ταξίδι από το χάος στον κόσμο.

Ελισάβετ Σαχτούρη

Εκδ. ΝΕΑ ΣΥΝΟΡΑ - ΛΙΒΑΝΗ

Η ΚΡΙΣΙΜΗ ΚΑΜΠΗ:

Επιστήμη, κοινωνία και απαρχή ενός νέου πολιτισμού

Fritjof Capra

Εκδ. ΩΡΟΠΑ

Περιοδικό ΑΝΕΞΗΓΗΤΟ

INSTITUTE FOR NATURAL & SPIRITUAL HEALING

- **Εναλλακτική Ιατρική:** Βιοενεργειακές Θεραπείες, Ρέικι,
Ολιστικές Θεραπείες, Αποκατάσταση Αύρας,
Φόρτιση και Άνοιγμα Τσάκρας, Γιόγκα Θεραπείες, Κινησιολογία, Χρωματοθεραπεία,
Ανθοϊάματα Μπαχ, Φυτοθεραπείες.
- **Ανίχνευση Χώρων για Αρνητικά Γεωπαθητικά ρεύματα.**
  - Σεμινάρια
- **Μαθήματα Γιόγκα (Πρακτική και Θεωρία).**
  - Κάρμα και θεραπεία
  - Ολιστική θεραπεία

Δωροθέα Γεράρδη

Διπλ. Πρακτική Θεραπεύτρια

Ειδικός Βιοενεργειακών Θεραπειών - Διπλ. Γεωπαθολόγος (Μέλος συλλόγου επαγγελματιών Γεωπαθολόγων Γερμανίας)

Τηλ.: 3631569 (κατόπιν ραντεβού)

Οι διηγήσεις ΤΩΝ ΙΝΔΙΑΝΩΝ

K. Φρατζικινάκης

Οι διηγήσεις των Ινδιάνων μπορούν να χωριστούν σε μύθους, παραμύθια και μικρές κωμικές ιστορίες. Οι μύθοι αναφέρουν ιερές πράξεις. Τους διηγούνταν στην έναρξη των θρησκευτικών τελετών και των χορών. Σε μερικές φυλές τους διηγούνταν μόνο όταν άρχιζαν οι πρώτες παγωνιές. Όλοι οι μύθοι είχαν το κοινό ότι, τα υπερφυσικά όντα εμφανίζονται με ανθρώπινη μορφή και δρουν ανάμεσα στους ανθρώπους. Έχουν σα σκοπό να διδάξουν και να προτείνουν ιδανικά.

Τα παραμύθια ήταν ανάμεσα στις άλλες διηγήσεις τα περισσότερα. Τα γεγονότα της καθημερινής ζωής μπερδεύονται με

θαυμαστά γεγονότα, σύμφωνα με την αντίληψη της ζωής του Ινδιάνου. Για τον Ινδιάνο όλα αυτά τα γεγονότα έπρεπε να παιρνονται στα σοβαρά, και ήταν, από την πιο υψηλή άποψη, απόλυτα αληθινά και αξιόπιστα. Μέσα σε αυτόν τον κόσμο δεν υπήρχαν πραγματικά σύνορα ανάμεσα στους ανθρώπους και τα ζώα, ανάμεσα στη ζωή και τον θάνατο. Το θαυμαστό ήταν για τον Ινδιάνο κάτι ζωντανό. Δεν μετρούσε τον κόσμο με τα περιορισμένα μέσα της λογικής του σημερινού ανθρώπου.

Ο Ινδιάνος μισούσε πάνω απ' όλα να λέει καθαρά, οριστικά πράγματα. Το θεωρούσε αυτό βέβηλο και το έβλεπε σαν παραμόρφωση της αλήθειας. Διότι μερικά πράγματα έπρεπε να αφήνονται μόνο στη διαισθηση. Ο καθένας τα ερμηνεύει με τον τρόπο του, δεν είναι αλήθειες παρά μόνο με την μορφή προτάσεων.

ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΙΣ ΙΝΔΙΑΝΙΚΕΣ ΦΥΛΕΣ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Ένα μεγάλο μέρος της θεματολογίας των μύθων των Ινδιάνων, αναφέρεται σε έναν ήρωα ή μια ομάδα ανθρώπων που αναγκάζονται να ταξιδέψουν στον ουρανό είτε ψάχνοντας ουράνια αντικείμενα είτε για να αποφύγουν μια μεγάλη πλημμύρα ή φωτιά πάνω στη Γη. Υπάρχουν πολλοί τρόποι, σύμφωνα με την μυθολογία των Σαλίς, για να ανέβει στους επάνω κόσμους. Σε μερικές ιστορίες, οι άνθρωποι των άστρων υπνώτιζαν και απήγαγαν κάποιους και κατόπιν τους οδηγούσαν στις ουράνιες κατοικίες τους. Κάποιες άλλες φορές ο ιστός μιας αράχνης γινόταν ο ζωτικός σύνδεσμος. Κάποτε ο ήρωας ρίχνει ένα βέλος που καρφώνεται σε ένα αστέρι. Άλλο ένα βέλος καρφώνεται στην

ουρά του πρώτου. Και άλλα βέλη ακολουθούν με τον ίδιο τρόπο μέχρι που σχηματίζεται μια σκάλα που ενώνει τη Γη με τον Ουρανό.

Σε μερικές ιστορίες οι κάτοικοι των ουρανών θέλουν να αποδράσουν. Αυτό το πετυχαίνουν αρκετές φορές με το να σκάβουν για ρίζες. Μια ρίζα φτέρης αν σκαφτεί μπορεί να οδηγήσει κατευθείαν στα υψηλότερα σύννεφα του γήινου κόσμου, που βρίσκονται μόλις κάτω από το στρώμα του χώματος του ουράνιου κόσμου. Κατόπιν ο κεντρικός χαρακτήρας του μύθου συνήθως ύφαινε ένα σκοινί με ίνες από τους κύριους ή από βλαστούς κέδρου, και γλιστρούσε προς τα κάτω, αφήνοντας πίσω του τον κόσμο του ουρανού. Κάποιες φορές αφού η επιτυχάνονταν με αυτόν τον τρόπο η απόδραση το σκοινί που συνέδεε τους δύο κόσμους τραβιόταν, καταστρέφοντας έτσι με συμβολικό τρόπο το πέρασμα και την πιθανότητα να επιστρέψει πάλι πίσω.

Οι Ινδιάνοι ενδιαφέρονταν για τα αστέρια και είχαν πολλούς μύθους που εξηγούσαν τα σχήματα αρκετών αστερισμών, όπως του Ωρίωνα (τα δύο κανό) και την Κασσιόπης (το μεγάλο ελάφι)

Η ΑΦΗΓΗΣΗ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ

Πολλές φορές, ειδικά τον χειμώνα, οι ιστορίες λέγονται γύρω από μια μεγάλη φωτιά, δίνοντας στην συγκέντρωση μια μυστικιστική και θρησκευτική σημασία. Σε τέτοιες συγκεντρώσεις όσοι είχαν ταλέντο στην αφήγηση μπορούσαν να επηρεάσουν άμεσα το ακροατήριο τους. Οι αφηγητές ήταν κάθε άλλο από πιθητικοί ομιλητές. Έπρεπε να έχουν και αξιόλογες υποκριτικές ικανότητες.

Ένας καλός αφηγητής κινείται διαρκώς, αλλάζει εύκολα τις εκφράσεις του προσώπου του, και τον τόνο της φωνής του για μοιάσει στα ζώα ή στα πνεύματα που πρωταγωνιστούν στους μύθους. Διάφοροι ήχοι, σφυρίγματα, χτυπήματα με τα χέρια ήταν το οπλοστάσιο ενός ταλαντούχου παραμυθά έτσι ώστε να μιμηθεί πειστικά τις φωνές της φύσης και των ζώων.

Όταν έπεφτε το σούρουπο και οι ιστορίες άρχιζαν, τα πολύ μικρά παιδιά πήγαιναν για ύπνο, αλλά όλοι οι υπόλοιποι προσκαλούνταν να συμμετάσχουν. Ήταν σημαντικό για τα παιδιά να ακούσουν και να καταλάβουν τους μύθους. Όμως δεν έπρεπε να τα πάρει ο

ύπνος, γι' αυτό σε διάφορα σημεία της αφήγησης έπρεπε να φωνάζουν όλα μαζί. Ήταν έδειχναν στους μεγαλύτερους ότι άντως πρόσεχαν τις ιστορίες

Η αφήγηση μύθων ήταν ο παραδοσιακός τρόπος διδασκαλίας. Οι μύθοι ξυπνούσαν την διάθεση και τα κίνητρα για να μιμηθείς τους ήρωες και να γίνεις θαρραλέος, καλός δυνατός, καλός αφηγητής ή αρχηγός. Σε ένα μύθο που εξηγούσε το πώς ο ουρανός βρίσκεται τόσο μακριά, όλοι οι άνθρωποι μαζεύτηκαν να τον σπρώξουν προς τα πάνω γιατί αρχικά ήταν πολύ κοντά στη Γη.

Ο μύθος αυτό διδάσκει ότι με την συνεργασία πετυχαίνονται μεγάλα κατορθώματα.

Άλλες συμβουλές είναι “μην είσαι καυχησιάρης, αλλιώς θα θρηνήσεις σαν το Ελάφι”, “πάντα να είσαι σε εγρήγορση, αλλιώς θα σε κοροϊδέψει κάποιος πονηρός, όπως την πάτησε η Φώκια από την Αλεπού”, “μην περιφρονείς τους μεγαλύτερους σου”, “αν είσαι πάντα ευγενικός με τους φτωχούς, θα έχεις καλή τύχη”, “μην κάνεις παρέα με άτομα που ξέρεις πως δεν αξίζουν.

Πάντα βρίσκουν τρόπο να σε μπλέξουν και σένα, ενώ είσαι αθώος, όπως ακριβώς η Νυφίτσα έμπλεξε τον μικρό αδερφό της”.

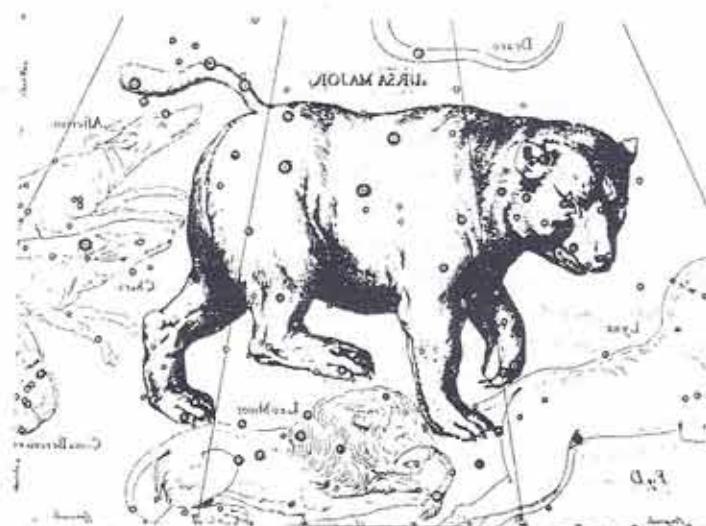
Η “τελετή” της διήγησης των μύθων έφερνε τους ανθρώπους και τις οικογένειες πιο κοντά, ισχυροποιώντας τους δεσμούς της κοινότητας. Για τους Ινδιάνους, ήταν κάτι παρόμοιο με την εκκλησία, επειδή κιόλας τα περισσότερα μηνύματα είχαν πνευματικό περιεχόμενο.

ΜΥΘΟΙ ΤΩΝ ΙΝΔΙΑΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΣΤΕΡΙΣΜΟΥΣ

I. Σπρώχνοντας τον Ουρανό (Chinook)

Ο Δημιουργός έφτιαξε τον κόσμο από την Ανατολή προς τη Δύση, δίνοντας διαφορετικές γλώσσες στον κόσμο καθώς προχωρούσε. Πέρασε και από το Puget Sound, και εκεί του άρεσε τόσο πολύ που σταμάτησε την δημιουργία και έδωσε τις υπόλοιπες γλώσσες με τη μια.

Ο καινούργιος αυτός κόσμος δεν άρεσε καθόλου στους ανθρώπους, γιατί ο ουρανός ήταν τόσο χαμηλός που κτυπούσαν τα κεφάλια τους συνέχεια. Οι αρχηγοί τους συναντήθηκαν και αποφάσισαν ότι ο ουρανός έπρεπε να σπρωχτεί πιο πάνω. Οι άνθρωποι μαζεύτηκαν και με τη βοήθεια γιγαντιάων ελάτων, έσπρωχαν με όλη τους τη δύναμη. Συντόνισαν τις προσπάθειές τους χρησιμοποιώντας την παγκόσμια λέξη "για - χου ! " που σημαίνει "σπρώχε ! ". Καθώς όλοι έσπρωχναν τον ουρανό, μερικοί κυνηγοί,

και τρία ελάφια ήταν πάνω σε ένα ψηλό βουνό. Τυχαία είχαν μείνει εκεί πάνω και έτσι μεταμορφώθηκαν σε αστέρια του αστερισμού της **Μεγάλης Άρκτου**. Επίσης την ίδια τύχη είχε ένα ψάρι και μερικοί άντρες σε δύο κανό, που έγιναν ο αστερισμός του **Ωρίωνα**.

2. Η προέλευση του θρόνου της Κασσιόπης (Yakima)

Ένας κακός άνθρωπος ξεγελάει τέσσερα

αδέρφια πουλώντας κακοφτιαγμένα βέλη και κατόπιν μεταμορφώνεται σε μεγάλο ελάφι και τους σκοτώνει με τα μεγάλα κέρατά του. Παρόλα' αυτά ο πέμπτος αδερφός έρχεται και αρνείται να κάνει παζάρια για τα ελαττωματικά βέλη. Όταν ο άντρας μεταμορφώνεται σε ελάφι ο πέμπτος αδερφός το σκοτώνει με τα δυνατά του βέλη. Γδέρνει το ζώο και πετάει το δέρμα του στον αέρα όπου αυτό παραμένει ανάμεσα στα αστέρια. Οι τρύπες που δημιουργήσαν οι πάσσαλοι, που χρησιμοποίησε ο πέμπτος αδερφός, για να τεντώσει και να αποξηράνει το δέρμα, έγιναν τα άστρα του θρόνου της **Κασσιόπης**.

3. Ο Αλγκον και η Αστροκόρη (Pawnee)

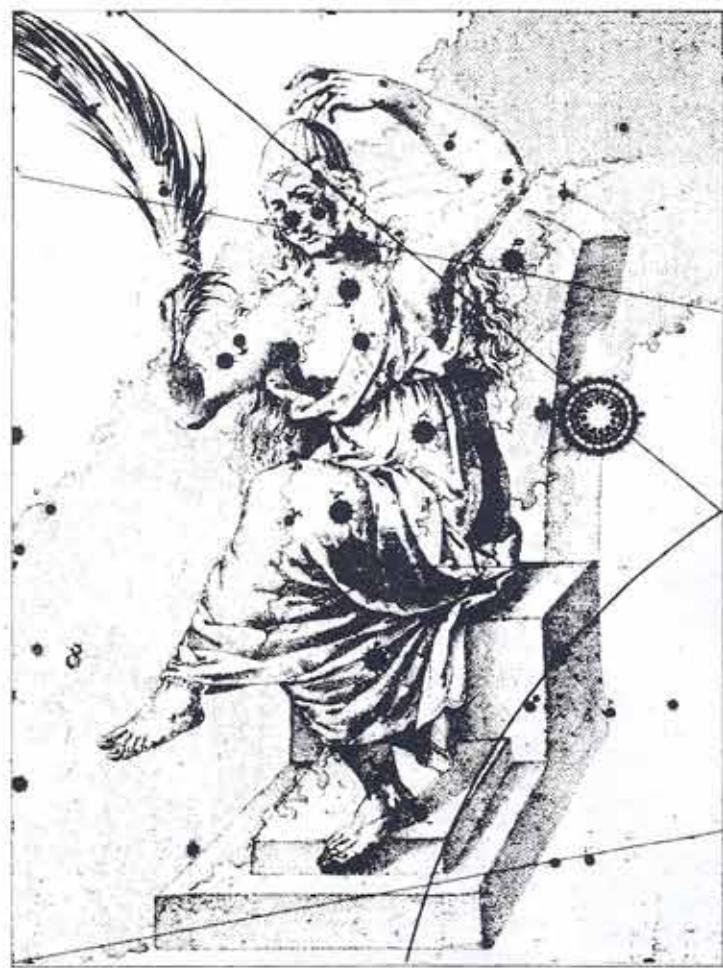
Μια μέρα ένας Ινδιάνος που τον έλεγαν Άλγκον (Λευκό Γεράκι), ανακάλυψε ένα κυκλικό μονοπάτι από ανθρώπινα χνάρια. Κρύφτηκε σε ένα κοντινό θάμνο και περίμενε. Μετά από λίγο άκουσε μια θεϊκή μουσική από τον ουρανό, και στρέφοντας το κεφάλι ψηλά είδε ένα μαγικό καλάθι που είχε μέσα του δώδεκα όμορφες αδερφές, να πλησιάζει προς τα κάτω. Σαν έφτασαν στη γη, κατέβηκαν στο κυκλικό μονοπάτι, και άρχισαν να χορεύουν πανέμορφους μαγικούς χορούς.

Ο Άλγκον αμέσως ερωτεύτηκε την πιο μικρή από τις κοπέλες, ένα λεπτοκαμωμένο και ντελικάτο πλάσμα. Προσπάθησε να την πιάσει αλλά αυτή του ξέφυγε με τις υπόλοιπες νεράίδες στον ουρανό. Ο κυνηγός όμως δεν πτοήθηκε και την επόμενη μέρα μεταμορφώθηκε σε ποντίκι, κρύψτηκε στην κουφάλα ενός δέντρου μαζί με άλλα ποντικά και περίμενε. Οι ουράνιες αδερφές εμφανίστηκαν και πάλι και άρχισαν να χορεύουν. Όταν αντιλήφθηκαν τα ποντίκια άρχισαν να τα κυνηγούν. Η μικρότερη κυνήγησε τον Άλγκον, ο οποίος όταν η Αστροκόρη τον πλησίασε αρκετά πήρε την ανθρώπινη μορφή του και την έπιασε. Όταν ο Ινδιάνος έφτασε σπίτι του, παντρεύτηκε αμέσως τη νεράίδα και γρήγορα κέρδισε την αγάπη της γιατί ήταν καλός και ευγενικός.

Η Αστροκόρη όμως αν και αγαπούσε τον
άντρα της, δεν μπορούσε να ξεχάσει τους
δικούς της. Μια μέρα που την κυρίεψε
νοσταλγία, έφτιαξε ένα καλάθι από λυγαριά,
όμοιο με αυτό των αδερφών της, τραγούδησε
το μαγικό τους τραγούδι και άρχισε να
ανεβαίνει, μαζί με τον γιο της στην

Αστροχώρα. Εκεί όλοι χάρηκαν που την ξαναείδαν, όμως αυτός που στεναχωρήθηκε πολύ ήταν ο Άλγκον όταν διαπίστωσε τι είχε συμβεί. Κάθε μέρα πήγαινε στο μαγικό μονοπάτι ελπίζοντας ότι η γυναίκα του θα επέστρεψε. Τα χρόνια όμως περνούσαν και κανένα σημάδι δεν παρουσιάζοταν.

Εν τω μεταξύ η γυναίκα του και το παιδί του σχεδόν τον είχαν ξεχάσει. Όταν όμως το αγόρι μεγάλωσε θέλησε να μάθει ποιος ήταν ο πατέρας του. Ήτσι κατέβηκαν κάτω στη γη να συναντήσουν τον Άλγκον και να τον προσκαλέσουν να έρθει κι αυτός στην Αστροχώρα. Αφού τον βρήκαν, αυτός χάρηκε πολύ και δέχτηκε την πρόσκληση. Ήτσι μεταμορφώθηκε σε Λευκό Γεράκι και από τότε και έπειτα μπορούσε να ταξιδεύει στον ουρανό για βλέπει την γυναίκα του. Στην ιστορία αυτή ο Άλγκον είναι ο **Αρκτούρος**, οι δώδεκα αδερφές είναι οι αστερισμός του **Βόρειου Στέμματος** που όμως είναι ανοιχτός αφού η μικρότερη αδερφή τριγυρνάει με τον Άλγκον.

4. Τα Εφτά Αδέρφια (Septemca)

Κάποτε υπήρχαν εφτά αδέρφια που εκπαιδεύονταν για να γίνουν πολεμιστές των της φυλής των Σενέκα. Ο θείος τους κάθονταν κοντά τους και χτυπούσε το τύμπανό του μαθαίνοντας τους τον χορό του πολέμου και τους τρόπους των πολεμιστών. Η μητέρα τους όμως στεναχωριόταν που τα αγόρια της θα γίνονταν πολεμιστές. Όταν ολοκληρώθηκε η εκπαίδευση τους και ήταν έτοιμοι να ξεκινήσουν για τον πόλεμο, τα αδέρφια χόρεψαν, σύμφωνα με το έθιμο γύρω από την κολώνα του πολέμου και πήγαν στην μητέρα τους να ζητήσουν το αποχηραμένο κρέας που θα έπαιρναν για το ταξίδι τους. Η μητέρα τους όμως αρνήθηκε

καθώς ήξερε ότι κάποιοι από τους γιους της ίσως δεν γύριζε ποτέ πίσω. Τρεις φορές χόρεψαν γύρω από την κολώνα του πολέμου και τρεις φορές η μητέρα τους αρνήθηκε να τους δώσει το φαγητό τους. Την τέταρτη φορά ο μεγαλύτερος αδερφός άλλαξε το τραγούδι τους και είπε ένα μαγικό τραγούδι. Καθώς το έλεγε τα αδέρφια άρχισαν να ανεβαίνουν προς τον ουρανό. Η μητέρα τους φοβήθηκε ότι θα τους χάσει και άρχισε να τους παρακαλά να κατέβουν.

Ο μεγαλύτερος αδερφός συγκινήθηκε από τις φωνές της κοίταξε προς τα κάτω και έπεισε σαν πεφταστέρι δίπλα στη μητέρα του. Αυτή έτρεξε στο σημείο που

έπεσε και τον έψαξε στην τρύπα που δημιούργησε το φλεγόμενο άστρο. Η τρύπα όμως ήταν πολύ βαθιά και δεν υπήρχε τίποτε μέσα της. Κοίταξε προς τα πάνω και είδε ότι οι υπόλοιποι γιοι της είχαν γίνει ένας κύκλος από έξι αστέρια που χόρευαν συνέχεια γύρω από την κολώνα του πολέμου στον ουρανό. Η γυναίκα έκτισε με τα χέρια της ένα σπίτι πάνω από την τρύπα που έγινε στο έδαφος. Από την τρύπα φύτρωσε ένα δέντρο τόσο ψηλό όσο ο πρωτότοκος γιος της. Όταν ένας κυνηγός έκοψε το δέντρο για να δει αν ο χυμός του ήταν τόσο γλυκός, αντί για χυμό έτρεξε αίμα. Η μάνα έδεσε το κόψιμο, έμεινε με το δέντρο και του τραγουδούσε κάθε βράδυ το τραγούδι που έλεγε στον μεγάλο γιο της όταν αυτός ήταν μωρό. Την άνοιξη το δέντρο ξεπέταξε δέσμες από φτερά σαν αυτά που διακοσμούσαν την πολεμική φορεσιά του γιου της. Τα φτερά όμως αυτά ήταν από ξύλο και ήταν οι σπόροι μιας νέας ράτσας δέντρων ένα από τα οποία είναι το

πεύκο. Από τα πεύκα οι Σενέκα χρησιμοποιούσαν τον χυμό τους στην κατασκευή κανό και σκοινιών. Οι δέσμες των φτερών σήμερα έγιναν οι κώνοι των πεύκων που ξέρουμε.

Όταν η μητέρα του πεύκου γέρασε και πέθανε, μαζί της πέθανε και το πρώτο πεύκο, και τότε το πνεύμα του μεγαλύτερου από τα αδέρφια πήγε μαζί τους στον ουρανό. Κάθε βράδυ τα Εφτά Αδέρφια (**Πλειάδες**) ξανά μαζί, χορεύουν ψηλά πάνω από το σπίτι που βρίσκεται το Συμβούλιο των Σενέκα.

5. Γιατί το Αστέρι του Βορρά μένει ακίνητο (Paiute)

Σε μια πάρα πολύ μακρινή εποχή, όταν ο κόσμος ήταν ακόμα πολύ νέος, οι Άνθρωποι του Ουρανού ήταν τόσο ανήσυχοι και ταξίδευαν τόσο πολύ που άφηναν τα ίχνη τους στον ουρανό. Στην εποχή μας αν κοιτάζουμε τον ουρανό σ' όλη τη διάρκεια της νύχτας μπορούμε να δούμε πια πορεία ακολούθησαν. Όμως ένα αστέρι δεν ταξιδεύει. Αυτό είναι το **Άστρο του Βορρά**. Δεν μπορεί να μετακινηθεί. Παλιά όταν βρίσκονταν στη Γη είχε το όνομα Na-gah, το βουνίσιο πρόβατο, ο γιος του Shinoh. Ήταν γενναίος, τολμηρός και θαρραλέος. Ο πατέρας του δε, ήταν τόσο περήφανος και αγαπούσε τόσο πολύ τον γιο του, που του κρέμασε μεγάλα σκουλαρίκια και από τις δυο πλευρές του κεφαλιού του για να φαίνεται σχισσέβαστος και μεγαλοπρεπής. Κάθε μέρα ο Na-gah σκαρφάλωνε, σκαρφάλωνε, σκαρφάλωνε. Κυνηγούσε τα πιο ψηλά βουνά, τα σκαρφάλωνε, ζούσε πάνω τους και ήταν ευτυχισμένος.

Κάποια φορά βρήκε μια πολύ υψηλή κορφή. Οι πλαγιές τις ήταν απότομες και λείες, με την κορφή να φτάνει ως τα σύννεφα. Ο Na-gah κοίταξε προς τα πάνω και είπε: "Αναρωτιέμαι τι να υπάρχει εκεί πάνω. Θα σκαρφαλώσω ως το πιο ψηλό σημείο" Το βουνό αυτό όμως τον δυσκόλεψε πολύ γιατί δεν έβρισκε μια χαραμάδα για να γραπτωθεί. Τελικά βρήκε μια μεγάλη ρωγμή σε ένα βράχο, μπήκε μέσα και άρχισε να ανεβαίνει. Το περιβάλλον ήταν τόσο σκοτεινό και τρομαχτικό που ο Na-gah για πρώτη φορά στη ζωή του φοβήθηκε, αλλά συνέχισε την πορεία του. Μετά από πολύ προσπάθεια και κούραση είδε ένα αμυδρό φως, σημάδι ότι

κόντευσε στην έξοδο. "Τώρα είμαι χαρούμενος," φώναξε. "Χαίρομαι που ανέβηκα από την σκοτεινή τρύπα." Κοιτάζοντας γύρω του έμεινε άναυδος από το θέαμα, γιατί διαπίστωσε ότι ήταν πάνω σε μια κορφή, τόσο στενή που με δυσκολία μπορούσε να στρίψει και τόσο ψηλή που ζαλίζόταν. Δεν μπορούσε να μετακινηθεί και έτσι άρχισε να μονολογεί:

"Εδώ θα μείνω μέχρι να πεθάνω," είπε. "Ανέβηκα όμως στο βουνό μου!" Όταν τον είδε ο πατέρας του τον λυπήθηκε και τον μεταμόρφωσε σε ένα αστέρι που θα μπορούσαν όλοι να το δουν. έτσι ο Na-gah έγινε το άστρο που κάθε άνθρωπος μπορεί να δει. Είναι το μόνο άστρο που δεν αλλάζει θέση τη νύχτα. Γι αυτό αποκαλείται "το Σταθερό Αστέρι". Και επειδή πάντοτε δείχνει προς την πραγματική κατεύθυνση του Βορρά, καλείται και "το Άστρο του Βορρά". Εκτός από τον Na-gah υπάρχουν και άλλα βουνίσια πρόβατα στον ουρανό. Είναι η "Μικρή Άρκτος" και η "Μεγάλη Άρκτος". Και αυτές βρήκαν το μεγάλο βουνό που τους κάλεσε στην περιπέτεια. Είδαν τον Na-gah στην κορφή και θέλησαν να τον φτάσουν. Έτσι ο Shinoh, ο πατέρας του Πολικού Αστέρα, τα μετέτρεψε σε άστρα που στον ουρανό φαίνονται να βρίσκονται στους πρόποδες του μεγάλου βουνού. Αυτά πάντα ταξιδεύουν. Στριφογυρίζουν γύρω απ' το βουνό προσπαθώντας να ανακαλύψουν το μονοπάτι που οδηγεί στην κορφή.

6. Πώς το Κογιότ δημιούργησε τον Γαλαξία (Shoshone)

Η ιστορία αυτή αρχίζει την εποχή που το Μεγάλο Μυστήριο ξεκίνησε να φτιάχνει το σύμπαν. Το Μεγάλο Μυστήριο μόλις που είχε αρχίσει να τοποθετεί τα αστέρια στους ουρανούς, όταν διαπίστωσε ότι ήταν μόνος. Αν και είχε πολλές ιδέες σχετικά με τα πράγματα που έπρεπε να δημιουργήσει, η μοναξιά που ένοιωθε ήταν αφόρητη. Έτσι αποφάσισε να δημιουργήσει έναν σύντροφο. Αποφάσισε ότι το πλάσμα που θα έφερνε στη ζωή έπρεπε να είναι έξυπνο, χαρισματικό, με ευχάριστη φωνή και να είναι καλός ακροατής. Επίσης θα έπρεπε να έχει πολύ καλή όραση και να είναι γοργοπόδαρο για να μην μπερδεύεται συνέχεια στα πόδια του. Τέλος θα έπρεπε να ξέρει να λέει

αστεία, και να είναι και λιγάκι πονηρός. Έτσι δημιούργησε τον Μικρό Αδερφό Κογιότ.

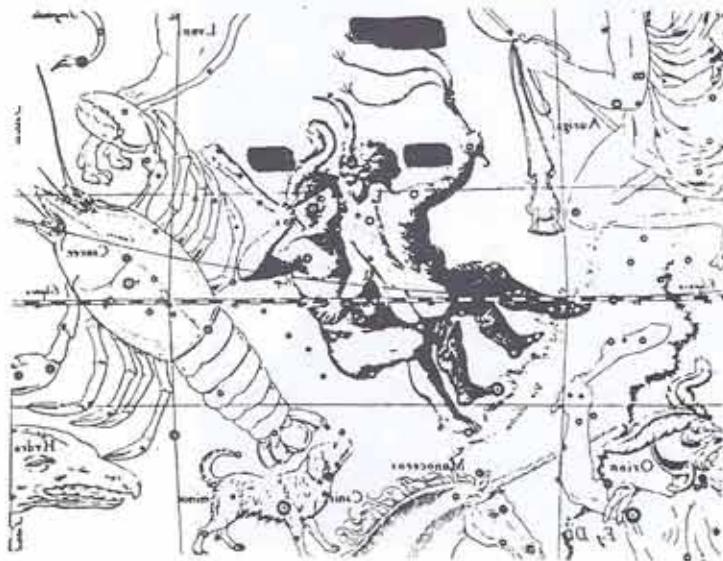
Για αρκετό καιρό το Μεγάλο Μυστήριο και ο Κογιότ τοποθετούσαν τα αστέρια στον ουρανό και ήταν ικανοποιημένοι. Μια μέρα καθώς ταξίδευαν στους αιθέρες, ο Κογιότ ρώτησε: "Γιατί καταναλώνεις τόσο πολύ χρόνο για να τοποθετείς τα άστρα σε αστερισμούς;"

Το Μεγάλο Μυστήριο απάντησε, "Άκου φίλε μου, βλέπεις εκείνον τον μικροσκοπικό πλανήτη εκεί κάτω; Κάποια μέρα αυτός θα γίνει ένα θαυμάσιο μέρος. Θα υπάρχουν απέραντες πεδιάδες καθώς και ατέλειωτες θάλασσες. Στη στεριά θα κατοικούν εκατοντάδες ζώα όλων των ειδών, που θα μοιάζουν με εσένα αλλά θα είναι και διαφορετικά από εσένα. Θα υπάρχουν ψάρια και άλλα παράξενα πλάσματα στις θάλασσες. Θα δημιουργήσω πολλά είδη πουλιών που θα πετάνε ψηλά στον ουρανό. Όμως το πιο θαυμαστό μου δημιούργημα θα είναι ο άνθρωπος. Ο άνθρωπος θα είναι πολύ έξυπνος. Θα θελήσει να ταξιδέψει σε όλον τον μικρό πλανήτη. Αν και πανέξυπνος θα χάνεται μερικές φορές. Γι αυτό τοποθετούμε τα άστρα σε σχηματισμούς σα οδηγούς για να βρίσκει τον δρόμο του." Μια μέρα, καθώς τοποθετούσαν μια γιγαντιαία κατσαρόλα με νερό στον ουρανό, το Μεγάλο Μυστήριο παρατήρησε ότι ξέχασαν ένα πολύ λαμπερό άστρο. Ήταν αυτό που το είχαν

προορίσει να μπει ακριβώς πάνω από το κείλος της κατσαρόλας για να δείχνει στους ανθρώπους τον Βορρά. Το Μεγάλο Μυστήριο έψαξε και ξανάψαξε στο σακούλι που είχε τα άστρα αλλά δεν μπόρεσε να βρει τον Πολικό Αστέρα, το Άστρο του Βορρά. Έτσι αποφάσισε να γυρίσει πίσω στο σπίτι του για να τον φέρει, αφήνοντας το σακουλάκι με τα άστρα στον Κογιότ. Ο Κογιότ στην αρχή περίμενε το Μεγάλο Μυστήριο να επιστρέψει, όμως σύντομα βαρέθηκε. Για να περάσει η ώρα δάγκωσε το σακουλάκι και άρχισε να διασκίζει τους ουρανούς. Για κακή του όμως τύχη ο σάκος είχε μια μικρή τρύπα με αποτέλεσμα να χύνονται τα άστρα έξω. Το Μεγάλο Μυστήριο μόλις είδε τι γινόταν φώναξε τόσο πολύ που ο Κογιότ τρόμαξε και

άρχισε να τρέχει. Έτρεξε τόσο γρήγορα που έφτασε στο άλλο άκρο του σύμπαντος. Όταν γύρισε να κοιτάξει πίσω του είδε ότι κατά μήκος του ουρανού σχηματίστηκε ένα μεγάλο μονοπάτι από άστρα. Με αυτό τον τρόπο δημιουργήθηκε ο Γαλαξίας. Ο Κογιότ κατάλαβε το λάθος του και ζήτησε από το Μεγάλο Μυστήριο να τον συγχωρήσει. Αυτός τον συγχώρησε, αλλά θα έπρεπε να ζήσει με τις συνέπειες των πράξεών του. Το Μεγάλο Μυστήριο τον έστειλε να ζήσει κάτω στη Γη. Έτοι τέλειωσαν για αυτόν οι εποχές που θα μπορούσε να περπατά ανάμεσα στα άστρα μαζί με το Μεγάλο Μυστήριο. Αυτός είναι ο λόγος που το πνεύμα του Μικρού Αδερφού Κογιότ, και οι απόγονοί του συνάντησαν το κεφάλι τους στον Γαλαξία και ουρλιάζουν για την μοναξιά τους.

7. Οι Εφτά Αδερφές (Iowa)

Κάποτε, εφτά νεαρές κοπέλες (**Πλειάδες**) ενώ έπαιζαν απομακρύνθηκαν χωρίς να το καταλάβουν από το χωριό τους. Μια αγέλη από αρκούδες τις είδε και άρχισε να τις κυνηγάνε. Οι εφτά μικρές βρέθηκαν σε πολύ δύσκολη θέση: ήταν πολύ μακριά για να γυρίσουν πίσω στο χωριό τους και πολύ αργές για να ξεφύγουν από τα ζώα. Το μόνο που μπορούσαν να κάνουν ήταν να ανέβουν στην κορυφή ενός μικρού βράχου και να προσευχηθούν στο

βράχο να τις σώσει. Οι νεαρές κοπέλες είχαν αγνή καρδιά και έτσι το πνεύμα του βράχου άκουσε την προσευχή τους. Ξαφνικά η πέτρα άρχισε να ανυψώνεται, μεταφέροντας τις εφτά κοπέλες στον ουρανό. Οι αρκούδες χίμηξαν στην πέτρα και άρχισαν να σκαρφαλώνουν προς την κορυφή που βρίσκονταν οι νεαρές, αλλά δεν μπόρεσαν να τις φτάσουν. Ο βράχος έφτασε τελικά πολύ ψηλά, και όταν σταμάτησε οι εφτά μικρές αδερφές βρήκαν τις θέσεις τους στο ουράνιο στερέωμα, όπου ακόμη μπορούμε να τις βλέπουμε. Η πέτρα που τις έσωσε υπάρχει ακόμα. **Οι Kiowa την αποκαλούν Mateo Tipi**, αλλά οι αγγλική μετάφραση είναι “**Πέτρα του Διαβόλου**”, που βρίσκεται στο Γουαϊόμινγκ.

8. Ο Γέρος Άντρας (Iroquois)

Σε μια πολύ παλιά εποχή ζούσε ένας άντρας που είχε φτάσει σε τόσο βαθιά γεράματα που δεν μπορούσε να κυνηγάει

πια. Είχε γίνει μπελάς για την οικογένειά του και ένας απόκληρος για τους υπόλοιπους. Ο γέρος γνώριζε πως οι μέρες που του έμεναν ήταν μετρημένες, έτσι με μεγάλο κόπο άρχισε να σκαρφαλώνει ένα ψηλό βουνό με ένα σακίδιο στην πλάτη και το μπαστούνι στο χέρι του. Όταν έφτασε στην κορυφή, άρχισε να τραγουδάει τον ύμνο του θανάτου του, που μιλούσε για το πνευματικό ταξίδι που θα ακολουθούσε μετά το θάνατό του στη Γη.

Η φωνή του έφτασε κάτω, μέχρι το χωριό του, και έκανε τους ανθρώπους να παρατήσουν τις δουλειές τους και να στρέψουν το βλέμμα τους στη μοναχική φιγούρα, πάνω στη βουνοκορφή. Ενώ οι άνθρωποι τον παρατηρούσαν, ο γέρος άρχισε να ανεβαίνει προς τον ουρανό. Καθώς ανέβαινε η φωνή του εξασθένιζε και μετά από λίγο κανένας δεν μπορούσε να τον ακούσει. Τελικά πήρε τη θέση του στον ουρανό.

Όμως ο Γέρος Άντρας δεν πέθανε, αλλά του ανατέθηκε ένας άλλος ρόλος. Αφού ανέκτησε τις δυνάμεις του, ξεκίνησε να κουβαλάει, κάθε καλοκαίρι, τον Ήλιο στις πλάτες. Γνωρίζει πόσο σημαντικός είναι ο Ήλιος και έτσι τον ανεβάζει ψηλά, σκορπίζοντας ζεστασιά και ζωτικότητα στους ανθρώπους και στις σοδειές τους. Καθώς όμως άρχισαν να φυσούν οι άνεμοι του χειμώνα, οι δυνάμεις του Γέρου Άντρα εξαντλούνται και παρέδωσε το βαρύ φορτίο του στο γιο του. Δυστυχώς όμως και αυτός δεν ξεφεύγει από τον κανόνα που θέλει τους νέους να προσπαθούν με κάθε μέσο να γλυτώσουν από την βαριά εργασία και έτσι μεταφέρει τον Ήλιο χαμηλά στον ουρανό, κάνοντας τις μέρες σύντομες και κρύες. Την κρύα αυτή εποχή ο Γέρος Άντρας φαίνεται την νύχτα, στον αστερισμό που στη Δύση είναι γνωστός σαν Ωρίωνας, με το σακίδιο που είχε για να κουβαλάει τον Ήλιο, άδειο. Άλλα την άνοιξη θα πάρει ξανά τον Ήλιο στους ώμους του για να τον ανεβάσει ψηλά και να φέρει μεγάλες και ζεστές ημέρες.

9. Το Ατέλειωτο Ταξίδι (Tewa)

Σε παλιές εποχές οι άνθρωποι βασίζονταν πάνω σε ένα σοφό άντρα και σπουδαίο πολεμιστή, τον Long Sash. Κάποτε όταν ήρθαν δύσκολοι καιροί, ζήτησαν από τον Long Sash να τους απελευθερώσει από τα

προβλήματά τους. Αυτός τους οδήγησε στο Ατέλειωτο Μονοπάτι, τον Γαλαξία.

Δεν είχε περάσει πολύς καιρός και οι άνθρωποι κουράστηκαν και άρχισαν να γκρινιάζουν. Ο Long Sash σταμάτησε κοντά στα δύο λαμπερά άστρα που οι λευκοί καλούν Δίδυμοι και απαίτησε από τους ανθρώπους να τον ακολουθούν γαλήνια ή αν δεν θέλουν να φύγουν. Οι άνθρωποι ονόμασαν το σημείο όπου σταμάτησαν "Τόπο της Απόφασης" και συμβολίζεται από τον αστερισμό του **Καρκίνου**.

Αποφάσισαν να ακολουθήσουν τον αρχηγό τους, αλλά μετά από ένα μακρύ, σκεδόν ατέλειωτο ταξίδι, ξανάρχισαν να διαμαρτύρονται και να αμφιβάλουν για τις ικανότητες του Long Sash. Σταμάτησαν και ο Long Sash έβγαλε τα διακοσμητικά φτερά από το κεφάλι του. Οι άνθρωποι ονόμασαν το σημείο που σταμάτησαν για δεύτερη φορά "Τόπο της Αμφιβολίας". Στο σημείο εκείνο ο Long Sash αφού μπήκε σε έκσταση είδε ένα όνειρο και τελικά οδήγησε τους ανθρώπους στη "Μέση Χώρα", όπου εγκαταστάθηκαν και έζησαν αιώνια.

Ο Long Sash ζει και αυτός εκεί, στα άστρα του **Ωρίωνα**. Ακόμη και σήμερα το

φτερωτό κάλυμμα του κεφαλιού του μπορεί να το δει κανείς στο αστρικό σμήνος που άλλοι καλούν σαν "Εφτά Αδερφές" ή "Πλειάδες"

10. Το Μεγάλο Κυνήγι (Woodland)

Κατά το τέλος της άνοιξης, μια αρκούδα ξύπνησε από την χειμερία νάρκη και άρχισε να τριγυρνά στις βουνοπλαγιές ψάχνοντας για τροφή. Σύντομα έγινε αντιληπτή από τρεις κυνηγούς και... το κυνήγι άρχισε. Όπως και η αρκούδα έτσι και οι κυνηγοί ήταν πολύ πεινασμένοι, μετά τον μακρύ και βαρύ χειμώνα. Ο πρώτος κυνηγός κρατούσε μια φαρέτρα και ένα τόξο με το οποίο ήλπιζε πως θα σκοτώσει την αρκούδα. Ο δεύτερος κυνηγός κρατούσε ένα μεγάλο καζάνι στο οποίο ήλπιζε πως θα μαγειρέψει την αρκούδα. Ο τρίτος κυνηγός ακολουθούσε τους υπόλοιπους. Αυτός μάζευε ξύλα που θα χρειάζονταν για να ανάψει μια μεγάλη φωτιά, που θα χρειάζονταν για να ψηθεί ένα τόσο μεγάλο θήραμα. Όλο το καλοκαίρι οι άντρες κυνηγούσαν την αρκούδα στον ουρανό. Το φθινόπωρο, η αρκούδα είχε χάσει τις δυνάμεις της και ο πρώτος κυνηγός κατάφερε και την σημάδεψε με το τόξο του.

Το βέλος σκότωσε την αρκούδα που έπεσε στο χώμα. Οι τρεις άντρες έφαγαν την αρκούδα και άφησαν πίσω το σκελετό της. Καθώς το φθινόπωρο έδινε τη θέση του στο χειμώνα, ο καιρός γινόταν όλο και πιο κρύος. Ο σκελετός της αρκούδας εξακολούθησε να παραμένει στον ουρανό, αλλά το πνεύμα της μπήκε σε ένα νέο σώμα-στο σώμα μιας άλλης κοιμούμενης αρκούδας. Για όλο τον μακρύ χειμώνα η αρκούδα κοιμόταν. Όταν ξανάρθε η άνοιξη, το ζώο ξύπνησε και άρχισε να ψάχνει για τροφή. Για άλλη μια φορά την κυνήγησαν και τη σκότωσαν. Το πνεύμα της μπήκε στο σώμα μιας άλλης αρκούδας που κοιμόταν. Και έτσι γίνεται κάθε χρόνο.

11. Ο Ήλιος, η Σελήνη και τα Αστέρια (Ναβάχο)

Στον παρόντα Πέμπτο Κόσμο, οι Πρώτοι Άνθρωποι είχαν τέσσερα φώτα που τα είχαν φέρει από τον κατώτερο κόσμο. Λευκό Φως εμφανιζόταν πάνω από τα Ανατολικά βουνά, Μπλε Φως απλωνόταν πάνω από τα Νότια, Κίτρινο Φως ερχόταν από τις Δυτικές κορυφές και Σκοτάδι από το Νότο. Τα φώτα αυτά ήταν πολύ απομακρυσμένα, δεν μπορούσαν να ζεστάνουν τη Γη και έτσι ο αέρας είχε πάντα την ίδια θερμοκρασία και δε συνέβαιναν εποχιακές αλλαγές, αν και υπήρχε εναλλαγή μεταξύ ημέρας και νύχτας.

"Η ημέρα δε διαρκεί πολύ", οι άνθρωποι παραπονιόντουσαν.

"Χρειαζόμαστε περισσότερο φως". Έτσι η Πρώτη Γυναίκα έστειλε το Θηλυκό Φωτεινό Σκαθάρι στην Ανατολή και είπε στην Αλεπού της Φωτιάς να πάει προς το Νότο, το Φωτεινό Σκαθάρι το έστειλε στη Δύση και την Πυγολαμπίδα στο Βορρά. Κατόπιν όποιος χρειάζόταν περισσότερο φως, αυτοί οι τέσσερις ήταν έτοιμοι να τον βοηθήσουν.

Για αρκετό καιρό το πλάνο αυτό λειτουργούσε καλά, αλλά και πάλι οι Πρώτοι Άνθρωποι διαμαρτύρονταν ότι τα φώτα ήταν πολύ μικρά και τρεμόσβηγαν. Έτσι η Πρώτη Γυναίκα σκέφτηκε τον Άνθρωπο-Φωτιά και το Λαμπερό Βουνό του, και του έστειλε ένα μήνυμα ρωτώντας τον αν θα μπορούσε να τη βοηθήσει.

"Ναι," συμφώνησε ο Άνθρωπος - Φωτιά, "Μπορώ να κάνω όλη την περιοχή γύρω από το Βουνό μου να λάμπει, αλλά το φως αυτό

δε θα αρκεί για τα μακρινά μέρη και επίσης θα υπάρχει κάπνα."

"Δεν μας αρέσει η λάμψη και η ζέστη που έρχεται από το Λαμπερό Βουνό", δήλωσαν οι Άνθρωποι. "Η ζέστη ξεραίνει τη Γη και πνιγόμαστε από τους καπνούς!"

Καθώς όλοι διαμαρτύρονταν και κανείς δεν έδειχνε ικανοποιημένος η Πρώτη Γυναίκα αποφάσισε πως έπρεπε να βρει άλλους τρόπους για να δώσει Φως στη Γη. Αφού συμβουλεύτηκε το Συμβούλιο των Σοφών, είπε στους βοηθούς της να φέρουν μια μεγάλη επίπεδη πλάκα από το σκληρότερο και πιο ανθεκτικό πέτρωμα που θα μπορούσαν να βρουν. Αφού επισκέφτηκαν όλα τα βουνά επέστρεψαν με ένα μεγάλο κομμάτι χαλαζία: είχε διπλάσιο μήκος απ' όσο πλάτος, και όταν το τοποθέτησαν μπροστά στη Πρώτη Γυναίκα, αυτή αποφάσισε ότι ήταν αρκετά μεγάλο για να κατασκευάσει δυο κυκλικούς τροχούς με το ίδιο μέγεθος. Είχε ελπίσει να φτιάξει τέσσερις, ένα για κάθε κατεύθυνση, αλλά η πέτρα ήταν πολύ μικρή για τόσα, και μόνο δύο θα μπορούσε να φτιάξει. Αφού η Πρώτη Γυναίκα χάραξε δύο μεγάλους κύκλους στην πλάκα, όλοι άρχισαν να δουλεύουν με πυρόλιθους και πέτρινα σφυριά, κόβοντας τους δυο όμοιους τροχούς. Αυτό δεν ήταν κάτι εύκολο, αφού ο χαλαζίας ήταν σχεδόν τόσο σκληρός όσο και τα εργαλεία που χρησιμοποιούσαν, αλλά τελικά δυο κυκλικοί επίπεδοι δίσκοι ετοιμάστηκαν για το σκοπό τους. Στον πρώτο έβαλαν μια μάσκα με χρώμα μπλε-τυρκουάζ για να παράγει φως και ζέστη, κατόπιν κρέμασαν κόκκινα κοράλλια στους λοβούς των αυτιών της και γύρω από τους άξονες.

Ένα κέρατο κρεμάστηκε σε κάθε του πλευρά για να προσφέρει αρσενική αστραπή και αρσενική βροχή. Φτερά από αετούς και άλλα πουλιά δέθηκαν στους άξονες του πρώτου τροχού για να τον μεταφέρουν στους ουρανούς και για να διασκορπίσουν τις ακτίνες του φωτός στις τέσσερις κατεύθυνσεις του ορίζοντα. Τέσσερις γραμμές σε ζικ-ζακ, από αρσενικό άνεμο και αρσενική βροχή στέκονταν στην κορυφή, τέσσερις κρέμονταν στον πάτο και τέσσερις ηλιακές κηλίδες τοποθετήθηκαν σα φύλακες που μερικές φορές στεκόταν στο πρόσωπό της και άλλοτε έπαιρναν τις θέσεις τους στις

τέσσερις κατευθύνσεις. "Τώρα τελείωσε," είπε ο Πρώτος Άντρας, "και θα το ευλογήσω με ένα μίγμα από γύρη και με το τραγούδι ενός κορυδαλλού που από εδώ και στο εξής θα λέγεται 'η φωνή του ήλιου'."

"Αυτό όμως δεν μπορεί να μείνει εδώ!" φώναξε η Πρώτη Γυναίκα. "Η θέση του είναι στον ουρανό!"

Όμως κανείς δεν είχε ιδέα για το πως θα γινόταν αυτό, μέχρι που ο Πρώτος Άντρας τους πρότεινε ότι θα έπρεπε να μεταφερθεί στην κορυφή του πιο ψηλού βουνού και να τοποθετηθεί στην πιο ψηλή κορυφή, στην άκρη του κόσμου, απ' όπου θα στέλνει το ίδιο φως παντού.

"Έτσι το μετέφεραν στα Ανατολικά Βουνά και το έδεσαν στον ουρανό με δέσμες κεραυνού. Η Πρώτη Γυναίκα με τους βοηθούς της επέστρεψαν για να διακοσμήσουν και τον δεύτερο πέτρινο τροχό, που είχε το ίδιο μέγεθος με τον πρώτο. Αυτή την φορά όμως δε χρειάζονταν η πέτρα να δίνει ζέστη και φως, αλλά έπρεπε να φέρνει κρύο και υγρασία.

"Έτσι στόλισαν τη μάσκα της δεύτερης πέτρας με λευκά όστρακα, βάζοντας μια ταινία από κίτρινη γύρη στο πηγούνι της, και έφτιαξαν ένα άξονα από κόκκινο κοράλλι. Φτερά από κίσσα, γεράκι της νύχτας, γαλοπούλα, και πελαργό.

έδεσαν στις τέσσερις πλευρές για αντέχει το βάρος της. Στα κέρατά της υπήρχαν θηλυκός κεραυνός και ελαφρές αύρες.

Τέσσερις ευθείες γραμμές μπήκαν στην κορυφή, και άλλες τόσες στη βάση, που εξουσίαζαν την καλοκαιρινές βροχές. Κι' αυτός ο τροχός μεταφέρθηκε πάνω στην υψηλότερη Ανατολική κορυφή και δέθηκε στο ουρανό με δεσμίδες κεραυνού.

"Τώρα όλοι πρέπει να είναι ικανοποιημένοι," παρατήρησε η Πρώτη Γυναίκα, καθώς κοιτούσε τους δίσκους. "Έχουμε φως, θερμότητα και

υγρασία, όλα προερχόμενα από τον ουρανό." Και πάλι όμως, πολλοί από τους ανθρώπους διαμαρτύρονταν.

"Αυτό δεν είναι σωστό," είπαν. "Αν ο ήλιος μείνει στην ανατολή συνέχεια, θα είναι καλοκαίρι στην περιοχή εκείνη, αλλά και παντοτινός κειμώνας στην άλλη."

"Ο ήλιος πρέπει να κινείται στον ουρανό," συμφώνησε ο Πρώτος Άντρας, "αλλά πως μπορεί να κινηθεί, αφού είναι μόνο πέτρα και καθόλου πνεύμα;" Δύο γέροι και σοφοί άντρες πλησίασαν τις δύο πέτρες και είπαν, "Εμείς θα δώσουμε τα πνεύματά μας στον ήλιο και τη σελήνη, ώστε να έχουν τη δύναμη και τη ζωτικότητα για να κινούνται στον ουρανό."

Το ένα πνεύμα μπήκε στο δίσκο με χρώμα τυρκουάζ και ονομάστηκε "Κουβαλητής του Ήλιου", ενώ το άλλο μπήκε στον λευκό δίσκο και ονομάστηκε "Κουβαλητής της Σελήνης". Αμέσως οι δύο δίσκοι έδειξαν σημεία ζωής και άρχισαν να κινούνται.

"Αλλά πως θα ξέρω που θα κατευθυνθώ και ποια μονοπάτια θα σκολουθώ;" ρώτησαν

ο Ήλιος και η Σελήνη.

"Ο αετός καθοδηγείται από τα φτερά της ουράς του," είπε ο Πρώτος Άντρας. "Ο καθένας σας θα πάρει δώδεκα φτερά από την ουρά του αετού, που θα δείχνουν την σωστή πορεία που πρέπει να ακολουθήσετε, και οι αλλαγές στο δρόμο θα δείχνουν τις αλλαγές στις εποχές."

Ο Ήλιος ήταν ο πρώτος που ξεκίνησε το ταξίδι στον ουρανό, ενώ η Σελήνη περίμενε όλη τη μέρα, μέχρι που ο Ήλιος έφτασε τις κορυφές των δυτικών βουνών αλλά εξακολουθούσε να κοιτάζει την χώρα από επάνω. Στο σημείο αυτό η Σελήνη ρώτησε "Τώρα;" Και ο Ήλιος απάντησε, "Τώρα!"

"Έτσι ενώ η Σελήνη ήταν έτοιμη να σκαρφαλώσει και αυτή στον ουρανό, το Παιδί-Άνεμος, που στέκονταν ακριβώς πίσω της, σκέφτηκε πως θα την βοηθούσε αν την έσπρωχνε με ένα ελαφρό αεράκι. Το αεράκι αυτό ξτύπησε τον "Κουβαλητή της Σελήνης" στην πλάτη και φυσώντας τα δώδεκα φτερά, τα έφερε μπροστά στο πρόσωπό της. Έτσι δεν μπορούσε να δει που πηγαίνει. Γι' αυτό η Σελήνη ακολουθεί ποράξενη πορεία στον ουρανό.

Ο Πρώτος Άντρας και η Πρώτη Γυναίκα δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτα γι' αυτό και έτσι όλοι επέστρεψαν στην τοποθεσία που κατεργάζονταν τα κομμάτια χαλαζία. Στην κουβέρτα που είχαν αφήσει τους δύο δίσκους, είχαν μείνει πάρα πολλά κομματάκια πέτρας κάθε μεγέθους και σχήματος, μαζί με τη σκόνη που δημιουργήθηκε.

"Κοίτα πόσο πολύ όμορφο πέτρωμα έχει μείνει!" φώναξε ο Πρώτος Άντρας.

Και η Πρώτη Γυναίκα είπε, "Δεν πρέπει να πάει χαρένο! Θα τα χρησιμοποιήσουμε για να φτιάξουμε περισσότερα φώτα στο νυχτερινό ουρανό."

"Έτσι πήραν ξανά τα οφυριά και τα εργαλεία τους για να δώσουν σχήμα στα άστρα που έλαμπαν μόνο τη νύχτα." Είχαν μείνει μόνο λίγα μεγάλα κομμάτια χαλαζία, αλλά μυριάδες μικρά, μαζί με τη σκόνη.

Όταν όλα τα αστέρια ήταν έτοιμα να πάρουν τη θέση τους στον ουρανό, η Πρώτη Γυναίκα είπε,

"ΘΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΑΥΤΑ ΓΙΑ ΝΑ ΓΡΑΨΩ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΥΣ ΠΟΥ ΘΑ KYBERNOΥΝ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑ. ΟΙ ΝΟΜΟΙ ΑΥΤΟΙ ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΓΡΑΦΤΟΥΝ ΣΤΟ

**ΝΕΡΟ ΑΦΟΥ ΣΥΧΕΧΩΣ ΑΛΛΑΖΕΙ Η
ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ, ΟΥΤΕ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ
ΓΡΑΦΤΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΜΜΟ, ΑΦΟΥ Ο
ΑΝΕΜΟΣ ΘΑ ΤΟΥΣ ΕΣΒΗΝΕ ΑΜΕΣΩΣ,
ΟΜΩΣ ΑΝ ΓΡΑΦΤΟΥΝ ΣΤΑ ΑΣΤΡΑ ΘΑ
ΤΟΥΣ ΔΙΑΒΑΖΟΥΝ ΚΑΙ ΘΑ ΤΟΥΣ
ΘΥΜΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ"**

Αμέσως μετά δημιούργησε ένα σχεδιάγραμμα του ουρανού, στο χώμα, και τοποθέτησε ένα από τα μεγάλα αστέρια στο βορρά. "Αυτό δεν θα κινείται ποτέ!" είπε, "και θα είναι γνωστό σαν την Φωτιά της Βόρειας Κατασκήνωσης. Θα ονομάζεται επίσης "Ο Οδηγός του Ταξιδιώτη" και "Πολικός Αστέρας". Μετά τοποθέτησε μεγάλα αστέρια στις υπόλοιπες τρεις κατευθύνσεις και ένα στο ίδιο το κέντρο του σχεδιαγράμματος. "Αυτά θα πρέπει να τοποθετηθούν στις σωστές θέσεις στον ουρανό," είπε ο Άντρας-Φωτιά, που έριξε δύο φλεγόμενα βέλη στον ουρανό ώστε τα ίχνη τους να σχηματίσουν μια σκάλα. Ο Άντρας-Φωτιά είχε τώρα το καθήκον να τοποθετήσει τα άστρα στις σωστές τους θέσεις στο σεντόνι της νύχτας. Πριν σηκώσει το πρώτο, η Πρώτη Γυναίκα σχεδίασε στην άμμο τα μονοπάτια που θα ακολουθούσε το καθένα στην πορεία του στον ουρανό, και ο Πρώτος Άντρας έδεσε ένα φτερό της προσευχής πάνω στο καθένα, δίνοντας τους μια προσευχή για να τραγουδάνε καθώς θα πορεύονταν μόνα στα σχεδιασμένα μονοπάτια.

Ο Άντρας-Φωτιά ξεκίνησε με τον Πολικό Αστέρα και συνέχισε να ανεβαίνει τη σκάλα ως όλα τα μεγάλα άστρα είχαν πάρει τις θέσεις τους, ενώ η Πρώτη Γυναίκα έσημεξε άλλα άστρα σε ομάδες σχηματίζοντας τους αστερισμούς. Ήταν μια πολύ αργή διαδικασία αφού τα κομμάτια ήταν πολλά και η σκάλα πολύ ψηλή. Ενώ όλα αυτά προχωρούσαν, ο Κογιότ παραμόνευε την κάθε κίνηση του Άντρα-Φωτιά. Τότε είδε ένα αρκετά μεγάλο άστρο να είναι ακόμη πεσμένο στην κουβέρτα στο χώμα, και έτσι ρώτησε τον Άντρα-Φωτιά αν θα μπορούσε να το πάρει για δικό του. "Μπορείς να το έχεις," συμφώνησε η Πρώτη Γυναίκα, "αν το τοποθετήσεις ακριβώς πάνω από το βουνό σου. Για κάποιο χρόνο θα είναι αρκετά αμυδρό, αλλά όταν λάμπει δυνατά θα σημαίνει ότι θα αρχίζει η περίοδος του ζευγαρώματός σου." Ήταν ο Κογιότ άρχισε να

ανεβαίνει προσεκτικά την σκάλα, πατώντας με τη μια πατούσα του τα σκαλιά και κρατώντας το αστέρι με την άλλη, και τοποθέτησε τον Κάνωβα, στο νότιο ουρανό ακριβώς πάνω από το βουνό του. Οι δύο πρώτοι αστερισμοί που σχεδίασε η Πρώτη Γυναίκα ήταν η Μεγάλη Άρκτος, που στη γλώσσα των Νάβαχο σημαίνει "Κρύος Άντρας από το Βορρά", και την Κασσιόπη την γυναίκα του. Αυτοί οι δύο τοποθετήθηκαν σε δύο αντίθετες πλευρές του Πολικού Αστέρα, που ήταν η εστία του σπιτιού τους. Ήταν περιστρέφονται γύρω της και ποτέ δεν την εγκαταλείπουν για να πέσουν κάτω από τον ορίζοντα. Κανείς άλλος αστερισμός δεν τους πλησιάζει, για να τους χωρίσει. Αυτή η διάταξη των αστερισμών υπόκειται σε ένα νόμο που διατηρείται μέχρι τις μέρες μας. Ο νόμος είναι ότι ένα και μόνο ένα ζευγάρι μπορεί να ζήσει γύρω από μια εστία.

Στη συνέχεια η Πρώτη Γυναίκα σχεδίασε ένα ακνό αστερισμό στο σχήμα δυο ακναριών από λαγό, το ένα να ακολουθά το άλλο. Τοποθετήθηκε στη θέση που στην Δύση βρίσκονται τα άστρα της ουράς του αστερισμού του Σκορπιού. Αυτός είναι ο αστερισμός που κυβερνά το κυνήγι, και κατά τη διάρκεια της άνοιξης ως τις αρχές του καλοκαιριού, κανείς δεν επιτρέπεται να κυνηγήσει κανένα ζώο. Κατά τα τέλη φθινοπώρου, η κυνηγετική περίοδος αρχίζει. Τις εποχές που οι Νάβαχο εξαρτώνταν αποκλειστικά από το κυνήγι για την διατροφή τους, οι νόμοι που τα αφορούσαν ήταν πολύ αυστηροί. Απαγορεύονταν το κυνήγι σε περιόδους ζευγαρώματος και σε περιόδους που τα μικρά ήταν ακόμα με τις μητέρες τους. Καμιά αντιλόπη και κανένα ελάφι κάτω των δύο ετών, δεν σκοτώνονταν.

Το επόμενο σχήμα που έφτιαξε η Πρώτη Γυναίκα ήταν ένας άντρας με φαρδύς ώμους, γερμένος, με τα χέρια στα γόνατά του για να αντέξει το βαρύ φορτίο του θερισμού. Αυτός ο αστερισμός, "ο Θεριστής", προστάζει το λαό να δουλεύει σκληρά την περίοδο του θερισμού έτσι ώστε να έχουν αρκετή τροφή για τον μακρύ και βαρύ χειμώνα.

Το Πουλί-Κεραυνός, που κουβαλά όλα τα σύννεφα στην ουρά του και όλες τις βροχές κάτω από τα φτερά του, ήταν ο επόμενος αστερισμός, μαζί με την Υδρα, "το

κερασφόρο κρόταλο", που ήταν υπεύθυνο για τα υπόγεια κανάλια του νερού. Η τοποθέτηση των αστεριών στις κατάλληλες θέσεις προχωρούσε όλο και πιο αργά, αφού ο Πρώτος Άντρας δεν μπορούσε παρά να πάρει μαζί του λίγα αστέρια κάθε φορά που ανέβαινε τη σκάλα.

Ο Κογιότ άρχισε να ανησυχεί βλέποντας αυτή την αργή διαδικασία. Είπε στην Πρώτη Γυναίκα, "Αυτό παίρνει πάρα πολύ χρόνο! Γιατί δε με αφήνεις να βοηθήσω κι εγώ; Έτσι θα τελειώσουμε ότι είναι να γίνει δυο φορές πιο γρήγορα!"

Η Πρώτη Γυναίκα απάντησε, "Πάντα κάνεις λάθη και προκαλείς προβλήματα." Άλλα ο Κογιότ επέμενε, λέγοντας, "Θα κάνω ακριβώς ότι μου πεις και θα ακολουθήσω το σχέδιο ακριβώς όπως το δημιούργησες στο έδαφος."

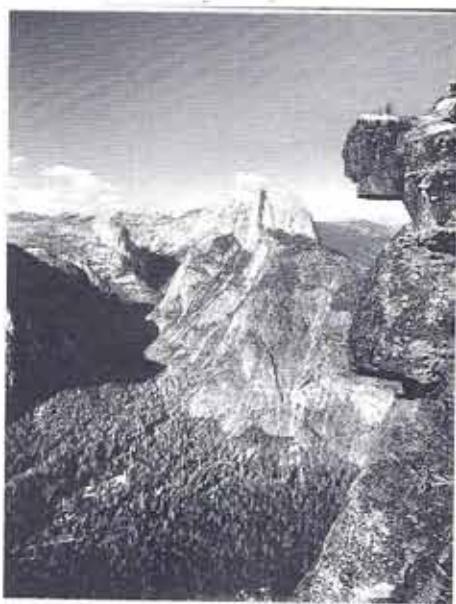
Η Πρώτη Γυναίκα έβαλε δυο πανομοιότυπα άστρα στο σχέδιο της και τα ονόμασε "**Οι Δίδυμοι**". Τα έδειξε στον Κογιότ και είπε, "Πάρε αυτά τα άστρα και τοποθέτησέ τα κάπου στη Δύση, από όπου θα περπατούν χέρι-χέρι ως το κέντρο του ουρανού."

Έτσι ο Κογιότ σήκωσε τα όμοια άστρα, ένα σε κάθε χέρι, και περπάτησε προς τη σκάλα. Είχε δει τον Πρώτο άντρα να ανεβαίνει τη σκάλα με τη χούφτα του γεμάτη άστρα, και έτσι νόμιζε πως θα μπορούσε να το κάνει κι αυτός. Όμως, όταν είχε διανύσει τη μισή διαδρομή, κατά λάθος κοίταξε κάτω, ζαλίστηκε και παραλίγο να πέσει. Για κακή

του τύχη το Παιδί-Άνεμος, πλησίασε σφυρίζοντας για να δει τι έκανε ο Κογιότ, και ταρακούνησε τη σκάλα από την Ανατολή προς τη Δύση. Ο Κογιότ γρήγορα έπιασε και τα δύο άστρα με το αριστερό του χέρι, ελευθερώνοντας το δεξί του για να μπορεί να γαντζωθεί στη σκάλα. Όταν έφτασε στον ουρανό, βρήκε εύκολα τη θέση που ήταν για τα άστρα που κουβαλούσε, αλλά όταν τα κοίταξε στη χούφτα του δεν μπορούσε να ξεχωρίσει τα δύο αστέρια αφού τα είχε μπερδέψει.

Έτσι δεν ήξερε ποι θα έβαζε δεξιά και ποι αριστερά. Μην έχοντας άλλη λύση έκλεισε τα μάτια του και τα τοποθέτησε στην τύχη. Ξαφνικά ακούστηκε ένας δυνατός κρότος. Κατάλαβε ότι τα είχε βάλει σε λάθος θέση, και αυτά προσπάθησαν να πάρουν τη σωστή. Δυστυχώς όμως είχε απομακρυνθεί απ' αυτά και δεν μπορούσε πια να επέμβει, και έτσι άρχισε να κατεβαίνει βιαστικά τη σκάλα ενώ τα δυο άστρα διασταυρώθηκαν, το ένα μπροστά στο άλλο για να βρουν τη σωστή τροχιά τους. Η Πρώτη Γυναίκα τον περίμενε στη βάση της σκάλας, έξαλλη από θυμό. "Τώρα κοίτα πως τα κατάφερες!" φώναξε. "Αυτά τα δύο άστρα ήταν προορισμένα να εγκαθιδρύσουν την ειρήνη και συναδελφοσύνη μεταξύ όλων των ανθρώπων της Γης. Τώρα θα προκαλέσουν έχθρες και διαμάχες που θα μαστίζουν την ανθρωπότητα παντοτινά. Δε θα ξαναμεταφέρεις άστρα στον ουρανό!"

Ο Κογιότ γκρίνιαζε καθώς απομακρυνόταν, "Δεν έφταγα εγώ! Το Παιδί-Άνεμος ταρακούνησε τη σκάλα και παραλίγο να γκρεμοτσακιστώ!" Η Πρώτη Γυναίκα του είπε να φύγει καθώς δεν ήθελε πια να την απασχολεί, και συνέχισε να δημιουργεί σχήματα που ο Πρώτος Άντρας έβαζε στον ουρανό. Έφτιαξε την "**Πεταλούδα**", τον "**Κορυδαλλό**" που κελαηδούσε για τον Ήλιο κάθε πρωί, τη "**Σαύρα**", το "**Λύκο**", τον "**Αετό**", τον "**Σκαντζόχοιρο**" που ήταν υπεύθυνος για την ανάπτυξη όλων των δέντρων στα βουνά και τέλος την "**Κάμπια**". Η Πρώτη Γυναίκα δημιούργησε πολλά ακόμα σχέδια έως ότου δεν υπήρχε ζώο, πιγνό ή έντομο που μα μην έχει το αντίστοιχο του στον ουρανό. Καθώς ο Άνθρωπος-Φωτιά τα κουβαλούσε στον ουρανό, μετέφερε και το δαυλό του, που έκαιγε με κάρβουνο, δερμένο στο αριστερό του μπράτσο. Όταν κάποιο άστρο έμπαινε στη θέση του έδινε μια μικρή φλόγα για να φωτίζει τον σκοτεινό δρόμο που θα ακολουθούσε στον ουρανό. Όλα έδειχναν εντάξει, αλλά καθώς ο Άνθρωπος-Φωτιά κουβαλούσε προς την Ανατολή, ένα άστρο μέτριας λαμπρότητας, τα λουριά λύθηκαν και ο δαυλός έπεσε στο έδαφος. Έτσι δεν είχε άλλο φως να δώσει στο άστρο αυτό. Αφού το έβαλε στη θέση του, έτρεξε γρήγορα προς τα κάτω για να ξαναπάρει το δαυλό, και μετά πάλι προς τα πάνω για να

προλάβει να δώσει στο άστρο το φως του. Όμως δεν τα κατάφερε αφού του ήταν αδύνατο να το βρει μέσα στα σκοτεινό μονοπάτια της νύχτας. Αυτό το άστρο ονομάστηκε "Σκοτεινό Αστέρι".

Περιτριγυρίζει στον ουρανό και φέρνει κακή τύχη όπου κι αν πάει.

Εξαπολύει μικρά μαύρα βέλη που προκαλούν πόνο και αρρώστια, και λένε πως αν κάποιος ενώ ταξιδεύει τη νύχτα νοιώσει έναν οξύ πόνο στους ώμους ή στην πλάτη, τότε σημαίνει ότι το "Σκοτεινό Άστρο" είναι κάπου κοντά. Όταν ο Άνθρωπος-Φωτιά επέστρεψε στη Γη, η Πρώτη Γυναίκα δεν ήξερε αν θα έπρεπε να του αναθέσει και άλλους αστερισμούς να κουβαλήσει. Δεν είχαν μείνει και πολλά μεγάλα κομμάτια στην κουβέρτα που θα μπορούσαν να γίνουν άστρα, αλλά ένας σωρός από σκόνη είχε απομείνει. Γέμισε τη χούφτα τον Άνθρωπο-Φωτιά με μικρά κομματάκια, και αυτός άρχισε να ανεβαίνει. Όταν είχε διανύσει τη μισή διαδρομή παρατήρησε ότι τα κομμάτια που είχε ήταν πολύ μικρά και πολυάριθμα για να αποτελέσουν ξεχωριστά άστρα, και έτσι έδωσε στο καθένα μια φωτιά και τα πέταξε στον ουρανό. Εκεί μπορούμε ακόμα να τα δούμε σαν μικρά αστρικά σμήνη που αντιπροσωπεύουν τα μικρά πλάσματα της Γης που φεγγοβολούν, όπως οι πυγολαμπίδες.

Καθώς ο Άνθρωπος-Φωτιά κατέβαινε από τη σκάλα, ο Κογιότ ανέβηκε στην κουβέρτα και αρπάζοντας την από τις δυο άκρες της την τίναξε στον αέρα, στέλνοντας τη σκόνη κατά μήκος του νυχτερινού ουρανού, σχηματίζοντας ένα μεγάλο τόξο που έφτανε από τον ένα ορίζοντα στον άλλον. Ήταν σχηματίστηκε ο **Γαλαξίας**. Οι Νάβαχο πιστεύουν ότι είναι ένα μονοπάτι για τα πνεύματα που ταξιδεύουν μεταξύ Γης και Ουρανού, με κάθε μικρό άστρο να είναι μια πατημασιά. Η Πρώτη Γυναίκα είπε, "Τώρα οι νόμοι που ο λαός μας θα χρειαστεί έχουν αποτυπωθεί στον ουρανό και όλοι μπορούν να τους δουν. Ένας άνθρωπος από κάθε γενιά πρέπει να μαθαίνει αυτούς τους νόμους ώστε να τους εξηγήσει και στους υπόλοιπους και, όταν αυτός γεράσει, πρέπει να μεταφέρει τη γνώση αυτή σε έναν νεότερο ο οποίος θα είναι ο επόμενος Δάσκαλος.

Οι εντολές που είναι γραμμένες στα άστρα πρέπει παντοτινά να είναι σεβαστές!"

Στις μέρες μας, μόνο οι σαμάνοι των Νάβαχο ξέρουν τους αστερισμούς και μπορούν να εξηγήσουν τους νόμους που αντικατοπτρίζουν.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΙΝΔΙΑΝΟΙ - C.H.Rieder, "Νέα Σύνορα" 1984
2. ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΩΝ ΙΝΔΙΑΝΩΝ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΑΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ - M.M.Δέδε, "Απόπειρα" 1996
3. ΙΝΔΙΑΝΟΙ -ΦΥΛΕΣ ΕΘΙΜΑ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ, Lewis Spence, "Ιάμβλιχος" 1995
4. ΜΕ ΤΑ ΦΤΕΡΑ ΤΟΥ ΙΝΔΙΑΝΙΚΟΥ ΔΡΑΚΟΥ- M.M.Δέδε, "Καστανώτη" 1977

WEB SITES:

- <http://www.unm.edu/~rkoshak/natamer.html>
- <http://www.ilhawaii.net/stony/loreindx.html>
- <http://www.fas.harvard.edu/folkmyth/fandomwebsitesarah.html>
- <http://indy4.fdl.cc.mn.us/isk/stories/myths.html>
- <http://www.ac.wvu.edu/skywise/legends.html>

ΚΥΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΙΚΕΒΑΝΑ

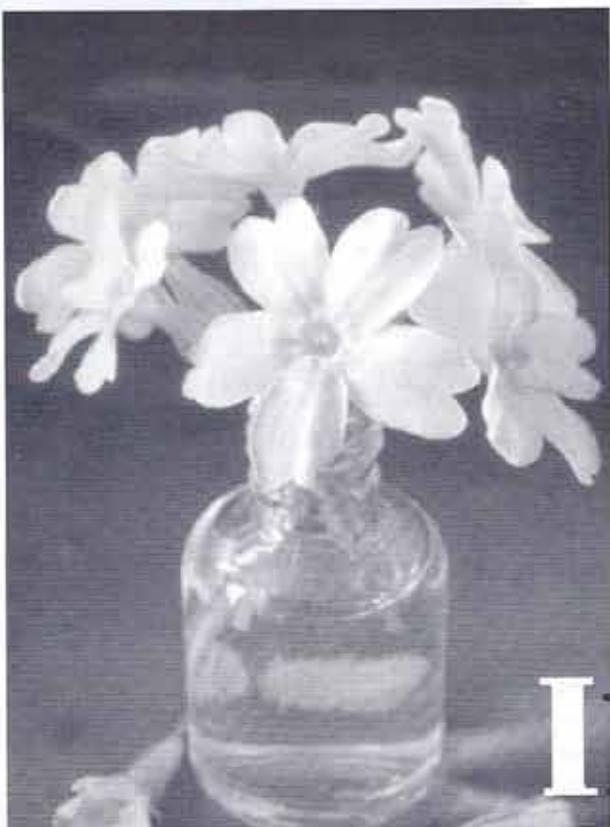
B' μέρος

1. Η ΑΡΧΗ ΤΟΥ ΔΥΑΔΙΣΜΟΥ

- Οι δύο συμπαντικές αρχές είναι το IN και το YO, που αντιστοιχούν στο Yin και το Yang, δηλ. η θηλυκή και η αρσενική αρχή του σύμπαντος. Οι δύο δυνάμεις συμπληρώνονται και από αυτό το παιχνίδι των αντιθέσεων γεννιέται η ισορροπία.

- Το IN εκφράζει την αδυναμία, τη γλυκύτητα της γυναικας, τη ψυχρότητα του φεγγαριού, το αρνητικό στοιχείο που δέχεται. Στην Ικεμπάνα είναι τα μπουμπούκια, τα λεπτά κλαδιά, το νερό, η σκιά και το πίσω μέρος των κλαδιών και των φύλλων.

- Το YO εκφράζει την αρσενική δύναμη, τη ζέστη και την ακτινοβολία του ηλίου, το θετικό στοιχείο που δίνει. Στην Ικεμπάνα είναι τα ώριμα λουλούδια, τα δυνατά κλαδιά, το λαμπερό μέρος των κλαδιών και των φύλλων.

2. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΤΡΙΑΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

Εκτώς από τις δύο βασικές αρχές, υπάρχει μια πρωταρχική τριάδα στο σύμπαν: ο Ουρανός (ten), η Γη (chi) και ο Άνθρωπος (jin).

Στην Ικεμπάνα αυτές οι αρχές εκφράζονται με τις τρεις βασικές γραμμές της σύνθεσης, φιτιαγμένες από τα κύρια κλαδιά ή λουλούδια: το κλαδί του ουρανού είναι το μακρύτερο, της γης το πιο κοντό και του ανθρώπου το ενδιάμεσο, όντας ο άνθρωπος ενδιάμεσος μεταξύ γης και ουρανού. Το μέγεθος και οι αναλογίες εξαρτώνται από την κάθε σύνθεση αλλά, γενικά, μπορούμε να πούμε ότι η γραμμή του ουρανού, που είναι αυτή που ορίζει το μέγεθος της σύνθεσης, είναι ίση με $1^{1/2}/2$ φορές το άνοιγμα του δοχείου συν το ύψος όταν χρησιμοποιούμε ρηχά δοχεία και 2 φορές το ύψος συν το άνοιγμα για τα βάζα. Το κλαδί του ανθρώπου είναι περίπου το $1/3$ του ουρανού, και της γης περίπου το $1/3$ του ανθρώπου ή και μικρότερο.

Επίσης, μπορούμε να εντάξουμε στην αρχή της τριαδικότητας το πέρασμα του χρόνου: τις τρεις φάσεις του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος. Σε μια σύνθεση Ικεμπάνας οι τρεις φάσεις αντιπροσωπεύονται αντίστοιχα με τρία λουλούδια: ένα πολύ ώριμο και ανοιχτό, ένα στην τέλεια ωριμότητά του και ένα μπουμπούκι. Οι αναλογίες και η τοποθέτηση αυτών των λουλουδιών, σε γενικές γραμμές, είναι ως εξής: το λουλούδι που αντιπροσωπεύει το παρόν είναι περίπου το $1/3$ του ουρανού και τοποθετείται σε γωνία 75° , κοιτώντας προς τον παρατηρητή. Το μπουμπούκι του μέλλοντος είναι το πιο ψηλό και τοποθετείται όρθιο ενώ του παρελθόντος τοποθετείται χαμηλά και μισοκρυμμένο υπό γωνία.

IKEBANA

ο δρόμος των λουλουδιών

ΑΙΤΟΤΗΤΑ - ΑΠΛΟΤΗΤΑ

Οι συνθέσεις Ικεμπάνας δεν έχουν πολλά λουλούδια, όπως γίνεται στις δυτικές συνθέσεις, που συνήθως βασίζονται στην εντύπωση του όγκου. Έχει μεγαλύτερη σημασία η γραμμή, ακόμα και το κενό. Ενώ χρησιμοποιούνται λουλούδια και κλαδιά κάθε είδους, συνηθίστεται να χρησιμοποιούνται άγρια χόρτα και "ταπεινά" λουλούδια, όπως μαργαρίτες, κλπ.

Στην Ικεμπάνα παίζει σημαντικό ρόλο το κενό, που συμμετέχει στη σύνθεση σαν ένα ακόμη στοιχείο της. Τα δοχεία δεν γεμίζουν με λουλούδια και, στη περίπτωση του ρηχού δοχείου αφήνουμε αρκετό χώρο για να φαίνεται το νερό.

ΑΣΥΜΜΕΤΡΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ

Όλα τα στοιχεία συνδιάζονται σε μια ασύμμετρη ισορροπία, βασισμένη στην αναλογία 30/70 και όχι στο 50/50, χαρακτηριστικό των δυτικών συνθέσεων που εκφράζει μια σταθερή ισορροπία. Αυτή η ισορροπία προσθέτει κίνηση στην όλη σύνθεση και μια έννοια συνέχειας και γίγνεσθαι. Ως προς την τοποθέτηση, υπάρχουν κάποια βασικά στυλ: Κάθετο, επικλινές, ανοιχτό, σε καταρράκτη και οριζόντιο. Όλα τα στυλ μπορούν να γίνουν σε ρηχό δοχείο ή σε βάζο, εκτός από το οριζόντιο που γίνεται μόνο σε ρηχό.

ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ

Όπως αναφέραμε, η σημασία της γραμμής των λουλουδιών και των κλαδιών είναι τόσο μεγάλη που, για να τονιστεί, ξελαφρίνονται και καθαρίζονται από τα περιπτά φύλλα και τα μικρά λουλουδάκια ώστε να γίνει ξεκάθαρα αντιληπτή η γραμμή που θέλουμε να τονίσουμε. Στα λουλούδια με φύλλα, συνήθως αφαιρούνται τα 2/3 των φύλλων. Τα κλαδιά θέλουν μεγαλύτερη μελέτη, ώστε να ανακαλύψουμε την κίνηση και την, μερικές φορές, κρυμμένη γραμμή τους, αφαιρώντας τα δευτερεύοντα κλαδιά και φύλλα. Ακόμα, μπορούμε να δώσουμε μορφή στα φύλλα και τα κλαδιά, δημιουργώντας καμπύλες ή ισιώνοντάς τα.

Αυτή η διαδικασία της ανακάλυψης και προβολής της γραμμής είναι δύσκολη.

Χρειάζεται μεγάλη

παρατήρηση και μια εργασία παρόμοια με τη γλυπτική, με μεγάλη προσοχή γιατί τα κλαδιά μπορεί να σπάσουν ή να κόψουμε σε λάθος σημείο.

Σε αυτή τη διαδικασία η ενέργεια που ο άνθρωπος διοχετεύει στην εργασία, είτε με εργαλεία είτε με τα ίδια τα χέρια του, πηγάζει πάντα από το κέντρο "hara", που βρίσκεται περίπου στο διάφραγμα. Είναι λοιπόν σημαντικό, να είμαστε όρθιοι ή καθιστοί σε σωστή στάση, με την σπονδυλική στήλη όρθια ώστε η ενέργεια να μπορεί να αναβλύζει και να ρέει χωρίς δυσκολίες. Όλη αυτή τη διαδικασία: κόψιμο, κλάδεμα, αφαίρεση φύλλων, καμπύλωμα, κλπ. πρέπει να γίνεται κάτω από το νερό.

Κόβοντας τα κλαδιά και τα λουλούδια μέσα στο νερό αποφεύγουμε να ρουφάνε αέρα και παρατίνουμε τη ζωή τους. Λυγίζοντας τα κλαδιά κάτω από το νερό μαλακώνουν και γίνονται πιο ευλύγιστα.

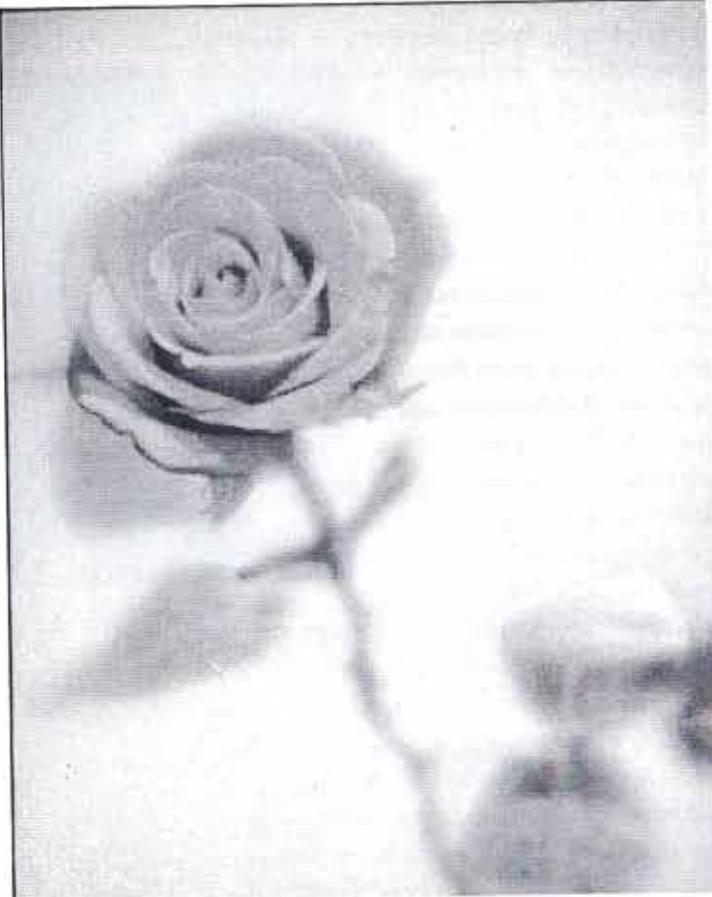
ΜΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ

Όπως αναφέραμε όταν μιλήσαμε για τις φάσεις του χρόνου στην Ικεμπάνα, σε μια σύνθεση έχουν θέση όλες οι φάσεις. Συνηθίζεται ακόμα να τοποθετείται κάποιο μαραμένο φύλλο αρκεί να στέκει αισθητικά ή κάποιο ξεραμένο κλαδί που να συμβολίζει το θάνατο. Το εφήμερο, το περαστικό είναι μια αρχή της Ικεμπάνα, που είναι μια τέχνη "για μια στιγμή", μόνο για λίγες μέρες.

Στις συνθέσεις όλα τα κλαδιά και τα λουλούδια έχουν κάποια κίνηση και κοιτούν προς τα επάνω, σαν να κατευθύνονται προς ένα κέντρο φωτός, σαν να μεγαλώνουν προς τον ήλιο. Αυτό διαφοροποιεί αρκετά τις συνθέσεις Ικεμπάνας από τις δυτικές.

Οι συνθέσεις είναι πάντα τριδιάστατες, εκτός από ένα είδος, το λεγόμενο γραμμικό. Τα κλαδιά και τα λουλούδια δεν είναι εντελώς κάθετα αλλά έχουν μια φυσική κλίση προς όλες τις κατευθύνσεις, όπως γίνεται στη φύση.

ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Κατ' αρχή η σύνθεση των λουλουδιών γίνεται σε αρμονία με το δοχείο. Όπως θα δούμε παρακάτω, μπορεί να χρησιμοποιηθεί οποιοδήποτε δοχείο αρκεί η σύνθεση να εναρμονίζεται μαζί του στις αναλογίες, τα χρώματα, την υφή, κλπ.

Η τοποθέτηση της σύνθεσης είναι ένα σημαντικό θέμα. Πρέπει να έχει τη δική της θέση, χωρίς να υπάρχουν γύρο της άλλα στοιχεία που να μπερδεύουν και να έλκουν το μάτι. Πρέπει, δηλ., να διαθέτουμε στη σύνθεση το δικό της χώρο ώστε να τονίζεται μόνη της. Είναι απαραίτητο, πριν αρχίσουμε τη σύνθεση, να έχουμε διαλέξει το σημείο όπου θα τοποθετηθεί ή ακόμα να το κάνουμε επί τόπου.

Σε όλα τα σημεία του σπιτιού μπορεί να υπάρχουν συνθέσεις, όχι μόνο στο σαλόνι. Σ'ένα πλατύσκαλο, στο πάτωμα, στην τουαλέτα... Γενικά, οι συνθέσεις Ικεμπάνας τοποθετούνται χαμηλά, όπως γίνεται στα Ιαπωνέζικα σπίτια. Στην Ιαπωνία, όπου τα

σπίτια έτσι και ολιώς είναι αρκετά άδεια από διακόσμηση, υπάρχει ένα ειδικό σημείο του σπιτιού όπου τοποθετείται η σύνθεση Ικεμπάνας κάθε μέρα.

Είναι το **Tokonama**, το ιερό σημείο του σπιτιού, όπου γίνονται οι προσφορές στα Κάμι, στα Πνεύματα του σπιτιού και στους προγόνους. Οι προσφορές συνήθως αποτελούνται από λιβάνι ή άρωμα, φωτιά ή κερί και σύνθεση Ικεμπάνας ή Μπονσάι. Όλα αυτά σ'ένα σημείο κάπως υπερυψωμένο μπροστά σ'ένα πίνακα που συνήθως έχει κάποιο ιδεόγραμμα ή ποίημα.

Ο Kakuzo μας λέει “*Όταν ο δάσκαλος του τσαγιού διευθετήσει το άνθος, έτσι ώστε να τον ικανοποιεί, το αποθέτει στην Τοκονάμα*”. “*Τίποτα άλλο δεν θα τοποθετηθεί γύρω του που να μπορεί να παραποίησει την εντύπωση που προκαλεί το λουλούδι*”. “*Κάθεται εκεί περήφανα το άνθος, σαν πρίγκιπας στο θρόνο του, και οι καλεσμένοι, οι μαθητές, μπαίνοντας στην αίθουσα, το χαιρετούν με μια βαθιά υπόκλιση*”.

Μπορεί να συνδυάζεται με κάποιο κάδρο, άγαλμα ή άλλο διακοσμητικό, όπως κάνουν οι Ιάπωνες στα Τοκονάμα τους. “*Ένα σόλο λουλουδιών είναι ενδιαφέρον, μα σ'ένα κοντσέρτο με ζωγραφικά έργα και γλυπτά το σύνολο γίνεται σαγηνευτικό*”.

ΕΙΔΗ ΣΥΝΘΕΣΕΩΝ

Υπάρχουν πολλά είδη συνθέσεων, που διαφοροποιούνται ανάλογα με τις Σχολές Ικεμπάνας. Μερικά από τα σημαντικότερα είδη είναι:

•Nagueire-bana ή Heika.

Σε υψηλά κυλινδρικά ανθοδοχεία.

•Moribana.

Σύνθεση σε ρηχό και ανοιχτό δοχείο

•Ichi-rin-ke.

Σύνθεση με ένα μοναδικό λουλούδι.

•Uki-bana.

"Επιπλέοντα λουλούδια", ελεύθερα τοποθετημένα σε ρηχό δοχείο.

•Τοπίο.

Νατουραλιστική σύνθεση, σε ρηχό ή σε υψηλό δοχείο (όπως το αρχαίο Rikka)

•Γραμμικό.

Σύνθεση χωρίς βάθος, σε ρηχό και μακρόστενο δοχείο.

•Rimpa.

Εμπνευσμένο από ζωγραφιές σε παραβάν, με δύο ή περισσότερα μακρόστενα δοχεία

•Hana-mai.

"Λουλούδια που χορεύουν", Δυναμική σύνθεση με μεγάλη κίνηση που αποτελείται από δύο υψηλά λουλούδια που αγγίζονται ή διασταυρώνονται. Αυτή η σύνθεση δημιουργήθηκε το 1985 για τον εορτασμό της επετείου της Σχολής Ohara.

•Morimono.

Σύνθεση με φρούτα και λαχανικά, με ή χωρίς λουλούδια.

*Από αυτά, σίγουρα τα πιο σημαντικά είναι το Moribana και το Naguerie-bana ή Heika.

Moribana. Είναι σύνθεση σε ρηχό δοχείο. Οι πρώτες τέτοιες συνθέσεις, σε στιλ Rikka, χρονολογούνται από το 160 αιώνα και ονομάζονταν sunanomono. Το στιλ Moribana που γνωρίζουμε σήμερα δημιουργήθηκε στις αρχές του αιώνα μας από την Σχολή Ohara.

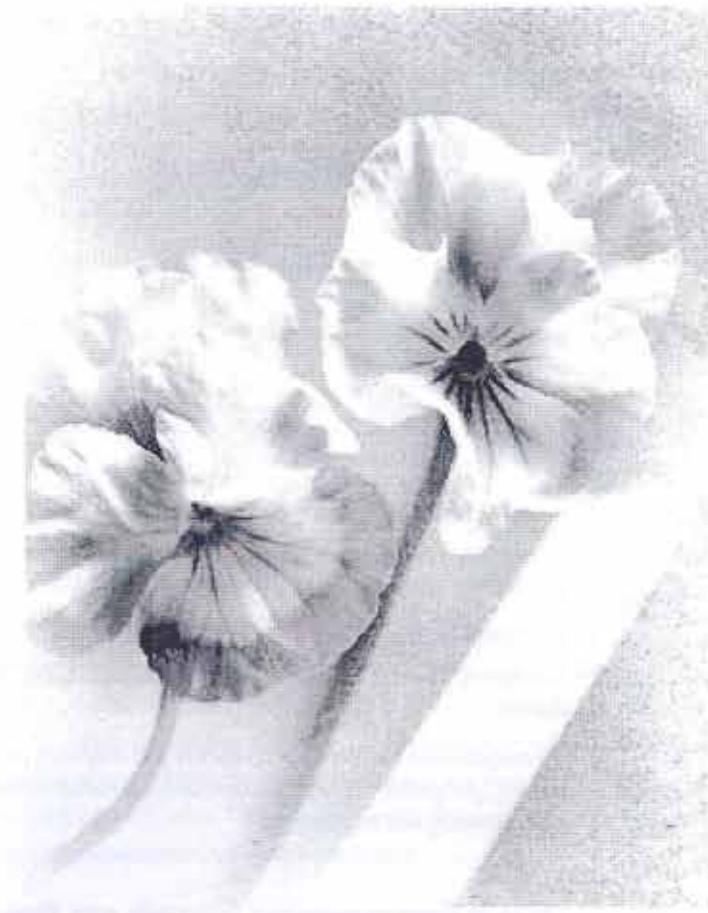
Τα λουλούδια και τα κλαδιά τοποθετούνται καρφωμένα σε μια αγκαθωτή βάση που ονομάζεται kenzan. Το σημείο τοποθέτησης του kenzan εξαρτάται από το στιλ της σύνθεσης. Το νερό αποτελεί μέρος της σύνθεσης.

Naguerie-bana ή Heika. Σύνθεση σε υψηλό ανθοδοχείο που χρονολογείται από

τον 16ο αιώνα. Αυτή η λεγόμενη "Τέχνη δίχως τέχνη" είναι πιο δύσκολη από το Moribana.

Τα λουλούδια και τα κλαδιά πρέπει να φαίνεται σαν να μεγαλώνουν με φυσικό τρόπο. Για να μπορούν να παραμένουν στην επιθυμητή θέση και να έχουν την κατάλληλη κλίση, σύμφωνα με το στιλ της σύνθεσης, στηρίζονται με τη βοήθεια μικρών κλαδιών, σε ισορροπία ή λυγίζονται.

Τόσο στο Moribana όσο και στο Naguerie μπορούν να γίνουν τα διάφορα στιλ συνθέσεων που ήδη αναφέραμε: Κάθετο, επικλινές, ανοιχτό και σε καταρράκτη. Μονάχα το οριζόντιο στιλ μπορεί να γίνει μόνο σε ρηχό δοχείο.

Ο ΣΕΙΡΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΜΠΤΟ ΠΛΑΤΩΝΙΚΟ ΣΤΕΡΕΟ

Ο Πλάτωνας, ο Αριστοτέλης, ο Πυθοκλείδης και το αρχέτυπο μιας κοσμικής οντότητας, στα Κυνικά Μυστήρια της Κέας-Σειρίπ.

Γ. Χαραλαμπόπουλος

Σε μια αποκαλυπτική έρευνα που δημοσιεύτηκε κατά καιρούς από τον γράφοντα ("Μουσική, ήχος και ακουστική την εποχή του Χρυσού Αιώνα" και "Η μουσική σχολή του Πυθοκλείδη του Κείου" Ήχος 246 και 247 αντίστοιχα, καθώς επίσης "Ο Περιπλήκαι οι μυστικοί του Χρυσού Αιώνα" και "Ομφή, ο ιερός ήχος του θεού" Ατραπός 7 και 8 αντίστοιχα) διαπιστώθηκε ότι, συγκεκριμένα εδόφια της αρχαιοελληνικής γραμματείας καταγράφουν την ύπαρξη μυστικών σχολών εσωτερικής γνώσης με κυριότερη εκείνη του Πυθοκλείδη. Στα συμπερασματικά δεδομένα των εργασιών αυτών διαφαίνεται η δυναμική του ήχου και της εικόνας, ιδίως μέσα από το οπακοακουστικό πρόγραμμα του Περικλή. Μία παραπέρα διερεύνηση, με σκοπό την αποκάλυψη πιθανού μυστικού δύγματος μέσα από τη σχολή του Πυθοκλείδη, μας οδηγεί στην εποχή της καθιέρωσης του Ιερετίου των Κυνίδων και μας αποκαλύπτει ορισμένα από τα λατρευτικά δρώμενα που γίνονταν προς τιμή του Απόλλωνα-Κύνα, δηλαδή του Σείρου.

Η ταυτότητα της χρητικής αρμονίας που κατά τον Πλάτωνα ανάγεται στις θεϊκές τέχνες (βλέπε αναλυτικά το έργο "Φαιδῶν" 36,85e όπου αναφέρεται: "η μεν αρμονία σόρατον τι και αισώμαστον και πάγκαλόν τι και θείον τι ἔστι"), καθώς και ο αφορισμός των "Νόμων" (B, 656d-e) για τους ζωγράφους και τους συσχολούμενους με τα σχήματα (εικόνες), είναι αποκαλυπτικά στοιχεία μιας βαθύτερης γνώσης. Αυτό θα το αναληφθούμε καλύτερα αν προσδιορίσουμε την υποκρυπτόμενη ερμηνεία του πλατωνικού ρήματος "διαζωγραφώ" (βλέπε "Τίμαιος" 55c) και τη σχέση του με τους ζωγράφους και τους συσχολούμενους με τα σχήματα (εικόνες). Μία από τις ερμηνείες ανάγεται στην κατασκευή του πέμπτου πλατωνικού στερεού, δηλαδή του διαδικάστρου, και την οπτική υπόσταση της κοσμικής εφαρμογής του, είτε αυτή είναι αιθέρας του Ξενοκράτη ("Τίμαιος" 58c-d), είτε το σχήμα της Γῆς (της χθονός), που σε ένα σκοτεινό εδάφιο του Πλάτωνα παρομοιάζεται με πολύχρωμα, διακοσμημένο σφαιρικό διαδικάστρο ("Φαιδῶν" 110b 7-8). Πίσω από την έννοια του "διαζωγραφεῖν" υποκρύπτεται η κατασκευή τελείων κοσμικών οντοτήτων, δηλαδή άστρων, στα οποία οι πέντε πλατωνικές αρχές εκφράζονται σαν εικόνες (Πλούτορχος "Περί του Ετού εν Δελφοίς", 15). Η έννοια της κοσμικής "διαζωγράφισης" του πέμπτου πλατωνικού στερεού φαίνεται να υπολαμβάνει σε ένα εδάφιο του Αριστοτέλη στο οποίο αναφέρεται ότι "τα χρώματα μπορούν να εκφραστούν με αριθμητικές αναλογίες" και ότι "οι αναλογίες αυτές των χρωμάτων είναι ανάλογες με τις συμφωνίες των ήχων" ("Περί Αισθήσεως και Αισθητῶν" 3,440b). Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία γιατί το αιληλένδετο της σχέσης του ήχου και του φωτός στο χώρο της προδοντικής κατού πλεκτρομαγνητικού φάσματος (αυτό που ονομάζουμε "ορατό φως"), υπολαμβάνει στις ιδιότητες του Απόλλωνα που λατρευόταν σαν θεός του φωτός (Σείριος) και της μουσικής (του ήχου). Οι τελευταίες ανακαλύψεις της μετατροπής των μορίων ορισμένων υγρών σε φωτεινή ακανοβολία (από τα πραιτικά ειδικής έρευνας του 1988 των Κένεθ Σούαλικ και Έντουαρτ Φλίτ του πανεπιστημίου του Ιλινόις), υπολαμβάνουν κι αυτές σας επιμολογικές ταυτότητες του Απόλλωνα και της Άρτεμης που σημαίνουν τις πρώτες χρημικές διαδικασίες και τη φυσική των άστρων της πρώτης γενάρης. Στη σχολή του Πυθοκλείδη, μεταξύ άλλων, κωδικοποιούνται: α) ο Απόλλων-Σείριος στην επιμολογία της ομηριαής ονομασίας της Κέας που ήταν Σειρίη, β) τα σειριακά λατρευτικά μυστήρια που καθιέρωσε εκεί ο γενάρχης των Κυνίδων και γιός του Απόλλωνα Αρισταίος και γ) η αναφορά του Αριστοτέλη για τις αριθμητικές αναλογίες των χρωμάτων και η σχέση τους με τον ήχο.

Μια παραπέρα διερεύνηση των στοιχείων αυτών μας οδηγεί στον αριθμό του ήχου 878, στον οποίο ενυπάρχει η θεία οκτάβα (η θεία "ομφή") ή κατά τη διατύπωση του Πλάτωνα, το "σόρατον" και "οσώματον" και "πάγκαλον" της αρμονίας ("Νόμοι" B, 656). Αν τώρα αναζητήσουμε ένα από τα "εκατό δρόριτα ονόματα", το 878 θα μας οδηγήσει στον αριθμό 8,78 που δηλώνει στην απόσταση του Σείρου από τη Γη (878 προς 100). Η ιερότητα του αριθμού αυτού, που διαβάζεται βουστροφηδόν, διακρίνεται στην ομηρική ονομασία της Κέας που είναι Σειρίη και η οποία διατυπώνεται με την απόλυτη σχέση τριαδικότητας του αριθμού 333. Το αρχέτυπο του πέμπτου πλατωνικού στερεού και το έτυμο του "διαζωγραφεῖν", τα διαισθάνηκε και τα εξέφρασε ο γενάρχης των Κυνίδων Αρισταίος όταν, κατά τη δεύτερη π.Χ. χιλιετία, καθιέρωσε τα Κυνικά Μυστήρια στην Κέα ως ιερές του Απόλλωνα-Κύνα-Σείρου.

**ΤΑ ΑΡΧΕΙΑ
ΤΗΣ ΧΑΜΕΝΗΣ ΓΝΩΣΗΣ**
του Παναγιώτη Τουλάτου,

σε επιμέλεια του Γιωργου
Χαραλαμπόπουλου,

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
Πληροφορίες: 7519431

Σελίδα Αλληλογραφίας με τους Αναγνώστες μας

Με την ευκαιρία της αποστολής αυτού του γράμματος από τον κ.

Βάρβούλη, από αυτό το τεύχος εγκαινιάζουμε τη σελίδα που θα φιλοξενεί τα γράμματα που εσείς μας στέλνετε. Τις απορίες, τους προβληματισμούς σας ή ακόμα τις παρατηρήσεις σας, πάνω στο περιοδικό μας. Για να μπορούν να

δημοσιευθούν στο ίδιο τεύχος και οι απαντήσεις θα πρέπει να στέλνετε την επιστολή σας τουλάχιστον ένα μήνα πριν τη δημοσίευση του περιοδικού μας (δηλαδή, Ιη Δεκεμβρίου, Ιη Μαρτίου, Ιη Ιουνίου, Ιη Σεπτεμβρίου). Περιμένουμε τις σκέψεις και τους προβληματισμούς σας, οι οποίοι σίγουρα θα βρουν μια απάντηση.

Είμαι 35 ετών, με καλή μόρφωση, έχω σπίτι δικό μου, ένα αυτοκινητάκι και μια καλή δουλειά. Υποχρεώσεις δεν έχω, γιατί δεν τις ήθελα, ήθελα να είμαι ελεύθερος.

Μέχρι τώρα είχα μια ήσυχη ζωή, τακτοποιημένη, ήρεμη.

Βέβαια είχα κάποιες ανησυχίες για τα διάφορα γεγονότα που έβλεπα στην τηλεόραση, αλλά τα ξεχνούσα.

Αυτό δε σημαίνει ότι είμαι αναίσθητος, απλά ήταν σα να βλέπω μια ταινία τρόμου, η οποία με στεναχωρούσε μεν αλλά δεν με άγγιζε.

Ποτέ δεν είχα νοιώσει αυτό που νοιώθω τώρα.

Με αφορμή τους σεισμούς, έπαθα ψυχικό κλονισμό. Έκασα την ηρεμία μου, τον ύπνο μου, τη ζωή μου. Τώρα οι εικόνες δεν είναι μακρινές, είναι δίπλα μου και ο πόνος και ο φόβος με αγγίζουν, με κατακυριεύουν.

Ξύπνησαν πολύ έντονα μέσα μου οι αναζητήσεις **"Τι είμαι; Που πάω; Τι θα κάνω; Γιατί τόσες καταστροφές;**

Γιατί γράφω στο περιοδικό σας; Δεν ξέρω σίγουρα, γιατί. Διαβάζω το περιοδικό σας κατά καιρούς. Μου αρέσει αρκετά, εξάλλου συμπλήρωνε την "παιδεία" μου και με έκανε να νοιώθω και λίγο ανώτερος για το γεγονός ότι μέσω αυτού, ήξερα για διάφορους πολιτισμούς, για τη Μετενσάρκωση, για το Κάρμα.

Τώρα όμως, τώρα, που ο κόσμος χάνεται κάτω από τα πόδια μου και νοιώθω ότι ίσως να μην υπάρχει αύριο, αυτή την "παιδεία" που με έκανε να

καμαρώνω, δεν ξέρω τι να την κάνω, δεν μου χρησιμεύει πουθενά. Η λογική μου δεν δουλεύει, το συναίσθημα με έχει κυριεύσει και φοβάμαι.

Μπορώ να περιμένω απάντηση;

Σας χαιρετώ,
Βαρβούλης Α., Αθήνα

Απάντηση

Χωρίς να ισχυριστούμε ότι είμαστε ειδικοί στα γιατί και πως των φυσικών καταστροφών, μπορούμε να προσφέρουμε κάποιες θέσεις που προκύπτουν από τις παραδοσιακές διδασκαλίες.

Επείγει ένας βαθύς διάλογος με τον εαυτό μας ώστε να μεταλλάξουμε το παρελθόν σε εμπειρίες και την απογοήτευση σε δράση.

Και επείγει ένας διάλογος με τη Φύση, για να μάθουμε περισσότερα για τους Νόμους της.

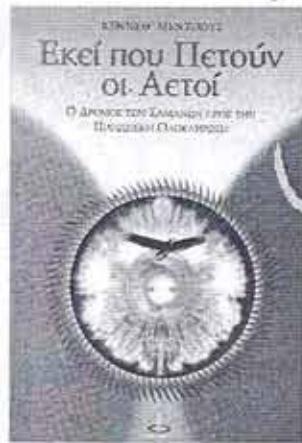
Αυτό δεν εγγυάται την εξαφάνιση των καταστροφών -γιατί αυτές πάντα υπήρχαν- αλλά τουλάχιστον το να πάρουμε κάποια προληπτικά μέτρα και να μπορούμε να μειώσουμε τις επιδράσεις τους πάνω στην Ανθρωπότητα.

Επίσης, η γνώση των Ιστορικών Κύκλων εξηγεί πολλές από τις καταστάσεις που ζούμε, αφού συνειδητοποιήσουμε ότι πραγματικά μπαίνουμε σε ένα νέο Μεσσαίωνα, σε μια δύσκολη στροφή του δρόμου της εξέλιξης.

Περνώντας από τα γραφεία του περιοδικού μας θα μπορούμε να συζητήσουμε ακόμα πιο διεξοδικά.

KENNEΘ MENTOOYΣ
EKEI POU PETOYN OI AETOI
Εκδ. ΠΥΡΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Ο συγγραφέας, η αυθεντία του οποίου στα θέματα του σύγχρονου Σαμανισμού είναι παγκόσμιως αναγνωρισμένη, μας παρουσιάζει τη "Σαμανιστική", την εφαρμογή των παγκόσμιων σαμανιστικών αρχών. Η Σαμανιστική αποτελεί τη σύγχρονη έκφραση της αρχαίας Σοφίας που κατέχουν οι Σαμάνοι και οι σοφοί όλων των φυλών και των πολιτισμών. Έπιδιώκει ν' αποκαταστήσει μια χαρένη διάσταση της ανθρώπινης κατανόησης -αυτήν του πνεύματος- και μια γνώση της πραγματικής μας ταυτότητας, που βρίσκεται πέρα από τους περιορισμούς του σωματικού και νοητικού "μικρού" μας εαυτού. Σκοπός της Σαμανιστικής είναι η ανακάλυψη της ορμονίας με τη φύση και τον εαυτό μας, μέσα από μια διαδικασία μεταμόρφωσης, που αλλάζει την αντίληψη για τη ζωή και διευρύνει την αντίληψη για τον εαυτό μας.

"ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ"
 Βιβλιοθήκη Ηρακλείου
 ΕΛΛΑΣ

ΚΡΙΣΤΟΦΕΡ ΜΑΚΙΝΤΟΣ

ΟΙ ΡΟΔΟΣΤΑΥΡΟΙ

ΙΣΤΟΡΙΑ-ΠΑΡΚΙΣΙΩΣ-ΓΥΝΙΚΑ
 ΕΝΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΚΡΙΣΤΟΦΕΡ ΜΑΚΙΝΤΟΣ

ΟΙ ΡΟΔΟΣΤΑΥΡΟΙ

ΙΣΤΟΡΙΑ, ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ, ΤΥΠΙΚΑ ΕΝΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ
 ΤΑΓΜΑΤΟΣ

Εκδ. ΠΥΡΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Η Ροδοσταυρική κίνηση αποτελεί μέρος ενός τρόπου σκέψης, του οποίου οι ρίζες φτάνουν πίσω στην αρχαιότητα, ενώ ο ίδιος μπορεί να χαρακτηριστεί ως Δυτική Εσωτερική Παράδοση. Αυτή η παράδοση, αντλώντας πληροφορίες από διαφορετικές πηγές, άσκησε ισχυρή επίδραση σ' ολόκληρη την Ευρωπαϊκή ιστορία, άλλες φορές υπόγεια και άλλες πάλι φανερά. Τη συναρπαστική ιστορία του Ροδοσταυρισμού μας παρουσιάζει ο συγγραφέας, ξεκινώντας από την αρχή του κινήματος και φτάνοντας ως τον 20ο αιώνα, μέσα από δυο παράλληλες τροχιές. Η μια ακολουθεί την εξωτερική ιστορία των διαδοχικών Ροδοσταυρικών Αδελφοτήτων, τις τελετές και τις πρακτικές τους, καθώς και τις παράδεινες και γοητευτικές προσωπικότητες που σχετίζονται μ' αυτές. Η άλλη ακολουθεί την εσωτερική ανάπτυξη του Ροδοσταυρισμού, εισέρχεται σε συναρπαστικές περιοχές του συμβολισμού και εξετάζει την πνευματική του κληρονομιά και τις διδασκαλίες που απευθύνονταν στα μέλη του.

των διαδοχικών Ροδοσταυρικών Αδελφοτήτων, τις τελετές και τις πρακτικές τους, καθώς και τις παράδεινες και γοητευτικές προσωπικότητες που σχετίζονται μ' αυτές. Η άλλη ακολουθεί την εσωτερική ανάπτυξη του Ροδοσταυρισμού, εισέρχεται σε συναρπαστικές περιοχές του συμβολισμού και εξετάζει την πνευματική του κληρονομιά και τις διδασκαλίες που απευθύνονταν στα μέλη του.

ΤΟΜΑΣ ΜΠΕΡ - ΤΟ ΤΑΟ ΤΩΝ ΠΩΛΗΣΕΩΝ

Εκδ. ΠΥΡΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

Το βιβλίο αυτό φέρνει στον 21ο αιώνα την άχρονη αρχή του Ταο τε Τσινγκ, ενός φιλοσοφικού κινέζικου κειμένου, που αποδίδεται Λοο-Τσε. "Σαν το νερό να είσαι ρευστός και ευέλικτος. Να λειτουργείς σε ορμονία με όλα τα πράγματα, όχι σε αντίθεση με αυτά". Μεταφέροντας την αρχή του Ταο τε Τσινγκ για την επίτευξη της ισορροπίας στην επαγγελματική και προσωπική μας ζωή, το βιβλίο αυτό μας επιτρέπει να ενσωματώσουμε σ' αυτήν στόχους, χωρά και εκπλήρωση και μετατρέπει τη διοδικοσία της πώλησης σε μια διαδικασία απλή, χωρίς προσπόθεια και γεμάτη δύναμη, όπως ένα ποτάμι που κυλά. Το "Ταο των πωλήσεων" ποιρνει τους 81 στίχους του Ταο τε Τσινγκ και τους ομαδοποιεί σε 7 θεματικούς τομείς. Κάθε κεφάλαιο ξεκινά με το στοχασμό του συγγραφέα πάνω στο πρωτότυπο Ταο και εστιάζεται σε μια σύγχρονη εφαρμογή που αφορά τις πωλήσεις. Στο τέλος κάθε κεφαλαίου υπάρχει ένα καθημερινό βήμα δράσης, που έχει σκοπό να μας βοηθήσει να ενεργούμε με βάση τις γνώσεις που προσφέρει το κάθε κεφάλαιο.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Μή χάσετε στο ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ

Πλήθων ο Γεμιστός

Εγκαινιάζουμε στο τεύχος αυτό το πρώτο της χιλιετίας μια σειρά βιογραφιών των μεγαλύτερων φιλοσοφικών μορφών της περασμένης χιλιετίας.

Ο Εσωτερισμός στο ελληνικό τραγούδι

Τα τελευταία χρόνια στους στίχους των σύγχρονων ελληνικών τραγουδιών - κρύβονται - οι εσωτερικές ανυσηχίες των καλλιτεχνών που ακολουθώντας το φιλοσοφικό δρόμο της τέχνης αγγίζουν μεγάλες φιλοσοφικές αλήθειες.

και ακόμα "Το Οικολογικό Σπίτι",
"Κλειδιά για την κατανόηση της διδασκαλίας του J. Bruno"
και άλλα θέματα εσωτερισμού και φιλοσοφίας .

Η ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΣΤΗ ΕΛΛΑΔΑ :

ΑΘΗΝΑ : Αγ. Μελετίου 29,
ΚΑΛΛΙΘΕΑ : Λασκαρίδου 84,
ΠΕΙΡΑΙΑΣ : Αλκιβιάδου 146,
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ : Αλ.Συμεωνίδη 7,
ΛΑΡΙΣΑ : Απόλλωνος 1,
ΙΩΑΝΝΙΝΑ : Σουλίου 36,
ΠΑΤΡΑ : Κανακάρη 245,
ΗΡΑΚΛΕΙΟ : Μαστραχά 11,
ΧΑΝΙΑ : Κ.Σφρακιανάκη 22
ΡΕΘΥΜΝΟ : Αρκαδίου 217,

τηλ.: 8231301, 8817900
τηλ.: 9595000
τηλ.: 4114963
τηλ.: (031)- 854008
τηλ.: (041)- 254694
τηλ.: (0651)- 34228
τηλ.: (061)- 316725
τηλ.: (081)- 288479
τηλ.: (0821)- 86038
τηλ.: (0831)- 52884

**ΑΝΟΡΩΠΕ,
ταξιδιώτη στο Σύμπαν,
ΛΑΞΕΨΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ!**

**ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ**

ΑΓ. ΜΕΛΕΤΙΟΥ 29, ΚΥΨΕΛΗ - ΤΗΛ. 8231301 - Τ.Κ. 11361.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: INTERNET <http://www.acropolis.org>